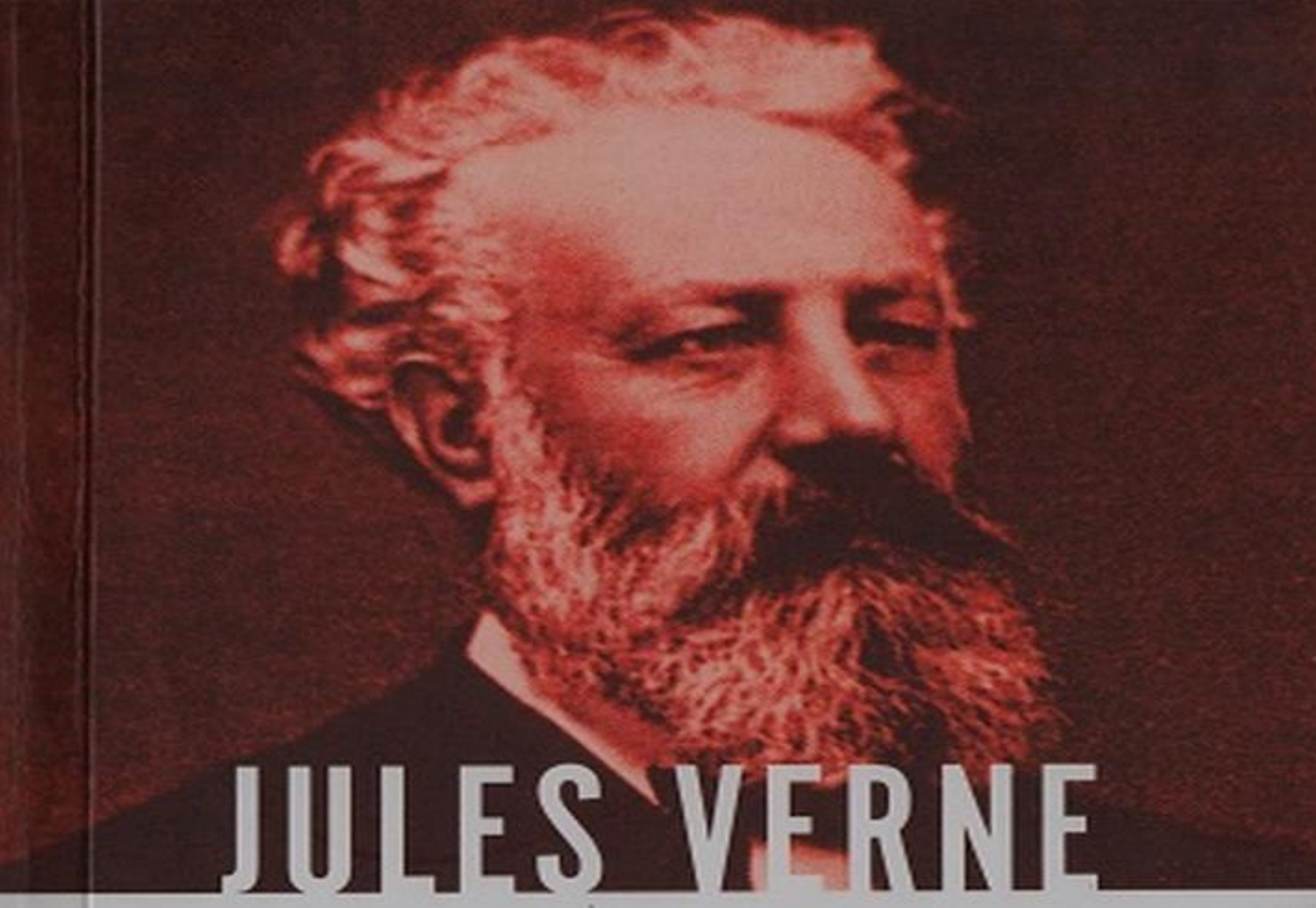

JULES VERNE

Piyango Bileti

ithaki

Piyango Bileti

Jules Verne

İthaki Yayınları (2012)

Derecelendirme: ★★★★★

Etiketler: Klasik, Macera, Roman

Dal'da yaşayan Hansenler yörenin en meşhur otellerinden birini işletmektedir. Eşini kaybeden Madam Hansen, oğlu Joël, kızı Hulda ve müstakbel damadı da olan yeğeni Ole Kamp'la birlikte huzurlu bir yaşam sürer. Kızı Hulda ile Ole'nin nikah törenine hazırlanan Madam Hansen'in yaşamı beklenmedik bir konukla kabusa dönüşür. İçine kapanık, pek fazla konuşmayan Madam Hansen artık iyice sessizleşmiş ve çıkrık tezgahının başında daha uzun saatler geçirmeye başlamıştır. Annesinin yaşadığı sıkıntı bir yana, Hulda da evlilik için gereken parayı kazanmak üzere son bir sefere çıkan denizci nişanlısı Ole'den haber alamamaktan oldukça endişe duymaktadır. Sakin, huzurlu bir yaşantısı olan Hansenler için hayat tersine dönmüştür. Onları bu durumdan ancak bir mucize kurtarabilecektir… Dünyanın dört bir yanından öykülerle okuyucusunu buluşturan Jules Verne, bu kez Norveç'in soğuk ikliminden sıcak bir hikâyeyle karşımızda… Çaresizliğin insanı nasıl da güç durumlara soktuğunu, ama umudun asla yitirilmemesi gerektiğini anlatan Piyango Bileti Kuzey Avrupa'nın coğrafyası, insanları ve gündelik yaşantısına dair ayrıntılarıyla okuyanları o topraklara götürüyor…

Jules Verne

1828'de Fransa'da doğdu. Jules Verne, denizcilik geleneği olan bir ailenin çocuğuydu ve bu durum onun yazın hayatını derinden etkiledi. Küçük bir çocukken gemilerde tayfalık yapmak için evden kaçtı ama yakalanıp ailesine teslim edildi.

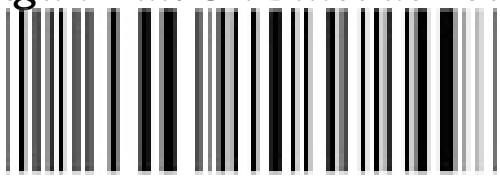
1847'de hukuk öğrenimi görmesi için Paris'e gönderildi. Ancak Paris'teyken tiyatroya olan ilgisi derinleşti. 1850'lerin sonlarında ilk oyunu yayımlandı. Babası hukuk öğrenimini bıraktığını duyduğunda, aralarında büyük bir tartışma çıktı ve harcamaları için gönderilen para kesildi. Bu durum, Jules Verne'i öykülerini satarak para kazanmaya zorladı.

Paris'in kütüphanelerinde jeoloji, mühendislik ve astronomi okuyarak geçirilen uzun saatlerden sonra, Jules Verne ilk kitabı *Balonla Beş Hafta*'yı yayımladı. Bu romanı, *Dünya'nın Merkezine Seyahat, Dünya'dan Ay'a* ve *Denizler Altında 20 Bin Fersah* gibi romanlar izledi.

Romanlarının büyük beğeni toplaması Jules Verne'i zengin bir adam yaptı. 1876'da büyük bir yat aldı ve Avrupa'nın çevresini yatıyla dolaştı.

1905'te Amiens'de öldü.

Jules Veme Piyango Bileti
Özgün Adı: Un Billet de Loterie

İthaki Yayınları - 668
Edebiyat - 537
ISBN 978-605-375-029-1
1. Baskı, İstanbul / Nisan 2010
e-Kitap:SAM

© Türkçe Çeviri: Ender Bedisel, 2010
© İthaki, 2010
Yayıncının yazılı izni olmaksızın herhangi bir alıntı yapılamaz.

Sanat Yönetmeni: Murat Özgül
Redaksiyon: Emine Sarıkartal
Düzelti: Ayşegül Uyanık Örnekal
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: Yeşim Ercan Aydın
Kapak, İç Baskı: İdil Matbaacılık
Davutpaşa Cad. No: 123 Kat: 1 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 482 36 01
Sertifika No: 11410

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Lıd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Mühürdar Cad. İlter Ertüzün Sok. 4/6 34710 Kadıköy İstanbul
Tel: (0216) 330 93 08 - 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
ithaki@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Jules Verne

PİYANGO BİLETİ

Çeviren ENDER BEDİSEL

Jules Verne Kitaplığı;
Jules Verne kitaplarını yıllar önce
Türkçeye kazandırmış olan
A. İhsan Tokgöz'e ithaf edilmiştir.

A. İhsan Tokgöz: Türk yazar, yayıncı ve siyaset adamı. Jules Verne'in romanlarını Türkçeye ilk çeviren kişidir. 1890 yılında Âlem Basımevi'ni kurdu ve Edebiyat-ı Cedide akımının yayın organı olan Servet-i Fünun Dergisi'ni yayımlamaya haşladı. İkinci Meşrutiyet'ten Birinci Dünya Savaşı sonlarına değin Yüksek Ticaret Mektebinde coğrafya öğretmenliği yaptı. 1919'da Avrupa'ya giderek Heyet-i Temsiliye'nin amaç ve fikirlerini batı kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Lozan Barış Konferansı sırasında da Türk Basın Bürosu'nun yöneticiliğini yaptı. 1931'de Ordu milletvekili olarak girdiği TBMM'de, yasama görevini ölümüne değin sürdürdü. Başlıca yapıtları: Altı Hafta Nil'de Seyahat, Avrupa'da Ne Gördüm, Tuna'da Bir Hafta, Tirol Cephesinde Ateş Hattında, Matbuat Hatıralarım.

1

Piposunun külünü silkeledikten sonra, Madam Hansen, “Saat kaç?” diye sordu.

Piponun son dumanları, tavanın renkli kirişleri arasında kayboldu.

Hulda, “Sekiz anne,” diye karşılık verdi. “Gece vakti, yolcuların gelmesi mümkün değil; hava çok kötü.”

“Kimsenin geleceğini sanmam. Ne olursa olsun, odalar hazır. Dışarıdan seslenirlerse, işiteceğime eminim.”

“Kardeşin dönmedi mi?”

“Henüz gelmedi.”

“Bugün geleceğini söylemedi mi?”

“Hayır anne. Joël bir turisti Tinn Gölü’ne götürdü. Çok geç yola çıktı. Yarından önce Dal’a döneceğini zannetmem.”

“Demek Moel’de kalacak?”

“Evet, herhalde, meğer ki Bamble’da, Helmboe Çiftliği’ni ziyaret etmeye kalkmasın…”

“Ya kızı?”

Genç kız gülümseyerek, “Evet, Siegfrid en iyi dostum, kız kardeşim gibi severim!” dedi. “Pekala, kapıyı kapa Hulda, gidip yatalım.” “Rahatsız değilsiniz, değil mi anne?” “Hayır. Ama yarın, erkenden kalkmayı düşünüyorum. Moel’e gitmem lazım…”

“Neden?”

“Eh! Önümüzdeki mevsim için erzakımızı yenilemek gerekmiyor mu?”

"Demek Christiania erzak arabası şaraplar ve yiyeceklerle Moel'e geldi?"

Madam Hansen, "Evet Hulda," karşılığını verdi. "Bıçkı atölyesinin ustabaşısı Lengling'le yolda karşılaştım, bana haber verdi. Somon füme ve jambon konservelerimiz azaldı, iyice yoksun kalma riskine giremem. Hava yeniden güzelleşirse, turistler bugün yarın Telemark'a gelmeye başlarlar. Küçük otelimizin onları ağırlayacak şekilde hazır olması gerekir. Neye ihtiyaçları varsa, hepsini bulmalılar. Farkındasın değil mi Hulda, 15 Nisan'dayız?"

Genç kız, "Evet, 15 Nisan," diye mırıldandı. Madam Hansen, "Yarın," diye ekledi, "bütün bu işlerle uğraşmam lazım. Erzak arabası buraya gelince, iki saat içinde bütün alışverişimi yaparım. Joël'le birlikte, *kariol*la* dönerim." "Anne, postacıyla karşılaşırsanız, benim için mektup var mı, sormayı unutmayın..." "Özellikle senin için tabii! Mümkündür, Ole'nin son mektubunu alalı bir ay geçti..." "Evet! Bir ay!.. Upuzun bir ay!"

"Kendini üzme Hulda! Bu gecikmenin seni şaşırtacak bir yanı yok. Zaten Moel postacısı hiçbir şey getirmedi. Christiania'dan gelmeyen şey, Bergen'den gelebilir mi?"

Hulda, "Kuşkusuz anne," karşılığını verdi. "Ama elden ne gelir? Üzülmemin nedeni, New Found Land balık yatağının buradan uzak olması! Arada koca bir deniz var ve hava hâlâ çok kötü! Benim zavallı Ole'm gideli neredeyse bir yıl oldu! Kimbilir ne zaman Dal'a dönecek?.."

Madam Hansen, kızının işitemeyeceği kadar alçak sesle mırıldandı:

"Dönüşünde burada olursak tabii!"

Hulda, Vestfjorddal yoluna açılan otel kapısını kapamaya gitti. Anahtarı bir kez bile çevirmedi. Norveç'in bu konuksever bölgesinde, bu önlemlere ihtiyaç yoktu. Gece olsun, gündüz

olsun, her yolcu köylerden ya da soeterler den bir eve girebilirdi. Kapıyı çalmasına bile gerek yoktu.

Bölgenin en ücra köşelerinde, ne kiralık konutlarda ne de kulübelerde korkacak bir şey yoktu. Buralara kötü adamlar ya da serseriler adımını atmazdı. Hiç kimsenin canına malına bir saldırı olmamış, sakinlerin güvenliği hiçbir zaman bozulmamıştı.

Ana kız küçük otelin ön tarafında, birinci katta bulunan iki odaya yerleşmişti. Gerçekten, soğuk ve temiz, mütevazı döşenmiş iki odaydı bunlar. Odaların içi, iyi bir ev kadınının titizliğini yansıtıyordu. Yukarıda, ahşap bir dağ evinin çatısı gibi dışa taşan, Joël'in odası bulunuyordu. Bir pencereden ışık alan oda, zevkle inceltilmiş, kesme çam ağacıyla kaplanmıştı. Buradan baktığınızda, dağların görkemli ufkunu seyreder, dar vadinin dibine kadar görebilirdiniz. Vadinin içinde, yarı sel, yarı nehir olan Maan akarsuyu uğuldardı. Bodur konsollu, parlak basamaklı, ahşap bir merdiven, zemin katın büyük salonundan üst katlara çıkıyordu. Bu konutun görünümü kadar çekici bir şey olamazdı. Yolcu burada, Norveç otellerinde hayli nadir görülen bir konfor bulurdu.

Hulda ve annesi söylediğimiz gibi birinci katta oturuyorlardı. Yalnız oldukları zaman, ikisi de seve seve odalarına çekilirlerdi. Madam Hansen rengarenk bir şamdanı tutarak merdivenin ilk basamaklarını çıkıyordu ki durdu...

Kapıya vuruluyordu. Bir ses işitildi:

"Hey! Madam Hansen! Madam Hansen!"

Madam Hansen tekrar aşağı indi.

"Böyle geç saatte kim gelebilir?" dedi.

Hulda heyecanla hemen kapıya seğirtti.

"Joël'in başına bir şey mi geldi acaba?" diye sordu.

Kapıda, genç bir adam duruyordu. Skydskarl mesleğini yapan çıraklardan biri. Bu iş, yolculuk sona erdiği zaman, atı ahıra

kariolla birlikte geri götürmekten ibaretti. Çırak yaya gelmişti ve kapı eşiğinde, ayakta duruyordu.

Hulda, "Eh! Bu saatte ne istiyorsun?" diye sordu.

Genç çırak, "Önce size, iyi akşamlar dilerim," dedi.

"Bu kadar mı?"

"Hayır! Bu kadar değil, ama saygıyla başlamak gerekmez mi?"

"Haklısın! Peki seni kim gönderdi?"

"Kardeşiniz Joël!"

Madam Hansen, "Joël mi?.. Peki neden?" dedi.

Norveç insanlarına özgü bir yürüyüş olan ölçülü ve yavaş adımlarla kapıya yaklaştı. Bu toprakların damarlarında cıva vardır, tamam! Ama insanları hiç de cıva gibi değildir.

Ne var ki genç çırağın cevabı, doğal olarak anneyi biraz heyecanlandırmıştı. Telaşla sordu: "Oğlumun başına bir şey mi geldi?"

"Evet!.. Christiania postacısı Drammen'den bir mektup getirdi..."

Sesini yavaşlatan Madam Hansen heyecanla, "Drammen'den bir mektup mu?" dedi.

Genç adam, "Bilmiyorum," karşılığını verdi. "Bildiğim tek şey, Joël'in yarından önce gelemeyeceği. Size mektubu vermem için beni buraya gönderdi."

"Demek acele?"

"Öyle görünüyor."

Madam Hansen çok endişeli bir ses tonuyla, "Mektubu ver," dedi.

"İşte burada, çok temiz ve buruşmamış. Yalnız mektup size değil."

Madam Hansen biraz ferahlar gibi oldu. "Peki kime?" diye sordu.

"Kızınıza."

Hulda, "Bana gelmiş!" dedi. "Ondan eminim, Ole'nin mektubu.

Christiania üzerinden bir mektup. Kardeşim beni bekletmek istemedi!"

Hulda mektubu aldı, masanın üzerinde duran şamdanla ışık tuttu. Adrese bakıyordu.

"Evet!.. Ondan!.. Sahiden, ondan!.. *Vi-keri*in dönüşünü haber verebilir!"

Madam Hansen genç çırağa, "içeri girmiyor musun?" diye sordu.

"Sadece bir dakika! Bu akşam eve dönmem lazım. Yarın sabah, bir kariol için tuttular beni." "Pekala, Joël'e onunla buluşmaya geleceğimi söyleyeceksin. Beni beklesin."

"Yarın akşam mı?"

"Hayır, sabah. Beni görmeden Moel'den ayrılmasın. Dal'a birlikte dönec'eğiz."

"Anlaşıldı Madam Hansen."

"Biraz konyak içer misin?"

"Memnuniyetle!"

Genç adam masaya yaklaştı. Madam Hansen, gece soğuğuna karşı direnci artıran bu güçlendirici içkiden biraz ikram etti. Çırak fincanın dibinde bir damla,bırakmamıştı. Sonra,

"Cod aften!" dedi.

"God aften, çocuğum!"

Bu, Norveççede "iyi akşamlar" demekti. Sadece karşılıklı söylediler. Başlarını bile eğmediler. Genç adam hayli uzun yola aldırış etmeden gitti. Ayak sesleri, sel gibi boşalan nehir boyunca uzanan patikanın ağaçları altında, çok geçmeden işitilmez oldu.

Bu arada, Hulda hâlâ Ole'nin mektubuna bakıyor, açmak için acele etmiyordu. Bir düşünün! Bu ince kâğıt zarf ona ulaşana kadar bütün okyanusu aşmak zorunda kalmıştı. Öyle ki Batı Norveç'in akarsuları o büyük denize karışıp kayboluyordu. Zarfın üzerindeki pulları inceledi. Mektup 15 Mart'ta postaya verilmiş, ancak 15 Nisan'da Dal'a ulaşmıştı. Hayret, Ole mektubu

yazalı bir ay geçmişti! O New Found Land -İngilizlerin Terre-Neuve Adası'na verdikleri isim- sularında, bir aydan beri kimbilir ne olaylar meydana gelmişti! Hâlâ kış aylarıydı, gündönümünün tehlikeli dönemiydi! New Found Land balık yatağı dünyanın en kötü sularındaydı! Kutup'tan eserek Kuzey Amerika ovalarından geçen şiddetli rüzgarlara maruz kalırdı! Şu balıkçılık uğraşı, yani Ole'nin mesleği, zorlu ve tehlikeli bir işti! Dönüşte nişanlısıyla evlenecekti. Parası olsun diye bu işi yapıyordu. Zavallı Ole! Bu mektupta ne yazıyordu acaba? Herhalde, Hulda onu nasıl hâlâ seviyorsa, Hulda'yı hâlâ sevdiğini, uzak mesafeye rağmen düşüncelerinin kavuştuğunu ve Dal'a varır varmaz onu göreceğini...

Evet! Bunları yazmış olsa gerekti; Hulda ondan emindi. Ama belki de yakında döneceğini eklemiş, Bergen denizcilerini doğdukları topraklardan bu denli uzaklara sürükleyen avlanma seferinin yakında biteceğini söylemişti! Belki de *Viken*'in sonunda yükünü istiflediğini, yola çıkmaya hazırlandığını, Nisan ayının son günleri bitmeden, Vestfjorddal'daki mutlu evde birbirlerine kavuşacaklarını yazıyordu. Belki nihayet, mütevazı ahşap kilisede evleneceklerine ilişkin güvence veriyordu; kilisenin çan kulesi, Madam Hansen'in otelinin yüz elli iki yüz metre ötesinde, yoğun ağaç kümesinin arasında yükseliyordu. Nikah günü olarak Moel'den papazın geleceği günü belirleyeceklerdi.

Mektubun içindekileri öğrenmek için sadece zarfı yırtarak açmak yetiyordu, içinden Ole'nin mektubunu çıkarıp okuyacaktı. Bu sırada, Hulda'nın gözlerinden acı ya da sevinç yaşları boşanacaktı. Genç Norveçli kız bunları bilmiyordu ama, kuşkusuz daha sabırsız olan bir Midi kızı, bir Dalecarlie kızı, bir Danimarka ya da Hollanda kızı çoktan içindekileri öğrenmiş olurdu! Ama Hulda düş kuruyordu. Düşler ancak Tanrı istediğinde sona erer. Üstelik gerçek öyle hayal kırıcıdır ki, düşler

çoğu kez özlenir!

O sırada Madam Hansen, "Kızım," dedi, "kardeşinin gönderdiği bu mektup, gerçekten Ole'nin mi?"

"Evet! Yazısını tanıdım!"

"Okumayı yarma bırakacaksın galiba?" Hulda zarfa son kez baktı. Sonra, telaşsızca açtı. İçinden özenli ve düzgün yazılmış bir mektup çıkardı. Şunları okudu:

"Saint-Pierre-Miquelon, 17 Mart 1882. Sevgili Hulda,

Sevineceksin, tuttuğumuz balıklar bolluk getirdi. İşimiz birkaç gün içinde sona erecek.

Evet! Seferin sonuna geldik! Bir yıl ayrılıktan sonra, Dal'a dönerken öyle mutlu olacağım ki! Orada, bana kalan biricik aileyi, senin aileni bulacağım.

Kazanç payım güzel. Evliliğimizin başında yeterli olacak. Bergenli armatörlerimiz, Help Kardeşler, *Viken*'in büyük olasılıkla 15-20 Mayıs arası döneceğini bildirdiler. Beni bu tarihler arasında bekleyebilirsin, yani olsa olsa birkaç hafta.

Sevgili Hulda, döndüğümde seni daha da güzel ve sağlıklı bulacağıma inanıyorum. Dilerim annen de esenlik doludur. Dilerim, o yürekli ve mert arkadaş, senin kardeşin, benim kuzenim Joël de sağlıklıdır. Eminim, yakında benim de kardeşim olacaktır.

Madam Hansen'e selamlarımı ilet. Büyük salonda, eski sobanın yanındaki ahşap koltuğa kuruluşu buradan gözlerimin önüne geliyor. Onu iki kez sevdiğimi söyle. Çünkü senin annen, benim de teyzem.

Özellikle Bergen'e beni karşılamaya gelmek için kendinizi zorlamayın. *Viken*'in benim bildirdiğim tarihten daha önce hareket etmesi mümkün. Ne olursa olsun, karaya çıkışımdan yirmi dört saat sonra, Dal'da olacağımdan emin olabilirsin sevgi Hulda. Yalnız daha erken çıkagelirsem şaşırma.

Bu kış boyunca, kötü havalar yüzünden şiddetli sarsıldık.

Denizcilerimizin şimdiye dek görmediği kötü havalardı. Bereket versin, morina balığı bolluk getirdi. *Viken* bu balıktan beş yüz ton ağırlığında bir yük getiriyor. Mal, Bergen'de teslim edilecek. Armatörlerimiz, Help

Kardeşler çoktan elverişli satışlar yaptılar. Yani aileyi ilgilendiren bir şey varsa, o da bizim başarılı olduğumuz ve iyi kazanç sağlamam.

Kaldı ki eve bir servet getirmesem de bir umudum var, daha doğrusu dönüşte o servetin beni beklediğine ilişkin bir önsezim var! Evet! Servet... Yanında mutluluk tabii! Nasıl mı?.. Bu, benim gizim sevgili Hulda. Senden sakladığım bir giz; bağışlayacağını umarım.

Sadece bir sır! Zaten, sana söyleyeceğim... Ne zaman mı? Tabii zamanı geldiğinde -beklenmedik bir nedenle gecikirse nikahımızdan önce. Belirttiğim tarihte geri dönebilirsem, Dal'a dönüşümün ilk haftasında karım olacaksın. Bunu öyle arzuluyorum ki!

Sevgili Hulda, seni öpüyorum. Madam Hansen'i ve kuzenim Joël'i benim için öp! Alnını da öperim. Telemark gelinlerinin giydiği taç, bir azize halesi gibi o alında parıldayacak. Bu elveda son olsun sevgili Hulda, elveda!

Nişanlın,

Ole Kamp."

2

Dal, yalnızca birkaç evden ibaret. Evlerin bir kısmı yoldan çok patikayı andıran bir sokak boyunca dizilmiş; ötekiler, bitişikteki dağın şişkin yamaçlarına dağılmış. Yüzlerini dar Vestfjorddal Vadisi'ne, sırtlarını kuzey tepelerine çevirmişler. Onların tabanında Maan nehri akıyor. Bu yapıların bütünü yalnızca bir tarım işletmecisinin mülkiyetinde olsa ya da bir çiftçiye kiralansa, ülkenin en işlek köylerinden biri oluşurdu. Gelgelelim, bir kasaba meydana getirmeseler de küçük bir köy sayılırlar. 1855'te yapılan küçük kilise bütünüyle ahşap. Kilisenin mihrap bölümüne vitraylı iki küçük pencere açılmış. Çok uzak sayılmayan bir yerden, ağaç kümesinin arasından, dört köşeli çan kulesi yükseliyor. Nehire dökülen derelerin üstüne, şuraya buraya birkaç küçük köprü uzatılmış. Bunlar baklava biçiminde doğranmışlar; çapraz köşeleri yosunlu taşlarla doldurulmuş. Daha ötede, bir iki ilkel bıçkı atölyesinin gıcırdamaları işitiliyor. Sel suyuyla çalışan bir tekerlek bıçkıyı hareket ettiriyor; bir tekerlek de kalın keresteyi kımıldatıyor. Yakın mesafeden bakıldığında, küçük kilise, bıçkı atölyeleri, evler, kulübeler; her şey, ılık ve buğulu bir yeşillik içine gömülmüş gibi görünüyor. Aynı yeşillik çamlarda koyulaşıyor, kaymağaçlarında maviye çalan yeşile dönüyor. Tek tek ya da kümeleşen ağaçlar, Maan'ın yılankavi yamaçlarından Telemark'ın yüksek dağ doruklarına kadar bu yeşilliği taşıyor.

Hoş ve güleç yüzlü Dal Köyü, güzel görünümlü evleriyle işte

böyle bir yer. Bazı evlerin dış cepheleri sevecen renklere -açık yeşil ya da açık pembe-, bazıları canlı ve çarpıcı renklere -parlak sarı ya da kan kırmızı- bürünmüş. Çatılar kaymağacı kabuğuyla örtülü; üzerileri yeşilimtrak çimle kaplanmış. Sonbaharda biçilen çimler kendine özgü çiçeklerle süslü... Bütün bunlar çok güzel ve dünyanın en sevimli ülkesine ait. Sözün kısası, Dal, Telemark'm içinde, Telemark Norveç'te ve Norveç, dağların tabanlarında denizin homurdandığı binlerce fiyortu olan bir İsviçre gibi.

Telemark, Bergen ve Christiania arasında ve Norveç'i simgeleyen kocaman boynuzlu imbiğin şişkin parçasına dahil. Batsberg iline bağlı olan bu ilçenin İsviçre gibi dağları ve buzulları var; ama İsviçre değil. Kuzey Amerika gibi görkemli çağlayanları var; ama Amerika değil. Boyalı evleri ve insan kalabalığıyla ilginç görünümleri var. Bu insanlar, bazı Hollanda kasabalarındaki gibi başka bir çağın giysilerini taşıyorlar; ama burası Hollanda değil. Telemark bunlardan çok farklı; barındırdığı doğal güzellikler bakımından yeryüzünde belki bir benzeri yok. Bu satırların sahibi Telemark'ı gezmekten büyük zevk duydu. Her menzilde değiştirilen atlarla -tabi eğer bulunabilirse- kariol üzerinde Telemark'ı baştan uca katetti. Oradan sevinç dolu, şiirsel izlenimler getirdi. Bunlar anılarında öyle canlı kaldı ki bu sade anlatının içine de işledi.

Bu hikâyenin yaşandığı tarihte -1862-, Norveç'in her yanına henüz demiryolu ağı yayılmamıştı. Oysa günümüzde, Stockholm'den Drontheim'a ve Christiania'ya demiryoluyla ulaşmak mümkündür. Şimdi, ortak yaşamaya pek eğilimli olmayan bu iki İskandinav ülkesi muazzam bir demiryolu şebekesiyle birbirine bağlanmıştır. Vagonların içine kapanmış yolcu, kariolla gideceğinden daha hızlı yol alabilir; ne var ki eskiden olduğu gibi yolların kendine has güzelliğini göremez. Güney İsveç'te deniz yolculuğu yapamaz; ilginç Gotha Kanalı

gözlerine görünmez. Bir alavere havuzundan öbürüne geçerek yüz yirmi metre yüksekliğe tırmanan istimbotları görme zevkinden yoksun kalır. Nihayet, ne Trolletann çağlayanlarında ne Drammen'de ne Kongsberg'de ne de Telemark'ın harikaları önünde durabilir.

O tarihte, demiryolu proje halindeydi. İskandinav krallığını bir boydan bir boya -kırk saatte- geçebilmek için bir yirmi yıl daha geçmesi gerekiyordu. O zaman, Spitzberg'den alınan gidiş-dönüş biletiyle Kuzey Burnu'na kadar gidilebilecekti.

İşte o sıralarda, Dal yerli ve yabancı turistleri kendine çeken belli başlı merkezlerden biriydi -dileyelim daha uzun süre çeksin! Yerli turistler çoğunlukla Christiania'daki öğrencilerdi. Dal'a gelen turistler, buradan bütün Telemark ve Hardanger bölgesine dağılabilirler; Mjös Gölü ve Tinn Gölü arasından Vestfjorddal Vadisi'ni aşabilirler; eşsiz Rjukanfos çağlayanlarına ulaşabilirlerdi. Kuşkusuz, bu küçük köyde bir tek otel vardı; ama en çekici, en konforlu yer burasıydı. Çok da önemliydi; çünkü dört odasını da yolcuların hizmetine sunuyordu. Tek kelimeyle bu, Madam Hansen'in oteliydi.

Otelin pembe duvarları tabandan birkaç bölüme ayrılıyordu. Sağlam granitten bir temelle topraktan tecrit edilmişlerdi. Duvarların çam ağacından kiriş ve ahşap döşemesi, zamanla öyle sertleşmişti ki çelik bir baltanın keskinliğini bile köreltebilirdi. Az çok dik açı biçiminde yontulan kirişlerin arasına yatay biçimde killi toprakla karışık kara yosunu harcı doldurulmuştu. Bu sistem su geçirmez bir yastık gibi yalıtım sağlıyor, böylece çok şiddetli kış yağmurlarının bile içeri girmesini önlüyordu. Odaların şeritli tavanları kırmızı ve siyah renklere boyanmıştı. Bu renkler, lambrilerin daha ılık, daha iç açıcı renkleriyle zıtlık oluşturuyordu. Büyük salonun bir köşesinde duran yuvarlak sobanın borusu, mutfak fırınının şöminesine uzanıyor, orada kayboluyordu.

Bir yanda, duvar saatinin akrep ve yelkovanı, mineli geniş kadranda hareket ediyor, saniye saniye tik tak sesi duyuluyordu. Öbür yanda, demir renkli, üç ayaklı bir masanın yanında, kestane renginde silme süslü, eski bir yazı masası duruyordu. Küçük bir tahtanın üzerinde, açıldığı zaman üç kollu büyük bir şamdana dönüşen, pişmiş topraktan bir şamdan dikiliyordu. Evin en güzel mobilyaları bu salonu süslüyordu: Kaymağacı kökünden, şişkin ayaklı masa; pazar ve bayram giysilerinin içine dizildiği, küçük şekillerle süslü fermuarları olan sandık; bir kilisenin arkalıklı iskemlesi gibi sert büyük koltuk; kabaca resimlerle süslü ahşap iskemleler; iplikçi kızların kırmızı eteklerini asla boş bırakmayan, yeşilin tonlarıyla süslü köy çıkrığı. Sonra, şurada burada, içinde tereyağı saklanan çömlek, tereyağını sıkıştırmaya yarayan oklava, tütün tabakası ve yontulmuş kemikten mutfak rendesi. Nihayet kapının üzerinde, kapakları mutfağa açılan geniş bir sofra takımı dolabı. Dolabın içine kalaylı bakırdan kap kacak dizilmiş: tahtadan, çiniden, parlak mineli tabaklar ve sahanlar sıralanmış. Ayrıca, vernikli kılıfına yarıya kadar sokulmuş bir bileği taşı, kutsal şarap kasesi yerine de kullanılan gösterişli, antika, rafadanlık bir yumurta kabı... Çaput kumaştan duvar örtüleri asılmış, çok hoş iç duvarlar! Örtüler renk renk Epinal* resimleriyle süslü; İncil'in konularını temsil ediyorlar. Turistlerin kaldıkları odalara gelince, çok sade döşenmişler ama, sevimli bir temizlik yansıtan birkaç mobilyayla hayli konforlular. Çimlerle kaplı çatının çıkıntısından sarkan perdeler canlı bir yeşilliği yansıtıyor. Güzel "akloede" kumaşından beyaz çarşaflı, geniş yataklar... Eski Ahit'ten ayetler taşıyan lambriler. Ayetler, kırmızı fon üzerine sarı harflerle işlenmiş.

Şunu da unutmamak gerekir, zemin kat ve birinci katın odalarına olduğu gibi, büyük salonun döşemesine de ardıç, kayın, çam ağaçlarının küçük dalları serpilmiş. Dalların

yaprakları evin içerisine hoş bir koku yayıyor.

İtalya'da bundan daha sevimli bir posada*, İspanya'da bundan daha çekici bir fonda* hayal edebilir miyiz? Hayır! En azından o tarihte, İngiliz turistlerin akın etmesi, İsviçre'de olduğu gibi henüz fiyatları yükseltmemişti. Dal'da sterlin ya da pound geçmezdi; daha ziyade gümüş para çeşitleri kullanılırdı. Bunlar da beş franktan biraz daha değerliydi. Sözgelimi bir franga eşit olan markın bozuklukları geçerdi. Özellikle bakır skillingi* Britanya şiliniyle karıştırmamak gerekirdi. Zira bir skilling, bir Fransız mangırına eşitti. Üstelik turist değerli kâğıt parayı da Telemark'da kullanamazdı. Gümüş parayı karşılayan kâğıt paralar kullanılırdı. Sözgelimi bir mark kâğıt para beyaz, beş mark mavi, on mark sarı, elli mark yeşil, yüz mark kırmızı renklerdeydi. İki renk daha olsa, hepsi birden gökkuşağı renklerini temsil edecekti!

Üstelik -bu konuksever evde hiçbir şeyin aşağı kalır yanı yoktu- yemekler güzeldi. Bölgenin öteki otellerinde nadir rastlanan bir olaydı bu. Gerçekten Telemark, kendisine takılan "Yoğurt Memleketi" lakabını fazlasıyla hak ediyor. Tiness, Listhüs, Tinoset gibi kıyı bucaklarda ve başka yerlerde ekmek namına hiçbir şey yok. Ya da olsa bile, yenmeyecek kadar kötü. Sadece "flatbröd" adıyla bilinen yulaf galetası var. Kuru, siyahımtrak, mukavva gibi sert bir şey. Ya da kayın kabuğunun arasında bulunan özsudan yapılmış, düşük nitelikli pasta. Bu pastaya likenler ya da yulaf kırıntıları da karıştırılmış. Yumurta çok az. Ya da tavukların sekiz gün önceden yumurtladığı yumurtalar var. Fakat düşük kaliteli bira ve yoğurt bakımından bolluk söz konusu. Özellikle yoğurt lezzetli ve mayhoş. Ara sıra kahve de görünüyor. Ancak öyle koyu ki Moka, Bourbon ya da Rio Nunez ürünlerinden ziyade, damıtılmış isli sıvıya benziyor.

Madam Hansen'de ise, mahzen ve mutfak her bakımdan donanımlıydı. Müşkülpesent turistler bile daha ne ister? Tuzlu,

füme ya da fırında somon, tuzlu suları hiç tanımamış, “hores” denilen göl somonları, Telemark derelerinden çıkan balıklar, ne çok cılız ne çok sert etli kümes hayvanları, her türlü sos katılmış yumurtalar, ince arpa ve çavdar galetaları, meyveler ve özellikle çilekler, nefis kaliteli kepekli ekmek, bira ve yıllanmış Saint-Julien şarapları... Öyle ki bu Saint-Julien şarabı, Fransa üzüm bağlarının ününü bu uzak bölgelere kadar yaymış.

Nitekim, Dal Oteli, Avrupa’nın bütün kuzey ülkelerinde tanınmıştı.

Bu tanınmışlık, turistlerin seve seve imzaladıkları otel defterinin sararmış sayfalarını çevirirken görülebilir. O sayfalarda, Madam Hansen’e iltifatlar yağmıştır. Bu turistler İskandinavya’nın her köşesinden gelen insanlardır, genellikle de İsveçliler ve Norveçliler.

Bunun yanında, gelen İngilizlerin sayısı da kabarıktır. İçlerinden biri, sabah puslarının

Gousta Tepesi’nden dağılmasını bir saat bekledikten sonra, sayfalardan birine İngilizvari şu sözleri yazmıştır:

Patientia omnia vincit

Aynı şekilde, birkaç Fransız da gelmiş. Adını anmamanın daha iyi olacağı bir Fransız şöyle yazmıştır:

“Resepsiyonu övmek lazım, bize bu oteli “yaptığı” için!”

Her neyse, dilbilgisi yanlışı önemli değil! Cümle Fransızcadan uzak, ama minnet dolu! Madam Hansen ve kızma, Vestfjorddal'ın sevimli Hulda’sına duyduğu hayranlık besbelli!

3

Etnografya bilim dalına fazla gömülmeden şunu söyleyebiliriz. Birçok bilim insanı da aynı görüşte. İngiliz büyük aristokrat aileleriyle İskandinav krallığının eski aileleri arasında belirli ölçüde akrabalık ilişkisi olduğu kabul edilir. İki ülke arasında, atalardan kalma çok sayıda isim benzerliği bulunur. Bununla beraber, Norveç'te aristokrasi yoktur. Demokrasinin sözü geçer ama bu, demokrasinin en üst dereceden aristokrat olmasını engellemez. Aşağıda eşit olacakları yerde, yukarıda hepsi eşittir. En mütevazı kulübelerde bile, hâlâ soyağacı geçerlidir. Halk tabakasında kök salmasına rağmen hiç yozlaşmamıştır. Ancak o basit köylülerin soyağacından geldiği soylu aileler darmadağın olduğu gibi, feodal zamanların soylu armaları da tarihe karışmıştır.

Dal'daki Hansenler de böyleydi. Akrabaları çok uzak dereceden de olsa, İngiliz soylularına bağlıydı. Herhalde, bu akrabalık ilişkisi Normandiyalı Rollon'un istilasından sonra kurulmuştu. Şimdi ne eski konumları ne zenginlikleri kalmıştı; ama en azından ilk baştaki onurlarını korumuşlardı. Ya da daha doğrusu, her toplumsal koşulda geçerli olan saygınlıklarını.

Zaten ne önemi vardı! Ataları soylu olsa da, Harald Hansen'in otelci olarak Dal'da soyluluktan aşağı kalır bir yanı yoktu. Konumuyla memlekette saygınlık kazanmıştı. Ev, büyükbabasından babasına, sonra ona kalmıştı. Onun ardından, karısı bu mesleği yürütmeye devam etmiş, herkesin takdirini

toplamıştı.

Harald bu işten servet yapmış mıydı? Bilinmiyor. Ama oğlu Joël ile kızı Hulda'yı yetiştirebilmişti. Üstelik iki çocuğu da hayatın başlangıcında zorluklarla karşılaşmamıştı. Hattâ, karısının kız kardeşinin oğlu olan Ole Kamp da Harald tarafından öz çocuğu gibi yetiştirilmişti. Ole Kamp'ın ana ve babası öldüğünden beri onun sorumluluğunu üstlenmişti. Amcası Harald olmasa, bu öksüz çocuk, dünyayı hemen terk etmek için doğan o küçük varlıklardan biri olurdu. Zaten, Ole Kamp manevi akrabalarını ana babası gibi saymış, minnetle dolmuştu. Onu Hansen ailesine pekiştiren bu bağı hiçbir şey koparamazdı. Hulda'yla evliliği bu bağı daha da sıkılaştıracak, yaşam boyu kenetleyecekti.

Harald yaklaşık on sekiz ay önce ölmüştü. Dal'daki otelden başka, dul karısına dağda kurulmuş, küçük bir "soeter" bırakmıştı. Soeter, tecrit olmuş bir çeşit çiftliktir. Hiç olmasa da, dış dünyayla genellikle çok az ilişkisi vardır. Son zamanlarda, havalar pek iyi geçmemişti. Ekilmiş arazi, otlaklar bile zarar görmüştü. Norveç köylüsünün "ayaza çeken geceler" dediği, dondurucu yelle birlikte buz kesen geceler yaşanmıştı. Dondurucu soğuk, humusun dibine kadar bütün tohumları kurutmuştu. Hardanger ve Telemark köylülerinin yıkıma uğraması bu yüzdendi.

Madam Hansen, bu durum karşısında yetinmek zorunda olduğunu biliyordu. Ama hiç kimseye, çocuklarına bile belli etmemişti, insana pek yaklaşmayan, soğuk ve az konuşur bir karaktere sahipti. Hulda ve Joël bu yüzden üzülüyorlardı. Ancak Kuzey ülkesinde âdet olduğundan, aile reisine saygılıydılar, çok üzüldüklerini belli etmiyorlardı. Zaten, Madam Hansen yardım ya da öğüt dinlemek istemiyordu; bu bakımdan kendi kararı - hayli Norveçvari bir karar- en doğrusuydu.

O sırada, Madam Hansen elli yaşındaydı. Yıllar saçlarını

aklaştırmıştı ama, uzun boyunu eğememişti. Koyu mavi gözlerindeki canlılık sönmemişti; öyle ki aynı mavilik, hiç bozulmadan kızının gözlerine geçmişti. Yalnız yüz rengi, eski evrak kâğıdının sararmış rengine bürünmüştü. Alnında birkaç kırışık belirmeye başlıyordu.

İskandinav ülkesinde dendiği gibi "madam" hiç değiştirmeden aynı iri kıvrımlı siyah entariyi giyiyordu. Harald'ın ölümünden bu yana, üstünden hiç çıkarmadığı yas elbisesiydi bu. Ham pamuktan gömleğin kolları, siyahım-trak bluzunun koltuk altlarından görünüyordu. Koyu renk boyun atkısı göğsünde birleşiyor, iri kopçalarla arkadan tutturulmuş önlüğün içinde kayboluyordu. Başında her zaman ipekli, kalın bir bere taşırdı. Modası geçmeye yüz tutmuş, çene altından bağlanan bir çeşit başlıktı bu. Dal'ın ağırbaşlı otelci kadını, ahşap koltuğa dimdik oturur, ancak kaymağacı kabuğundan küçük piposunu yakmak için elinden çıkrığını bırakırdı. Piponun dumanları hafif bir buluta dönüşüp onun etrafını sarardı.

Gerçekten, iki çocuğun varlığı olmasa, belki evin içi hüzün dolardı!

Joël Hansen, iyi yürekli bir delikanlıydı! Yirmi beş yaşında, Norveç dağ adamları gibi boylu bosluydu; gururlu havasına rağmen, şişinmeye yanaşmaz, aşırı cesaret gösterisinden sakınırdı ama, yürekli bir duruşu vardı. Kolay kolay bükülmeyen güçlü omuzları giysilerin içinden belli oluyordu. Geniş göğsü, dağları tırmanırken ciğerlerinin işlevini rahatlıkla yerine getirmesini sağlıyordu. Güçlü kolları ve bacakları, zorlu çıkışı olan Telemark'ın yüksek tarlaları için elverişliydi. Her zamanki kılık kıyafetiyle sanki bir süvariydi. Belden sıkıştırılmış, apoletli, mavimtrak ceketi, göğsünün üzerinde iki uzun, dikine ilikleme atkısıyla kesişiyor ve sırtında renkli desenlerle süsleniyordu. Bu desenler, Bretanya'nın bazı Kelt ceketlerindeki süslere benziyordu. Gömlek yakasının ağzı huni biçiminde genişliyordu.

Pantolonu dizinin altına tokalı bir lastikli bağla sıkıştırılmıştı. Başında siyah, geniş kenarlı, siyah kaytanlı ve kenarları kırmızı renkli bir şapka vardı. Bacakları aba kumaşından tozluklara ve sağlam pençeli çizmelere uyum sağlamıştı. Çizmelerin topukları yassıydı; ayaklarının üst kısmı, meşin buruşukluğun altında, balıkçı botlarındaki gibi belli belirsiz şekilleniyordu.

Joël'in asıl mesleği, Telemark ilçesinde, turist rehberliğiydi. Hardanger dağlarının sonuna kadar rehberlik yapabilirdi. Asla yorulmaz, her zaman yola çıkmaya hazır olurdu. Norveçli kahraman Viking Rollo ile kıyaslanmayı hak ediyordu. Bu Norveçli kahraman, memleketin efsanelerinde nam salmıştı. Ara sıra İngiliz avcılara da eşlik ederdi. Bunlar "riper" avlamaya gelirlerdi. Ptarmigan cinsinden olan bu kuş, Hebrides Adalarında bulunan cinsinden daha iridir. Bir de "jerper" denilen sülün avlarlardı. Bu sülün, İskoçya'daki çalıhorozundan daha lezzetlidir. Kış gelince, kurt avı için onun yardımını isterlerdi. Havalar bozduğu zaman, aç kalan bu etoburlar buz tutmuş göllerin üzerinde avlanmaya gelirlerdi. Sonra yaz mevsiminde, ayı avı başlardı. Bu hayvan, peşinde yavrularıyla taze ot aramaya geldiği zaman, dört yüz beş yüz metre yükseklikteki yaylalardan onu takip etmek gerekir. Joël hayatını olağanüstü gücüne borçlu sayılırdı. Bu korkunç hayvanların kendini kucaklamasına, o gücü sayesinde direnebilmişti. Sarsılmaz so-ğukkanlılığına da çok şey borçluydu. O sayede ayıların elinden kurtulmuştu.

Nihayet, ne Vestfjorddal Vadisi'nde kılavuzluk edecek turist ne de arazide yardımcı olacağı avcı bulunmayınca, Joël dağın birkaç kilometre ötesinde kurulmuş olan küçük soeterle ilgilenirdi. Orada, Madam Hansen'in hizmetini gören bir çoban vardı. Yarım düzine kadar inekle otuz kadar koyunun çobanlığını yapıyordu. Soeter, hiç ekilmemiş bir arazi olan otlaklardan ibaretti.

Joël yaratılışı gereği, her işe koşmayı seven nazik bir insandı. Telemark'ın bütün köylerinde tanınmıştı. Yani herkesçe

seviliyordu. Aslında, üç varlığa karşı derin bir sevgi besliyordu. Bunlar, annesi, kız kardeşi Hulda ve kuzeni Ole'ydi.

Ole Kamp, sonunda gemiye binerek Dal'dan ayrıldığı zaman, Hulda'nın nişanlısını elinde tutabilmesi için ona maddi yardım yapamadığına üzülmüştü. Gerçekten, denize alışık olsaydı, kuzeninin yerine gitmekte duraksamazdı. Fakat yeni evliliğin başlangıcı için biraz para gerekiyordu. Oysa Madam Hansen hiçbir vaatte bulunmamıştı. Aileye hiçbir katkı yapamayacağını Joël anlamıştı. Nitekim Ole uzaklara, Atlantik'in öbür tarafına gitmek zorunda kaldı. Joël, Bergen yolundan vadinin sonuna kadar onu götürdü. Orada, kucakladıktan sonra, mutlu dönüş ve iyi yolculuklar diledi. Sonra, kız kardeşini teselli etmek için geri döndü. Hulda'yı hem kardeş hem baba gibi seviyordu.

Hulda o tarihte on sekiz yaşındaydı. Annesi nasıl evin "madamı" ise, o da İngilizlerin mis dediği "fraken", yani "matmazel" idi. Norveç otellerinde "piga" dedikleri hizmetçi kız olamazdı. Biraz altın sarısı saçlarıyla yüzü öyle sevimliydi ki! Başındaki çaputtan hafif bonesinin arkasından uzun saç örgüleri sarkıyordu. Yeşil şeritli kırmızı kumaştan bluzun sardığı beli ne hoştu! Renkli işlemelerle süslü bluz vücudun üst kısmına tam oturmuş, göğüs kısmı az aralanmıştı. Bluz, kolları şeritli bilezik tarafından bileklere sıkıştırılmış beyaz gömleğin üstüne giyilmişti. Yeşilimtrak etekliği tutan, telkâri işlenmiş delikleri olan kırmızı kemerin altındaki tavır ne çekiciydi! Etekliğin üstüne rengarenk baklava biçimli şekilleriyle bir önlük giymişti. Önlüğün altından, ince uzun burunlu, nazik Telemark pabuçlarının içinde kaybolan beyaz çoraplar görünüyordu.

Evet! Ole'nin nişanlısı bu yüz ifadesiyle pek sevimliydi. Kuzey kızları gibi biraz melankolikti ama, güler yüzlüydü de. Onu görenin aklına, adaşı olan Sarışın Hulda gelirdi. İskandinav mitolojisine göre, Sarışın Hulda aile ocağının mutluluk perisiydi.

Dal Oteli'ne kalmaya gelen konukları ağırlarken, gösterdiği

sevimlilik, mütevazı ve uysal kız imajından hiçbir şey eksiltmezdi. Turist çevresinde tanınıyordu. Hulda ile "shake-hand" yaparken, yani hepimizin yaptığı gibi dostane el sıkışırken, çekiciliği biraz daha artıyordu.

"Yemek için teşekkür, *Tack for mad!*" dedikleri zaman, körpe ve yumuşak sesiyle, "Afiyet olsun, *Wed bekomme*!" diye karşılık vermesi ne hoştu.

4

Ole Kamp gideli bir yıl olmuştu. Mektubunda söylemişti -New Found Land sularında zorlu bir seferdi bu kış balıkçılığı! Kazanç dersen, iş para getiriyordu tabii. Orada, şiddetli gündönümü rüzgarları, adaların açıklarında gemileri ansızın yakalıyor, birkaç saat içinde bütün balıkçı filosunu batırıyordu. Gelgelelim Terre-Neuve un uzak sularında balık kum gibi kaynaşıyordu. İşler yolunda gittiği zaman, balıkçılar fırtınalardan doğan tehlikeleri ve yorgunluklarını haydi haydi telafi ediyordu.

Zaten, Norveçliler iyi denizcilerdir. Zorlu işten kaçınmazlar. Christiansand'den Kuzey Burnu'na kıyı fiyortlarında, Finmark'ın sığ kayalıklarında, Loffoden boğazlarında Okyanus'un aşırı öfkesine alışmışlardır. Kuzey Atlantik'i geçerek Terre-Neuve'ün uzak balık yataklarına gittikleri zaman, cesaretlerini kanıtlamışlardır. Çocukluklarında, Avrupa kıyılarında tanık oldukları fırtınalar, onlara New Found Land sularında şiddetli fırtınalara karşı koymayı öğretmiştir. Aradaki fark, ilk kez açık denizde fırtınaya yakalanmalarıdır.

Kaldı ki Norveçlilerin kalıtımsal bir özelliğidir denizcilik. Hansenler'in Kuzey Avrupa'yla ticarete başladığı tarihte, ataları gözü pek deniz insanlarıydı. Belki eski zamanlarda, biraz korsandılar; ama korsanlık da bir iştir. Akıllarının köşesinde biraz korsanlık kalmış olsa da, kuşkusuz ticaret bu yasadışılığı hayli düzeltmiştir.

Her neyse, Norveçliler yürekli denizcilerdi, bugün de

öyledirler, yarın da öyle olacaklardır. Ole Kamp aslını inkar eden bir adam değildi. Acemilik dönemini Bergen liman işletmesinden yaşlı bir ustanın yanında geçirmiş, bu çetin işlere onun yanında başlamıştı. Öğrendiği her şeyi o adama borçluydu. Bütün çocukluğu, İskandinav krallığının en yoğun yerlerinden olan bu limanda geçmişti. Açık denize çıkmadan önce, sukuşlarını yuvalarından toplayan, çiroz üretmeye yarayan sayısız balığı tutan fiyortların yaman yeniyetmesiydi. Sonra miço olunca, Baltık Denizi'nde, Kuzey Denizi açıklarında denizciliğe başladı. Hattâ Kuzey Buz Denizi sularına kadar gitti. Dolayısıyla büyük balıkçı gemilerinde pek çok yolculuktan sonra, yirmi bir yaşını geçince usta denizci rütbesini elde etti. Şimdi yirmi üç yaşındaydı.

Gidiş gelişleri arasında, ailesini görmeyi asla ihmal etmezdi. Şu dünyada kendisine kalan, sevdiği biricik insanlardı onlar.

Dal'da bulunduğu zamanlar, Joël'le ne güzel arkadaşlık yaparlardı! Turistleri gezdirirken onun peşinden ayrılmazdı. Dağlara, Telemark'ın yüksek yaylalarına kadar giderlerdi. Fiyortlardan sonra kırlarda gezinmek genç denizcinin hoşuna giderdi. Arkadaşının hiç arkasında kalmazdı. Meğer ki kuzini Hulda'ya eşlik etmek zorunda kalmasın.

Ole ve Joël arasında gitgide sıkı bir dostluk kuruldu. Ole'nin genç kıza karşı duyduğu duygu, bu dostluğu güçlendiren bir etken oldu. Joël onu nasıl cesaretlendirmesindi? Kız kardeşi etrafta bundan daha iyi bir delikanlı nereden bulurdu? Daha sempatik yaratılışlı, daha sadık karakterli, daha içtenlikli bir yüreği nereden bulurdu? Ole kocası olursa, Hulda'nın mutluluğu güvencede sayılırdı. Nitekim kardeşi ve annesinin onayını alan genç kız, kendini duyguların seline bırakıverdi. Kuzey insanları pek dışadönük değillerdir. Onları duyarsızlıkla suçlamamak gerekir.

Nihayet bir gün, dördü birden salonda otururlarken, Ole

dosdoğru konuya giriverdi: “Aklıma bir şey geldi Hulda!”

Genç kız, “Ne geldi?” diye sordu.

“Sanırım, biz evlenmeliyiz!”

“Ben de öyle sanıyorum.”

Uzun zamandır tartışılan bir konuymuş gibi Madam Hansen, “Fena olmaz,” diye lafa girdi.

Joël, “İşte o zaman,” dedi, “elbette senin kayınbiraderin olurum Ole.”

Ole, “Evet,” dedi, “mümkünse Joël’im, o zaman seni daha çok severim…”

“Mümkün mü?”

“Görürsün bak!”

Gelip Ole’nin elini sıkan Joël, “Bence, bu denli sevgi yeter!” dedi.

Madam Hansen, “Peki anlaştık mı Hulda?” diye sordu.

Genç kız, “Evet anne,” karşılığını verdi. Ole, “İyi düşün Hulda,” diye ekledi. “Sana söylemedim ama, çoktan beridir seni seviyorum!”

“Ben de Ole!”

“Nasıl böyle oldum, hiç bilmiyorum.”

“Ben de.”

“Herhalde Hulda, senin her gün daha da güzelleştiğini ve hoş olduğunu görmekten…” “Biraz ileri gidiyorsun, sevgili Ole!”

“Yoo hayır, hiç yüzüm kızarmadan bunu sana söyleyebilirim, çünkü doğru! Benim Hul-da’yı sevdiğimi siz fark etmediniz mi Madam Hansen?”

“Biraz.”

“Ya sen Joël?”

“Ben mi?.. Çook!”

Ole gülümseyerek, “Açık konuşalım, beni uyarmanız gerekirdi!” dedi.

Madam Hansen, “Ama seferlere gidiyorsun. Evlenseydin, ayrılık acısı çekmez miydin?” diye sordu.

Ole, “Çok çekerdim,” karşılığını verdi. Artık gitmeyeceğim, evlendiğim zaman!”

“Artık gitmeyecek misin?..”

“Hayır Hulda. Uzun aylar boyunca, senden ayrılmam mümkün mü?”

“Demek son kez denize çıkıyorsun?”

“Evet, ama biraz şansım olursa, bu sefer bana biraz kazanç sağlayacak. Help Kardeşler aslan payını bana vereceklerini vaat ettiler.”

Joël, “Namuslu insanlar!” dedi.

Ole, “Onlardan iyisi olamaz,” karşılığını verdi. “Bütün Bergen denizcileri onları iyi tanır ve takdir eder!”

O zaman Hulda, “Sevgili Ole,” dedi, “madem artık sefere gitmeyeceksin, peki ne yapacaksın?”

“Tabii, Joël’in arkadaşı olacağım. Bacaklarım sağlam. Yeterli gelmezlerse, yavaş yavaş alışıp açılırlar. Zaten, pek fena sayılmayan bir iş düşünüyorum. Drammen, Kongsberg ve Telemark köyleri arasında bir nakliyat servisi neden kurmayalım? Nakil işleri zorluk çıkarıyor, düzenli de olmuyorlar. Belki biraz para kazanırız. Yani bir şeyler düşünüyorum...”

“Nedir onlar?”

“Hiç! Döndüğüm zaman bakarız. Ama size önceden söyleyeyim, Hulda memleketin en imrenilecek kadını olacak. Bunun için her şeyi yapmaya karar verdim. Evet! Her şeyi yaparım.”

Hulda ona elini uzatarak, “Bir bilsen, öyle kolay olacak ki Ole!” karşılığını verdi. “Zaten, şimdiden olmuş gibi, Dal'da bizim kadar mutlu bir ev var mı?”

Madam Hansen, bir an başını başka yana çevirdi.

Ole sevinçli bir sesle yineledi:

“Öyleyse iş tamam!”

Joël, “Evet,” dedi.

“Tekrar konuşmaya gerek var mı?”

“Yok.”

“Pişmanlık duymaz mısın Hulda?”

“Asla sevgili Ole.”

Joël, “Nikah tarihini belirlemeye gelince, sanırım senin dönüşünü beklemek doğru olur,” diye ekledi.

“Tamam, ama Hulda’yı Moel Kilisesi’ne götürmek için bir yıl geçmeden önce dönemezsem, çok üzülürüm. Dostumuz Papaz Andresen bizi bağışlasın, en güzel dualarını bizim için okusun!”

İşte Hulda Hansen ile Ole Kampsın evliliği böyle kararlaştırılmıştı.

Sekiz gün sonra, genç denizci Bergen’de gemiye dönmek zorundaydı. Fakat ayrılmadan önce, iki müstakbel karı koca nişanlanmışlardı. Nişan töreni İskandinav ülkeleri geleneğine göre dokunaklı olmuştu.

Namuslu ve sade Norveç’te, gelenek genellikle evlilikten önce nişanlanmaktır. Hattâ nikah töreni bazen iki üç yıl sonra yapılır. Bu gelenek, Kilise’nin ilk Hıristiyanlarını anımsatmıyor mu? Ancak nişanın, tarafların birbirinin iyi niyetine dayanan, basit bir iki karşılıklı vaatten ibaret olduğu sanılmasın! Hayır! Bağlılık vaadi çok daha ciddidir. Bu sözleşme yasa tarafından tanınmasa da gelenek doğal yasa yerine geçer.

Böylece Hulda ve Ole Kamp için bir tören düzenlenecek, bu törene Papaz Andresen başkanlık edecekti. Ne Dal’da ne de civar köylerin çoğunda papaz bulunuyordu. Zaten Norveç’te, “pazar şehirleri” denilen bazı kasabalar vardır. “Proestegjelb”, yani papaz evleri oralarda bulunur. Ayin için kasabanın belli başlı aileleri bu papaz evinde toplanırlar. Hattâ yirmi dört saatlik zaman boyunca dinsel görevlerini yerine getirmek için aynı yerde küçük bir konudan da bulunur. Hacdan dönermiş gibi oradan geri dönerler. Aslında, Dal’ın küçük bir kilisesi vardı. Ne var ki papaz ancak istek üzerine ve kamusal olmayan özel

törenler için oraya gelirdi.

Moel ne de olsa uzak sayılmazdı. En çok bir kilometrelik mesafeydi -yani Dal'dan Tinn Gölü'nün ucuna kadar yaklaşık on kilometre. Papaz Andresen'e gelince, nazik bir adamdı ve iyi yürüyüşçüydü.

Dolayısıyla hem Hansen ailesinin dostu hem papaz sıfatıyla nişan törenine gelmesi rica edildi. Aile onu tanıyordu; o da aileyi uzun zamandır tanıyordu. Hulda ve Joël'in çocukluklarını görmüştü. O "genç deniz kurdu" Ole Kamp'ı nasıl seviyorsa, onları da seviyordu. Bu evlilik kadar hiçbir şey onu sevindiremezdi. Bütün Vestfjorddal Vadisi bayram yapacaktı.

Nitekim Papaz Andresen cübbesini, geniş dik yakalığını, dua kitabını yanına aldı ve biraz yağmurlu güzel bir sabah yola düzüldü. Yarı yolda onu karşılamaya gelen Joël'le birlikte geldi. Madam Hansen'in otelinde pek güzel karşılandı, zemin katın güzel odası ona ayrıldı. Ardıcın körpe dalları odanın içini kilise gibi güzel kokutuyordu.

Sabah erkenden, Dal'ın küçük kilisesi açıldı. Orada, papazın ve dua kitabının önünde, otelin komşuları ve birkaç dostun katılımıyla Ole Hulda'yla evleneceğine, Hulda da Ole ile evleneceğine dair yemin etti. Evlilik, genç denizcinin son seferden dönüşünde gerçekleşecekti. Bir yıllık bekleyiş uzundu; ama taraflar birbirinden emin olduğuna göre, ne de olsa gelir geçerdi.

Ole bundan böyle, artık nişanlısını ciddi bir neden olmadıkça bırakamazdı. Hulda yemin ederek Ole'ye verdiği söze ihanet edemezdi. Eğer Ole Kamp nişandan birkaç gün sonra yola çıkmasaydı, kendisine tanınan haklardan hiç tartışmasız yararlanabilirdi. Canı istediği zaman genç kızı ziyaret eder, ona mektup yazar, el ele kol kola, hattâ ailesi yanında olmadan onunla gezmeye gider, bayramlarda ve herhangi bir törende onunla dans ederdi.

Gelgelelim Ole Kamp, Bergen'e geri dönmek zorundaydı. *Viken* sekiz gün sonra, Terre-Neuve balık yataklarına hareket edecekti. Bundan böyle, Hulda nişanlısının mektuplarını bekleyecekti. Genç adam, Avrupa'nın bütün postalarından ona mektup göndereceğine söz vermişti.

Her zaman sabırsızlıkla beklenen mektuplar gelmekte gecikmedi. Ayrılık hüznü çeken eve biraz sevinç getirdiler. Sefer elverişli koşullarda sürüyordu. Balık boldu, çok para getirecekti. Her mektubun sonunda, Ole her zaman bir sırdan söz ediyor, bu sırrın ona servet getireceğini söylüyordu. İşte bu gizi, Hulda bilmek isterdi. Madam Hansen de kuşkulanması zor sayılmayacak nedenlerden ötürü onu bilmek istiyordu.

Bu yüzden, Madam Hansen gitgide içine kapanıyor, endişeleniyor, suratı asılıyordu. Çocuklarına hiç söylemediği başka bir olay, kuşkularını daha da artırdı.

Ole'nin son mektubunun gelişinden üç gün sonra, 19 Nisan'da, Madam Hansen tek başına bıçkı atölyesinden dönüyordu. Bir çuval yonga siparişi vermek için ustabaşı Lengling'e gitmişti. Eve doğru yaklaştı. Kapının önüne yaklaşmasına az kala, memleketin yabancısı olan bir adam yanına sokuldu.

Bu adam, "Siz, Madam Hansen misiniz?" diye sordu.

"Evet, ama sizi tanımıyorum."

Adam, "Oh! Önemi yok!" dedi; "Bu sabah Drammen'den geldim ve oraya dönüyorum."

Madam Hansen heyecanla, "Drammen mi?" dedi.

"Sandgoïst adında bir mösyöyü tanıyor musunuz? Orada oturuyormuş..."

Bu adı duyunca, yüzü sararan Madam Hansen, "Mösyö Sandgoïst mi?" diye yineledi. "Evet... Tanıyorum!"

"İyi, Mösyö Sandgoïst, Dal'a gittiğimi öğrenince, size selam götürmemi rica etti."

"Ee... Sonra?"

“Başka bir şey demedi. Sadece gelecek ay sizi görmeye gelecekmiş, bunu iletmemi söyledi! Esenlik dilerim, iyi akşamlar Madam Hansen!”

5

Ole'nin mektuplarında ısrarla servetten söz etmesine Hulda gerçekten çok şaşırmıştı. Dönüşünde o serveti bulacağını umut ediyordu. Peki namuslu çocuk bu umudunu neye dayandırıyordu? Hulda onu keşfedemiyor, öğrenmesi geciktikçe sabırsızlanıyordu. Bu son derece doğal olan sabırsızlığı hoş görülmeli! Boşuna bir merak mıydı onunki? Yoo, hiç değil. Bu giz, biraz onu da ilgilendiriyordu. Dürüst ve mütevazı bir kızdı; gözü yükseklerde değildi. Geleceğe ilişkin beklentileri vardı ama, zenginlik denen şeyde hiç gözü yoktu. Ole'nin sevgisi ona yetiyordu ve sonsuza dek yetecekti. Servet gelirse, pek büyük sevinçle karşılanmayacaktı. Gelmese de fazla üzüntü yapmaya değmezdi.

Ole'nin son mektubu Dal'a gelmişti. Ertesi günü Hulda ve Joël tam da bunları konuşuyorlardı. Bu konuda -diğer konularda olduğu gibi- aynı şekilde düşünüyorlardı.

O sırada Joël, "Hayır! Bir şeyler var küçük kardeş!" dedi. "Benden bir şeyleri gizliyorsun!" "Ben mi?.. Senden gizlemek mi?.."

"Evet! Ole sana sırrını biraz açmadan neden gitsin?.. İnanmam!"

Hulda, "Sana bir şey söyledi mi Joël?" diye sordu.

"Hayır kardeşim. Ama ben, sen değilim." "Hayır, sen bensin, kardeşim."

"Ben Ole'nin nişanlısı değilim."

Genç kız, “Aşağı yukarı sayılırsın,” dedi. “Başına bir felaket gelse, bu seferden geri dönmese, benim gibi sen de mahvolursun, benim gibi gözlerinden yaşlar akar!”

Joël, “Ah! Küçük kardeş,” diye karşılık verdi, “böyle şeyler düşünmeni yasak ediyorum! Ole bu son yolculuktan geri dönmeyecek ha! Hem de bu kadar bol balık avladıktan sonra! Ciddi mi konuşuyorsun Hulda?”

“Hayır, kesinlikle Joël. Ama bilmiyorum... Birtakım önsezilerden kendimi alamıyorum... Kötü rüyalar!”

“Rüyalar sevgili Hulda, onlar sadece rüya!” “Kuşkusuz, ama nereden geliyorlar?”

“İçimizden, yukarıdan değil. Korkuyorsun, korkuların rüyanda çıkıyor. Zaten, her zaman böyle olmuştur. Çok arzuladığın bir şey vardır, o arzuların gerçekleşme anı yaklaştıkça rüyanda görürsün.”

“Onu biliyorum Joël.”

“Aslında, seni daha dayanıklı sanırdım küçük kardeş! Evet! Daha güçlü! Olur mu böyle şey, bir mektup alıyorsun, o mektupta Ole sana bir ay içinde *Viken*'in döneceğini yazıyor, senin de kafanda böyle kuşkular beliriyor!..” “Hayır... Kalbimde Joël’im!”

Joël, “Çoktan 19 Nisan’a geldik,” dedi. “Ole, 15-20 Mayıs arası geri dönmüş olacak. Nikah hazırlıklarına başlamak için çok erken sayılmaz.”

“Öyle mi düşünüyorsun Joël?”

“Tabii Hulda! Hattâ çok geç kaldığımızı da düşünüyorum! Bir aklına getirsene! Bu nikah yalnız Dal’ı değil, komşu köyleri de sevince boğacak. Her şeyin çok güzel olacağına eminim! Bu işlerle uğraşacağım, onları düzenleyeceğim.”

Bu türden bir tören Norveç’in köylerinde küçük bir olay sayılmazdı. Genellikle Norveç’te ve özellikle Telemark’da bu böyleydi.

Evet! Böyle şeyler biraz gürültü koparırdı.

Sonuçta aynı gün, Joël annesiyle bu konuda bir görüşme yaptı. Görüşme, Madam Hansen'in o adamla karşılaşmasından birkaç dakika sonrasına rastgelmişti. O adam, Drammen'den Mösyö Sandgoïst'in yakında ziyaretine geleceğini bildirmiş, bu haberden çok etkilenen Madam Hansen telaşlanmıştı. Büyük salona gidip koltuğuna oturmuş, kafası karmakarışık, kurulmuş makina gibi çıkrığını döndürmeye koyulmuştu.

Joël durumu anlamıştı; annesi her zamankinden daha çok sıkıntılıydı. Ancak bu konuda kendisine soru sorulduğu zaman, hep aynı cevabı verir, "hiçbir şeyim yok!" derdi. Onun için Joël sadece Hulda'nın nikahından söz etmek istedi.

"Anne," dedi, "biliyorsunuz, Ole'nin son mektubu geldi, büyük olasılıkla birkaç hafta içinde Telemark'a dönecek."

Madam Hansen, "Dileyelim de dönsün!" karşılığını verdi. "Başına herhangi bir gecikme gelmeden!"

"Nikah tarihi olarak 25 Mayıs'ı belirlemiştik! Bunda herhangi bir olumsuzluk görüyor musunuz?"

"Yok. Hulda onaylıyorsa."

"Çoktan onayladı. Şimdi anne, sizden şunu öğrenmek istiyorum, niyetiniz 'işleri bir güzel ayarlamaktır' herhalde."

Madam Hansen gözlerini çıkrığından kaldırmadan, "işleri bir güzel ayarlamaktan, neyi kastediyorsun?" diye sordu.

"Şunu, elbette sizin izninizle yapılacak şeyler bunlar, anne. Yöredeki konumumuza yaraşan bir tören olmalı. Tanıdıklarımızı çağırmak zorundayız. Otel, konuklarımıza yeterli olmazsa, bir tek komşu bile onları konuk etmekten kaçınmayacaktır."

"Bu konuklar kimler olacak Joël?

"Sanırım, Moel'den, Tiness'den, Bamble'dan bütün dostlarımızı davet etmek gerekecek. Bu işi üzerime alıyorum. Bir de Bergenli armatörler, Help Kardeşler'in gelmesiyle aileyi onurlandıracaklarını düşünüyorum. Tabii, tekrar söyleyeyim,

sizin izninizle. Dal'da bir gün geçirmelerini önereceğim. Dürüst insanlar... Ole'yi çok seviyorlar. Eminim, daveti kabul edeceklerdir."

Madam Hansen, "Bu evliliğe bu denli önem vermek gerekli mi?" diye sordu.

"Bence öyle anne. Dal Oteli'nin yararına olacak, bana öyle geliyor. Düşünün ki babamızın ölümünden beri hiç gözden düşmedi!"

"Hayır düşmedi... Joël... Hayır!"

"Babamızın bıraktığı konumda onu korumak bizim boynumuzun borcu değil mi? Zaten, kız kardeşimin evliliği biraz yankı uyandırırsa, bu işimize yarar diye düşünüyorum."

"Pekala Joël."

"Öte yandan, Hulda'nın hazırlıklara başlamasının zamanı gelmedi mi? Hiçbir gecikmeye meydan vermemeli! Önerime ne dersiniz anne?"

Madam Hansen, "Sen ve Hulda, ne gerekirse yapmalısınız!" diye karşılık verdi.

Belki Joël biraz acele ediyordu. Nikah tarihini belirlemek ve özellikle hazırlıklara başlamak için Ole'nin dönüşünü beklemek daha doğru olurdu. Ama dediği gibi, yapılacak şey bir daha yapılmayacaktı. Üstelik törenin ayrıntılarıyla uğraşmak Hulda'yı oyalardı. Önsezilerine kapılmaması gerekiyordu. Zaman her şeyi çözümlerdi.

İlk önce, nedimeyi düşünmek gerekiyordu. Ama endişe edilmesin! Nedime seçimi çoktan yapılmıştı. Bu, Bamble'dan sevimli bir matmazeldi. Hulda'nın yakın dostu. Babası, çiftçi

Helmboë, yörenin en önemli köylerinden birini yönetiyordu. Bu namuslu adamın belirli bir serveti vardı. Uzun zamandır, Joël'in yüksek nitelikli karakterini takdir ediyordu. Kızı Siegfrid de takdir bakımından ondan aşağı kalmıyordu. Büyük olasılıkla yakın bir gelecekte, Siegfrid'in Hulda'ya nedimelik yapmasının

ardından, bu kez Hulda ona nedimelik yapacaktı. Norveç'te âdet böyledir. Hattâ bu gibi hoş şeyler, çoğu kez evli kadınlar tarafından yapılır. Yani Joël'in yararına, biraz kurallara aykırı davranılmıştı. Zira Siegfrid Helmboë, evli kadın sıfatı taşımadan Hulda Hansen'in nedimesi oluyordu.

Hem nişanlanacak kız hem de nedime için tören günü giyilecek tuvalet büyük sorundu.

Siegfrid on sekiz yaşında, güzel bir sarışındı. Törende bütün görkemiyle görünmeye kesin niyetliydi. Dostu Hulda'nın küçük bir uyarısı sonucu -Joël bu işin onun ellerinden çıkmasını istemişti- bir saniye yitirmeden ve hiç telaşlanmadan işe koyuldu.

Aslında, düzgün desenli işlemeleri olan bir bluz söz konusuydu. Öyle ki bluz Siegfrid'in belini bölmeli mine gibi sarmalıydı. Sonra, bir dizi jüponu örten bir eteklik hazırlanacaktı. Jüponların sayısı Siegfrid'in servetiyle orantılı olacak, ama güzelliğinden bir şey kaybettirmeyecekti. Mücevherlere gelince, gerdanlığın incilerle karışık filigranlı gümüşten levhasını, bluzun yaldızlı gümüş ya da bakırdan broşlarını, kalp biçiminde kımıltılı disklerden oluşan salkım küpeleri, gömlek yakasını kopçalamaya yarayan çift düğmeleri, dört sıra küçük zincirden oluşan kırmızı ipek ya da yünden kemeri seçmek başlı başına bir işti. Ahenkli seslerle birbirine tokuşan küçük palamut püsküllü yüzükler, küpeler ve gümüş oymalı bilezikler, kısaca bütün bu taşraya özgü mücevherat, aslında ince altın levhadan, kalaylanmış gümüşten, camdan yapılmış incilerden ve kristal elmaslardan, yani çoğu taklit şeylerden ibaretti! Ancak hepsinin göz doyurması lazımdı. Gerekirse Siegfrid hiç tereddüt etmeyecek, Christiania'daki Mösyö Bennett'in zengin mağazalarına giderek alışverişini oradan yapacaktı. Babası da buna karşı çıkmazdı. Karşı çıkmak şöyle dursun, nazik adam kızının dilediğini yapmasına ses

çıkarmazdı. Zaten Siegfrid, baba kesesinin dibine darı ekecek kadar düşüncesiz değildi. Her şey bir yana, Joël'in tam arzuladığı şekilde davranıyordu.

Hulda'ya gelince, onun işi de kolay değildi.

Modalar insanın gözünün yaşına bakmaz, tuvalet seçiminde nişanlılara zorluk çıkarırlar.

Hulda sonunda, genç kız bonesinin arkasından sarkan kurdeleli uzun saç örgülerini açmak zorunda kalacaktı. Kıpkırmızı etekliğinin üzerinden önlüğünü tutan, fermuarlı uzun kemeri de çıkaracaktı. Ole'nin yola çıkarken ona verdiği nişanlılık hediyesi başörtüsünü giymeyecekti. İşlemeli meşinden küçük torbalar sarkan kordonu da takmayacaktı. O torbalarda kısa saplı gümüş kaşık, bıçak, çatal ve iğne kutusu bulunurdu. Yani bir kadına ev işlerinde lazım olan her şey torbaların içindeydi.

Hayır! Düğün günü, Hulda'nın saçları serbestçe omuzlarında dalgalanacaktı. Doğanın pek cömert davranmadığı Norveçli genç kızlardan değildi. Saçları öyle gürdü ki, keten bezinden takma saç eklemeye bile gerek yoktu. Kısaca, hem giyim kuşamı hem mücevherleri bakımından salt annesinin çeyiz sandığına başvuracaktı. Gerçekten, bu tuvalet eşyaları evlilikten evliliğe, bütün ailenin kuşakları tarafından kullanılırdı. Nitekim, sırma işlemeli hırka, kadife kemer, alacalı ya da düz ipekten eteklik, wadmel* çoraplar, altın zincirli kolye ve taç; bütün bunlar sandıktan çıkacak ve yeniden gözler önüne serilecekti. Söz konusu taç, ünlü İskandinav tacıydı; kalın bir iple bağlanıp gözalıcı yaldızlı bir karton kutunun içine konur, bir giysi sandığının içinde iyice kapatılıp korunurdu. Yıldız yıldız benekli ya da yaprak süslü çelenkten bu taç, öteki Avrupa ülkelerinin portakal ağacı çiçeğinden tacıyla aynı ayardaydı. Belli olan bir şey varsa, nefis telkarileri, şıngırdayan salkım küpeleri, rengarenk incik boncuğuyla ışıldayan bu azize halesi, Hulda'nın

güzel yüzünü sevimli biçimde çevreleyecek olsa gerekti. Denildiği gibi "taçlı nişanlı", eşini onurlandıracaktı. O da gıcır gıcır damat kostümüyle genç kıza yaraşacaktı. Birbirine çok yaklaşık gümüş düğmeleriyle kısa ceket; parlak renkli, kolalı gömlek; ipek işlemeli şeritli yelek; dizlere yünlü küçük püsküllü bağlarla yapıştırılmış dar pantolon; kuştüyü gibi hafif fötr şapka; sarımtrak çizmeler giyecek, gerçek bir Norveçli erkeğin her zaman yanında taşıdığı, "dolknif" denilen İskandinav bıçağını taşıyacaktı. Meşin kılıfında duran dolknif, kemerine takılacaktı.

Dolayısıyla, her bakımdan yapılacak çok ciddi işler vardı. Ole Kamp'ın gelişinden önce, her şeyin tamamlanması isteniyorsa, birkaç hafta pek uzun sayılmazdı. Ne var ki Ole bildirdiğinden biraz daha erken dönse ve Hulda hazırlanmamış olsa, ne Hulda ne Ole bu gecikmeden dolayı yakınırdı.

Nisan ayının son haftaları ve mayısın ilk günleri bu çeşitli işlerle gelip geçti. Rehberlik mesleğinin az da olsa sağladığı boşluktan yararlanan Joël, kendi tarafından yapacağı da-1 vetleri bizzat iletti.

Hattâ Bamble'da pek çok dostu olduğu anlaşıldı. Çünkü sık sık oraya gitti. Bergen'e gitmediyse de, Help Kardeşler'i mektupla davet etti. Tahmin ettiği gibi, *Viken* in genç denizcisi Ole Kamp'ın nikahına çağırılan dürüst amatörler, bu daveti içtenlikle kabul etmişlerdi.

Bu arada, 15 Mayıs gelmişti. Ole'nin bugün yarın gelmesi bekleniyordu. Kariolundan inecek, kapıyı açacak, sevinç dolu bir sesle, "İşte, ben geldim!" diye haykıracaktı.

Biraz sabır gerekiyordu. Zaten, her şey hazırdı. Siegfrid bir işaret bekliyordu. Bütün süslü eşyasıyla ortaya çıkacaktı.

16'sı ve 17'si çıt çıkmadı. Postacılar Terre-Neuve'den yeni mektup getirmediler.

Joël sık sık, "Bunda şaşıracak bir şey yok küçük kardeş!" diye yineliyordu. "Yelkenli bir gemi gecikebilir. Saint-Pierre-Miquelon

ile Bergen arasında mesafe uzundur. Ah! Keşke şu *Viken* buharlı gemi olsa, ben de makinası olsaydım! Deniz kabarmalarına ve rüzgarlara karşı onu öyle bir iterdim ki limana varınca patlamış olurdum!"

Her gün bunları söylüyordu. Zira Hulda'nın endişesinin günden güne arttığını görüyordu.

Tam da o sırada, Telemark'da çok kötü havalar hüküm sürüyordu. Şiddetli rüzgarlar tepeleri altüst ediyordu. Batıdan esen bu rüzgarlar Amerika'dan geliyordu.

Genç kız sık sık, "Yine de *Viken*'in işini kolaylaştırmaları lazım!" diye yineliyordu.

Joël, "Kuşkusuz," diye karşılık veriyordu, "ama çok şiddetli eserlerse onun işini zora sokabilirler ve fırtınaya kafa tutmak zorunda bırakırlar. Denizin üstünde insan dilediği gibi davranamaz!"

"Peki, sen endişelenmiyor musun Joël?"

"Hayır Hulda, hayır! Çok can sıkıcı ama, bu gecikmelerden daha doğal bir şey olamaz! Hayır! Endişelenmiyorum ve endişelenmenin gerçekten gereği yok!"

19'unda, rehbere ihtiyacı olan bir turist otele geldi. Dağlardan aşarak onu Hardanger sınırına götürmek gerekiyordu. Hulda'yı yalnız başına bırakacaktı; Joël'in canı sıkılmıştı ama, bu hizmeti vermekten kaçmamazdı. Kırk sekiz saatlik bir ayrılık olacaktı ve Joël geri dönüşünde Ole'yi bulacağından emindi. Aslında, mert delikanlı meraklanmaya başlıyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, biraz sıkıntılı halde, sabah yola çıktı.

Ertesi gün, saat bir buçuğa doğru, otelin kapısı vuruldu.

Hulda, "Ole geldi!" diye haykırdı.

Gidip kapıyı açtı. Kapının önünde, yolcu paltosu üstünde, kariolunun oturma yerine tünemiş bir adam duruyordu. Yüzü genç kıza yabancıydı.

6

“Madam Hansen’in oteli burası mı?”

Hulda, “Evet mösyö,” diye karşılık verdi. “Madam Hansen burada mı?”

“Hayır, ama gelecek.”

“Yakında mı?”

“Hemen gelir, bir şey söyleyecekseniz...” “Yok. Bir şey söylemeyeceğim.”

“Oda mı istiyorsunuz?”

“Evet, otelin en güzel odasını!”

“Akşam yemeği ister misiniz?”

“Mümkünse çok çabuk ve dikkat edin en iyi servisi yapsınlar!”

Hulda ile yolcu arasındaki konuşma böyle geçti. Adam, karioldan henüz inmemişti. Orta Norveç’in vadilerini, göllerini, ormanlarını aşmış, Telemark’a kadar gelmişti.

Özellikle İskandinavyalIların çok sevdiği bir ulaşım aracı olan kariolu herkes tanır. At, çifte araba okunun arasına koşulur ağzına değil de burnuna takılan gemle yönetilir. Arabanın ince ve büyük iki tekerleği vardır. Yaysız dingilin üzerinde küçük bir tahta bulunur. Bu tahtaya bir kişi ancak sığabilir. Kariolda ne körük, ne hayvan dışkısını tutan torba, ne de basamak bulunur. Tahtanın arkasında duran ikinci tahtaya, atı ve kariolu ahıra götürecek olan çırak tüner. Böylece araba kocaman bir örümceğe benzer, sanki örümcek ağı iki kat olacak şekilde taşıtın iki tekerleği tarafından örülür, işte bu ilkel taşıtla çok yorulmadan

on beş yirmi kilometre yol yapılabilmektedir.

Yolcunun bir işareti üzerine, genç çırak gidip atı tuttu. O zaman adam ayağa kalktı, silkindi ve ayağını yere bastı. Ancak biraz çaba sarfetmişti. Bu çabasından pek hoşnut olmadığını biraz homurdanarak dile getirdi.

Kapı eşiğinde durarak sert bir sesle, "Benim kariolu arabalığa koyarsınız, değil mi?" diye sordu.

Hulda, "Tabii mösyö," dedi.

"Atıma yem verilecek mi?"

"Ahırda verdiririm."

"Özenle bakılsın!"

"Merak etmeyin. Dal'da birkaç gün kalmayı düşünüyor musunuz?"

"Hiç bilmiyorum."

At ve kariol, dağın eteğindeki ilk ağaçların altında bulunan, çevre duvarın tam kenarına yapılmış küçük hangara götürüldü. Burası, otelin hem arabalık hem ahır şeklinde kullanılan yegane kapalı yeriydi. Fakat konukların ihtiyacını karşılıyordu. Bir dakika sonra, yolcu tam istediği gibi otelin en güzel odasına yerleşmişti. Odada kalın paltosundan kurtuldu, yaktırdığı güzel odun ateşinin önünde ısınmaya koyuldu. Bu esnada, Hulda adamın biraz geçimsiz olan mizacını memnun etmek için pigaya elden geldiğince en güzel akşam yemeğini hazırlamasını emretti. Bu piga civarın güçlü kızlarındandı; yaz aylarında mutfağa ve otelin kaba işlerine yardım ederdi.

Yeni gelen yolcu, altmışını geçmekle birlikte hâlâ sağlam bir adamdı. Zayıf, biraz kamburlaşmış, orta boylu bir beden, kemikli bir kafa, bıyıksız ve sakalsız bir yüz, sivri bir burun, kalın gözlüklerin arasından delici bakışlar atan küçük gözler, genellikle kırışıkla dolu bir alın, arasından asla güzel sözler çıkmayan çok ince dudaklar, çengel gibi uzun eller... İpotek karşılığı ödünç para veren bir tip ya da bir tefeci tipiydi bu.

Hulda bu yolcunun Madam Hansen'in konutuna hiç mutluluk getirmeyeceğini sezmişti.

Norveçliydi; bundan daha kesin bir şey olamazdı. Ama İskandinav tipinin özellikle kaba yanlarını almıştı. Yolculuk giysileri, geniş kenarlı basık şapka, beyazımtrak gömlek, kruvaze ceket, meşin bir kayışın toka diliyle dizlere bağlanmış pantolon ve hepsinin üzerinde iç tarafı koyun postuyla güçlendirilmiş, siyah kürklü bir paltodan ibaretti. Bu giysiler, Telemark yaylaları ve vadilerinde hâlâ çok soğuk olan akşamlar ve geceler için uygundu.

Bu kişinin adına gelince, Hulda onun adını sormamıştı. Ama öğrenmekte gecikmeyecekti; çünkü otel defterine ismini kaydetmek gerekiyordu.

O sırada, Madam Hansen içeri girdi. Kızı bir yolcunun geldiğini ve otelin en güzel odasını, en iyi yemek servisini istediğini ona bildirdi. Dal'da kalışını uzatıp uzatmayacağı konusuna gelince, yolcu bu bakımdan bir şey söylememişti.

Madam Hansen, "Peki, adını söylemedi mi?" diye sordu.

"Hayır anne."

"Nereden geldiğini de mi?"

"Hayır."

"Herhalde bir turisttir. Aksi gibi Joël geri dönmedi. Rehber isterse ne yapacağız?"

Hulda, "Turist olduğunu sanmıyorum," karşılığını verdi, "epey yaşlı bir adam..."

"Turist değilse, Dal'da ne arıyor?" diye sordu.

Madam Hansen galiba bu soruyu kızından çok kendine sormuştu. Ses tonundan belirli bir endişe seziliyordu.

Hulda bu soruya karşılık veremedi, zira yolcu, projelerinden hiç söz etmemişti.

Gelişinden bir saat sonra, adam odasına bitişik olan büyük salona girdi. Madam Hansen'i görünce, bir an eşikte duraladı.

Doğal olarak ikisi de birbirini tanımıyordu. Başındaki şapkayı çıkarmaya tenezzül etmeden kadına doğru ilerledi ve gözlüğünün üzerinden bakarak, "Sanırım, Madam Hansen'siniz!" dedi.

Madam Hansen, "Evet mösyö," diye karşılık verdi.

Adamı gören kadın, kızının duyduğu huzursuzluğu hissetti. Bu, adamın gözünden kaçmamış olsa gerekti.

"Yani Darda oturan Madam Hansen siz misiniz?"

"Kuşkusuz mösyö. Bana söyleyecek özel bir şeyiniz mi var?"

"Yok canım. Yalnızca sizinle tanışmak istemiştim. Konuğunuz değil miyim? Şimdi sizden rica etsem, hemen yemek servisi yapsınlar!" Hulda, "Yemeğiniz hazır," dedi. "Yemek odasına geçerseniz..."

"Tabii!"

Yolcu genç kızın işaret ettiği kapıya doğru yöneldi. Bir dakika sonra, pencerenin yanındaki küçük masaya oturdu. Mükemmel bir sofra açılmıştı. Akşam yemeği kesinlikle güzeldi. Hiçbir turist -en zor beğenenleri bile- böyle bir sofra bulamazdı. Ne var ki bu adam biraz tahammülsüzdü; hoşnutsuzluğunu dile getiren sözler ve işaretler yapmaktan geri kalmadı -özellikle işaretler, zira pek çenesi düşük görünmüyordu. Gerçekten, bu denli müşkülpesent olması, kötü karakterinden mi, yoksa duyarlı midesinden mi ileri geliyordu? Anlaması kolay değildi. Nefis olmasına rağmen, kiraz ve frenküzümü çorbasını yanda bıraktı. Somon ve ringa balığına dudağının ucuyla dokundu. Çiğ jambon, hayli iştah açıcı yarım piliç, iyi hazırlanmış birkaç sebze hoşuna gitmemiş gibiydi. Bir şişe Saint-Julien şarabı ve yarım şişe şampanyaya pek dokunmadı, hoşlanmamıştı. Oysa Fransa'nın gerçekten en iyi mahzenlerinden gelmişlerdi. Nihayet yemeği bitince, otelci kadına bir tek *tack for mad* sözcüğü bile etmedi. Nezaketsiz adam yemekten sonra, piposunu yaktı, salondan çıktı ve Maan Irmağı kıyısında dolaşmaya gitti. Bir kez, ırmak kıyısına

varınca, arkasını döndü. Bakışları uzun uzun oteli süzüyordu. Sanki her cephesiyle yapıyı inceliyor; değer biçermiş gibi planına, kesitine, yüksekliğine bakıyordu. Kapılan ve pencereleri saydı. Evin temeline yatay biçimde yerleştirilmiş kirişlere yaklaştı, dolknifinin ucuyla iki üç çentik attı. Sanki ahşabın kalitesini ve yaş durumunu anlamaya çalışıyordu. Madam Hansen'in otelinin ne değer ettiğini sezmek mi istiyordu? Otel satılığa çıkmamıştı ama, onu satın almaya mı niyetleniyordu? Her neyse, çok tuhaftı. Evden sonra, sıra çitle çevrili araziye geldi. Ağaçları ve çalıları bir bir saydı. Nihayet, uygun adımlarla sınırları ölçtü. Defterine kalemiyle rakamları işledi.

Her an, başını sallıyor, kaşlarını çatıyor, pek onaylamadığını belli eden hum! hum! sesleri çıkarıyordu.

Bu gidiş gelişleri sırasında, Madam Hansen ve kızı salonun penceresinden onu gözlüyordu. Tuhaf bir adamla başları derde mi girecekti? Bu manyağın yaptığı yolculuğun amacı neydi? Aslında, bütün bu olup bitenlerin Joël'in yokluğunda cereyan etmesi can sıkıcıydı. Zira yolcu bütün geceyi otelde geçirecekti. Hulda, "Ya deliyse?" diye sordu.

Madam Hansen, "Deli mi?.. Hayır!" dedi. "Ama acayip bir adam."

Genç kız, "Eve kimi aldığımızı bilmemek * her zaman can sıkıcıdır," dedi.

Madam Hansen, "Hulda," diye karşılık verdi, "yolcu geri dönmeden, git otel defterini odasına bırak."

"Olur anne."

"Belki adını yazacaktır!"

Saat sekize doğru, çoktan karanlık basmıştı, hafif bir yağmur çiseliyor, dağı yarısına kadar örten bir sis bulutu vadiye yayılıyordu. Hava dolaşmak için pek elverişli değildi. Nitekim, Madam Hansen'in yeni konuğu bıçkı atölyesine kadar gittikten sonra, otele geri döndü ve bir kadeh konyak istedi. Kimseye bir

şey demeden, iyi geceler bile dilemeden, mumu yanan ahşap şamdanı aldı, odasına girdi, kapıyı sürgüledi ve bütün gece çıt çıkmadı. Genç çırağa gelince, artık hangara sığın-mıştı. Orada, sarı atın yanında, kariolun araba okları arasında, fırtınaya aldırış etmeden çoktan uykuya dalmıştı.

Ertesi gün, Madam Hansen ve kızı gün ağarırken uyandılar. Hâlâ uyuyan yolcunun odasından çıt çıkmıyordu. Saat dokuzdan az sonra, büyük salona girdi. Önceki günden daha asık suratlıydı. Sert yataktan, onu uyandıran evdeki gürültüden şikayet etti. Yine kimseye selam vermedi.

Havanın durumu pek parlak değildi. Sert bir rüzgar, bulutlar arasında kaybolan Gousta'nın doruklarını yalıyor, şiddetli esintiler halinde hızla vadinin içine atılıyordu.

Yolcu dışarı çıkmayı göze alamadı. Ama zaman yitirmedi. Piposunu tüttürerek otelin içinde dolaştı. İç düzeni keşfetmeye çalıştı. Çeşitli odaları ziyaret etti, mobilyaları inceledi, gömme dolapları açtı. Sanki kendi evinde gibi hiç çekinmiyordu. Adeta müzayede memuruydu; açık artırmayla satılacak malları inceliyordu.

Kesinlikle, adam acayip biriydi; davranışları gitgide kuşku uyandırmaya başlıyordu.

Bu işler bitince, geldi salondaki büyük koltuğa yerleşti. Kısa ve sert bir sesle Madam Hansen'e bir yığın soru sordu. Otel inşa edileli ne kadar zaman geçmişti? Onu yapan kocası Harald mıydı, yoksa miras yoluyla mı ona geçmişti? Eskiden bazı onarmalara gerek görülmüş müydü? Otelin ekleri olan arazi ve soeterin yüzölçümü ne kadardı? Verimli miydi, gelir getiriyor muydu? Otele elverişli mevsimde ortalama ne kadar turist geliyordu? Bir gün mü, yoksa uzun süre mi kalıyorlardı? vb.

Anlaşılıyordu ki yolcu odasına bırakılan otel defterini incelememişti. Zira oradan bilgi edinebilirdi. Hiç değilse, bu son soruyu sormazdı.

Gerçekten, defter Hulda'nın bıraktığı yerde duruyordu. Yolcunun adı defterde yoktu.

O zaman Madam Hansen, “Mösyö,” dedi, “bu konular sizi neden ilgilendiriyor pek anlamıyorum ama, işlerimize ilişkin bilgi almak istiyorsanız, bundan kolayı yok. Otel defterine danışmanız yeterli. Hattâ, âdetten olduğu için, kendi adınızı da deftere kaydetmenizi rica edeceğim..”

“Adım mı?.. Elbette, adımı deftere yazarım Madam Hansen!.. Sizden ayrılacağım anda yazacağım!”

“Odanız boşaltmadan kalsın mı?”

Yolcu ayağa kalkarak, “Gereği yok,” diye karşılık verdi. “Yemekten sonra yola çıkacağım, yarın akşam Drammen’de olmam lazım.” Madam Hansen heyecanla, “Drammen mi?..” dedi.

“Evet! Yani hemen yemek servisi verin.” “Drammen’de mi oturuyorsunuz?”

“Evet! Drammen’de oturmama şaşıracak ne var, lütfen?”

Böylece Dal’da, daha doğrusu otelde şöyle böyle bir gün geçiren yolcu, etrafta hiçbir şey görmeden geri dönüyordu! Buradan daha öteye gitmiyordu! Gousta, Rjukanfos, Vestfjorddal Vadisi’nin harikaları umurunda bile değildi! Gezip tozmak için değil de işleri için Drammen’den ayrılmıştı. Orada oturuyordu. Sanki Madam Hansen’in evini ayrıntılı biçimde ziyaret etmekten başka amacı yoktu.

Hulda annesinin huzursuzluğunun gitgide arttığını gördü. Madam Hansen büyük koltuğa kurulmuş, çıkrığını elinden bırakmıştı. Tek kelime etmiyor, kımıldamadan duruyordu.

Bu sırada, yolcu yemek odasına geçmiş, sofraya oturmuştu. Öğle yemeği de akşam yemeği kadar özenle hazırlanmıştı. Adam yine hoşnut görünmedi. Acele etmeden, yine etrafı inceleyerek iyice yedi. Dikkati özellikle Norveç köylülerinin bir lüksü sayılan gümüş ta-kımlarına yönelmişti. Norveç köylerinde bazı kaşık ve çatallar babadan oğula geçer ve aile mücevheratı gibi titizlikle

saklanır.

Bu arada, genç çırak ahırda yola çıkış hazırlıklarını yapıyordu. Saat on birde, at ve kariol otelin kapısında hazırdılar.

Hava hâlâ olumsuzluğunu sürdürüyordu. Gökyüzü bulutlu ve rüzgarlıydı. Ara sıra yağmur, pencerelerin camlarını yaylım ateşi gibi dövüyordu. Gelgelelim yolcu, koyun postuyla kalınlaşmış kocaman paltosunun içinde fırtınalara aldırış edecek adamlardan değildi.

Yemek bitince, son bir kadeh konyak içti, paltosunu giydi, büyük salona girerek hesabı ödemek istedi.

Küçük bir masanın önüne oturan Hulda, "Hesabı çıkarayım," diye karşılık verdi.

Yolcu, "Çabuk olun!" dedi. "Şimdi defteri verin, adımı kaydedeyim."

Madam Hansen ayağa kalktı, gidip defteri getirdi, büyük masanın üzerine bıraktı.

Yolcu kalemi aldı, gözlüğünün üzerinden son kez Madam Hansen'e baktı. Sonra iri harflerle adını yazıp defteri kapattı.

O anda, Hulda ona hesap pusulasını getirdi. Pusulayı aldı, homurdanarak rakamları inceledi. Herhalde sağlamasını yapıyordu.

"Hum!" dedi. "Pahalı bir şey! Bir gecelik oda ve iki yemek için yedi buçuk mark!"

Hulda, "Çırak ve at da var," diye dikkatini çekti.

"Olsun! Bu, pahalı! Gerçekten, otelde işler iyi! Hiç şaşmam doğrusu!"

O sırada, zar zor işitilen çok huzursuz bir sesle Madam Hansen, "Hiçbir şey borçlu değilsiniz!" dedi.

Az önce defteri açmış, yolcunun adını görmüştü. Hesap pusulasını aldı, yırtarak yineledi:

"Hiçbir şey borçlu değilsiniz!"

Yolcu, "Ben de öyle düşünüyorum!" karşılığını verdi.

Geldiğinde nasıl günaydın demediyse, iyi akşamlar demeden çıktı, karioluna bindi. Birkaç dakika sonra, yolun dönemecinde gözden kayboldu.

O sırada, Hulda defteri açmıştı. Şu ismi okudu: “Drammen’den Sandgoïst.”

7

Ertesi gün öğleden sonra, Joël rehberlik yaptığı turisti Hardanger yolu üzerinde bıraktıktan sonra, Dal'a dönüyordu.

Hulda kardeşinin Maan Irmağı'nın sol kıyısından, Gousta yaylalarını izleyerek döneceğini bildiğinden, coşkun akarsuyun kıyısında onu beklemeye gelmişti. Küçük sal için iskele işlevi gören setin yanına oturdu. Orada, düşüncelere daldı. *Viken'ın* gecikmesinin doğurduğu endişelere şimdi daha büyük bir kaygı eklenmişti. Bu kaygının nedeni, Sandgoïst'in gelişi ve Madam Hansenin bu adam karşısındaki tutumuydu. Adını öğrenir öğrenmez, borcunu kabul etmemişti. Hesap pusulasını niçin yırtınıştı? Bu işte biraz -kuşkusuz çok ciddi- gizem vardı.

Joël gelince, Hulda nihayet düşüncelerinden sıyrıldı. Dağın yamaçlarından inerken onu fark etmişti. Bazen yer yer yanmış ya da devrilmiş ağaçların arasından dar düzlüklerde görünüyor, bazen dağın şişkin yamaçlarından diken diken yükselen kalın gürgen, kayın ve çam dallarının arasında kayboluyordu. Nihayet karşı kıyıya ulaştı ve küçük sala atladı. Birkaç kürek darbesiyle akıntının doğurduğu şiddetli girdabı aştı, sonra yamaca sıçradı. Kız kardeşinin yanındaydı.

"Ole döndü mü?" diye sordu.

Her şeyden önce Ole'yi düşünmüştü. Sorduğu soru karşılıksız kaldı.

"Ondan mektup yok mu?"

"Bir tek mektup yok!"

Hulda'nın gözlerinden yaşlar boşanıyordu. Joël, “Hayır,” diye haykırdı, “ağlama sevgili kardeşim, ağlama!.. Beni çok üzüyorsun!.. Senin ağlamana dayanamam!.. Dur bakalım! Ne dedin? Mektup yok mu?.. Tabii durum endişe vermeye başlıyor! Ama henüz umutsuzluğa kapılmanın gereği yok! Bak, istersen, Bergen’e giderim. Orada soruştururum... Help Kardeşleri görürüm. Belki onlar Terre-Neuve’den haber almışlardır. Belki *Viken* fırtınadan kaçmak amacıyla bir limana sığınmıştır! Rüzgarın bir haftadır fırtına şeklinde estiği besbelli. New Found Land’deki gemilerin ara sıra İzlanda ya da Feroë Adaları’na sığındığı olmuştur. Ole’nin başına da aynı şey gelmişti. İki yıl önce, *Strenna* gemisindeydi. Her gün mektup gönderecek posta servisi yoktu! Bunları bildiğim için sana söylüyorum küçük kardeş. Sakin ol!.. Beni de ağlatırsan, halimiz ne olur?”

“Kendimi tutamıyorum kardeşim!”

“Hulda!.. Hulda!.. Cesaretini kaybetme! Emin ol ki ben umutsuz değilim!”

“Sana inanmalı mıyım Joël?”

“Evet, inanmalısın! Ama için rahat etsin diye Bergen’e gitmemi ister misin?.. Yarın sabah... ya da bu gece yola çıkarım!..”

Ondan başka dünyada kimsesi yokmuş gibi kardeşine sarılan Hulda, “Benden ayrılmanı istemiyorum!.. Hayır!.. İstemiyorum!..” diye karşılık verdi.

İkisi birlikte otelin yolunu tuttular. Fakat yağmur bastırmıştı. Rüzgar öyle sertti ki ırmak salcısının kulübesine sığınmak zorunda kaldılar. Kulübe, Maan kıyısının yüz elli iki yüz metre gerisindeydi.

Orada, biraz ortalığın yatışmasını beklemek gerekiyordu. Joël yine de konuşma ihtiyacı hissetti. Söyleyecekleri umut dolu sözler olmasa da sessizlik ona daha umutsuz geliyordu. “Annemiz nasıl?” diye sordu.

Hulda, “Gitgide daha hüzünlü oluyor!” karşılığını verdi.

"Ben yokken kimse geldi mi?"

"Bir yolcu. Ama gitti."

"Otele bu zamanda hiç turist gelmez; rehber istedi mi?"

"Hayır Joël."

"Daha iyi. Çünkü şu anda senin yanından ayrılmamayı tercih ederim. Zaten kötü hava devam ederse, korkarım ki bu yıl turistler Telemark'a gelmekten kaçınacaklar!"

"Daha nisan ayındayız kardeşim!"

"Öyle ama, bizim için mevsimin elverişli olmayacağına ilişkin bir önsezim var! Neyse, düşünürüz! Yalnız söylesene, bu yolcu Dal'dan dün mü ayrıldı?"

"Evet, sabahleyin."

"Kimdi bu?"

"Drammen'den gelen bir adam. Anlaşıldığına göre, orada oturuyor. Adı, Sandgoïst." "Sandgoïst mi?"

"Onu tanır mısın?"

Joël, "Hayır," dedi.

Hulda daha önce düşünmüştü. Onun yokluğunda, otelde olup bitenleri kardeşine nasıl anlatacaktı? Bu adamın evin ve eşyanın değerini hesapladığını, Madam Hansen'in bu adama karşı tavrını öğrenirse, Joël ne derdi? Canı sıkılmaz mıydı? Annelerinin böyle davranmak için çok ciddi nedenleri olması gerektiğini düşünmez miydi? Bu nedenler, nasıl şeylerdi? Onunla Sandgoïst arasında ne gibi bir ilişki olabilirdi? Kesinlikle bu işte aileyi tehdit eden bir giz vardı! Joël o gizi öğrenmek isteyecek, annesini sorgulayacak, sorular sorarak sıkıştıracaktı... Pek dışadönük olmayan, içini dökmekten kaçman Madam Hansen şimdiye dek olduğu gibi suskunluğunu korumak isteyecekti. Çocuklarıyla kendisi arasında zaten hiç hoş olmayan durum, daha da çekilmez hale gelecekti.

Fakat genç kız Joël'e karşı suskun kalabilir miydi? Bir gizin sırf içinde kalması mümkün müydü? Kardeşini kendisine sımsıkı

bağlayan dostluğun arasına çomak sokulmuş olmaz mıydı? Hayır! Bu dostluğun asla bozulmaması gerekiyordu! Nitekim Hulda her şeyi söylemeye karar verdi.

"Drammen'e gittiğin zaman, bu Sand-goıst'ten söz edildiğini hiç duymadın mı?" diye sordu.

"Hiç duymadım."

"Pekala, şimdi öğren Joël. Annemiz onu daha önceden tanıyordu. En azından adını biliyordu!"

"Sandgoïst'i tanıyor muydu?"

"Evet kardeşim."

"Ama bu ismin hiç ağzından çıktığını duymadım!"

"Onu tanıyordu. Ne var ki önceki güne kadar bu adamı hiç görmemişti!"

Bunun üzerine, Hulda yolcunun otelde kalışı sırasında geçen bütün olayları Joël'e anlattı. Sandgoïst otelden ayrılırken, Madam Hansen'in tuhaf davranışını eklemeyi unutmadı. Telaş içinde şunları söyledi:

"Joël, sanırım bu konuda annemize hiçbir şey sormamak en doğrusu. Onu tanırsın! İsrar etmek daha mutsuz kılacaktır. Geçmişinde saklı olanı, herhalde gelecek bize öğretir. Tanrı'ya dua et de Ole'yi bize kavuştursun! Aileyi tehdit eden derin bir acı varsa, hiç olmazsa bunu üç kişi paylaşırız!"

Joël kız kardeşini büyük bir dikkatle dinlemişti. Evet! Madam Hansen'le Sandgoïst ara-sında, yazgılarını birbirine bağlayan ciddi nedenler vardı! Dal Oteli'ne değer biçmek için bu adamın gelmesi mümkün müydü? Tabii ki hayır! Peki tam giderken o hesap pusulasının yırtılması... Bu, ne anlama geliyordu?

Joël, "Hakkın var Hulda," dedi, "annemize ağzımı açmayacağım. Belki içini bize dökmediği için pişmanlık duyacaktır. Tabii iş işten geçmezse! Zavallı kadın, çok acı çekiyor olmalı! inat ediyor! Çocuklarının yüreğinin onun acıları için çarptığını anlamıyor!"

“Bir gün anlayacaktır Joël.”

“Evet! O günü bekleyelim! Ama şu andan itibaren, o adamın kim olduğunu öğrenmeme kimse engel olamaz. Belki Mösyö Helmboë tanıyordur! Bamble’a gider gitmez, sorarım; gerekirse, Drammen’e kadar giderim. Orada, bu adamın kim olduğunu öğrenmek zor sayılmaz. Hangi işlerle uğraşıyor, onun hakkında ne düşünüyorlar?..”

Hulda'nın yüzü karışmış, bakışları kötüleşmişti. “İyi bir şey olamaz, eminim,” karşılığını verdi. “O kaba saba kalıbın içinden yüksek nitelikli bir ruh çıkarsa, şaşırırım doğrusu!”

Joël, “Haydi,” dedi, “görünüşe aldanıp insanları yargılamayalım! Bahse girerim,

Sandgoïst’i Ole’nin koluna girmiş görsen, ondan hoşlanır dm...”

Genç kız, “Zavallı Ole’m!” diye mırıldandı.

Joël, “Dönecek, dönüyor, yoldadır!” diye haykırdı. “Bana inan Hulda! Ole artık uzakta değildir ve döndüğü zaman bizi beklettiği için ona bir fırça atacağız!”

Yağmur durmuştu. Kulübeden çıktılar, otele ulaşmak için patikadan tırmandılar.

O sırada Joël, “Bu arada,” dedi, “yarın gidiyorum.”

“Gidiyor musun?..”

“Evet, sabah olur olmaz.”

“Bu kadar çabuk mu kardeşim?”

“Öyle gerekiyor Hulda. Hardanger’den ayrılırken arkadaşlarımdan biri uyardı. Bir yolcu kuzeyden, Rjukanfos’un yüksek yaylalarından geliyormuş. Yarın varmış olsa gerek.”

“Bu yolcu kim?”

“İnanır mısın, adını dahi bilmiyorum. Ama orada olmak zorundayım. Onu Dal’a getireceğim.”

Hulda derin derin içini çekerek, “Haydi git!” diye karşılık verdi. “Madem ki işten kaçamıyorsun!”

“Yarın, gün doğar doğmaz yola düzülürüm. Bu, seni üzüyor mu Hulda?”

“Evet kardeşim! Beni bıraktığın zaman, daha çok endişeleniyorum... Hattâ birkaç saat ay nisan bile!”

“Ancak bu kez, şunu bil ki tek başıma gitmiyorum!”

“Peki, seninle kim gelecek?”

“Sen küçük kardeş, sen! Seni oyalamak lazım, onun için götürüyorum!”

“Ah! Teşekkür ederim Joël’im!”

8

Ertesi gün, şafak vakti ikisi birden oteli terk ettiler. Dal'dan ünlü çağlayanlara on beş kilometrelik bir mesafe vardı. Bir o kadar mesafeyi de geri döneceklerdi. Joël için bu, gezinti sayılırdı; ama Hulda'nın kendini toparlaması gerekiyordu. Joël, ustabaşı Lengling'in kariolunu almıştı. Bütün kariollar gibi arabada bir kişilik yer vardı. Fakat, mert adam öyle iriyarıydı ki onun oturabileceği bir yer hayli geniş olmalıydı. Böylece, Hulda ve Joël yan yana gidebileceklerdi. Ancak, beklenen yolcuyu Rjukan-fos'ta bulurlarsa, adam JoePin yerine oturacak, Joël yürüyerek ya da kariolun arkasındaki küçük tahtanın üzerinde geri dönecekti.

DaPdan çağlayanlara giden yolun sarsıntısı bol, ama hoştu. Aslında, yoldan ziyade bir patikaydı. Yeni kesimi yapılmış kütükler Maan'a bağlı derelerin üzerine atılmıştı. Bunlar yüz elli iki yüz metrede bir küçük köprüler haline dönüşmüştü. Ancak Norveç atı emin adımlarla onların üzerinden aşmaya alışkındı. Kariolun hiç yayı yoktu ama, biraz esnek olan uzun okları sarsıntıları belirli ölçüde hafifletiyordu.

Hava güzeldi. Joël ve Hulda, yeşilimtrak çayırlar boyunca ağır ağır ilerliyorlardı. Çayırların sol tarafı, Maan'm berrak sularıyla yıkanıyordu. Bir sürü kaymağacı, yolu neşe içinde dolduran i güneş ışınlarını gölgeleriyle kapatıyordu. Geceden kalma buğu, uzun otların ucunda damlacıklar halinde eriyordu. Akarsuyun sağ tarafında, iki bin metre yükseklikte, Gousta'nın karlı tepeleri

havaya yoğun ışınlar yansıtıyordu.

Kariol bir saat boyunca, epey hızlı yol aldı. Yokuş henüz hissedilmiyordu. Ama çok geçmeden, vadi gitgide daralmaya başladı. Dereler bir o yandan bir bu yandan, atılgan sellere dönüştü. Yol yılankavi biçim almasına rağmen, toprağın bütün iniş çıkışlarından kendini kurtaramıyordu. Oralardan geçmek gerçekten zordu; ama Joël ustalıkla sıyrılıyordu. Arabanın zıplayıp sarsılması çoğalınca, genç kız onun koluna sarıldı. Bir zamandır çok solgun olan güzel yüzünü sabahın tazeliği renklendiriyordu.

Bu arada, daha da yükseğe çıkmak gerekiyordu. Maan'ın yoğunlaşan akıntısı yüzünden, darlaşan ve dikine kesilen iki yamacıyla vadi geçit vermiyordu. Etrafta, kırlarda, tek tek yirmi kadar ev, terk edilmiş soeter ya da ev yıkıntıları, gürgen ve kaymağaçları arasında gözden kaybolan çoban kulübeleri görünüyordu. Artık akarsuyu görmek mümkün değildi; yalnız dik kayalara çarpan suların uğuldayıp gürüldemeleri işitiliyordu. Dağların doruklarına kadar çerçevesini genişleten bölge, yabanıl bir görünüme bürünmekle beraber görkemli bir hal almıştı.

İki saatlik yürüyüşün ardından, altı yüz metre yükseklikte, çağlayanın kenarında bir bıçkı atölyesi göründü. Bu yükseklikte oluşan şelaleler Vestfjorddal'da az sayılmaz; ancak sularının yoğunluğu zayıftır. Rjukanfos şelalesi bu bakımdan önemlidir.

Joël ve Hulda, bıçkı atölyesine varınca, karioldan indiler.

Joël, "Yarım saat yürüsek pek yorulmazsın, değil mi küçük kardeş?" dedi.

"Hayır kardeş, yorulmam, hattâ biraz iyi gelir."

"Biraz... Çok iyi gelir, devamlı tırmanarak!"

"Koluna yaslanırım Joël!"

Burada, gerçekten kariolu terk etmek gerekiyordu. Dar geçitleri, sarp patikaları, sarkık kayaların içine sokulmuş

çalılıkları aşamazdı. Çıplak ya da ağaçlarla gölgelenen kaprisli ortam büyük çağlayanı hissettiriyordu. Uzaklardaki maviliğin ortasında, şimdiden yoğun bir bulut yükselmeye başlamıştı. Rjukan'm püs-kürüp toz haline gelen sularıydı bunlar; suların kıvrımları hayli yükseklere çıkıyordu. Hulda ve Joël, rehberlerce iyi bilinen bir keçiyoluna daldılar. Keçiyolu vadinin daraldığı yere iniyordu. Ağaçların, çalılıkların arasından sıyrılmak zorunda kaldılar. Birkaç dakika sonra, ikisi de sarımtrak karayosunlarına bürünmüş bir kayanın üzerine oturmuşlardı. Şelale neredeyse tam karşılarındaydı. Daha fazla yaklaşmak olmazdı. İki kardeş konuşurken birbirini işitmekte zorlanıyordu. Ancak dudaklarından çıkanları işitmeseler de, kalpleri bir olduğundan düşünceleriyle iletişim kurabilirlerdi. Yüksekliği hatırı sayılır, uğuldaması görkemli olan Rjukan çağlayanının suları muazzam yoğunluktadır. Mjös Gölü'nün yukarısında ve Tinn Gölü'nün aşağısında bulunan yolun ortasında, yükseklik birdenbire Maan yatağından üç yüz altmış metre yukarı tırmanır. Yani üç yüz altmış metre, Niagara'dan altı kez daha yüksek demektir. Ancak Niagara'nın oluşturduğu genişlik Amerika kıyısından Kanada kıyısına dört bin sekiz yüz kilometreyi bulur.

Burada, Rjukanfos tuhaf görünümlere bürünür. Bunları tasvir etmek zordur. Resim sanatı bile, bu iş için yeterli olmaz. Öyle doğa harikaları vardır ki tüm güzelliklerini algılamak için onları görmek gerekir. İşte, Avrupa kıtasının en ünlülerinden biri olan bu çağlayan da onlardan biridir.

Tam o sırada Maan'm sol kıyısına oturan bir turist, bu güzelliğe tanık oluyordu. Oturduğu yerden, Rjukanfos'u çok yakından ve çok yukarıdan gözlemleyebiliyordu.

Görülür olmasına rağmen, ne Joël, ne de kız kardeşi bu güzelliği fark etmişlerdi. Bunun nedeni, uzaklık değildi; dağ yığınlarına özgü bir göz aldanmasıydı. Gördükleri şey çok küçük

ve gerçekte öyle olmamasına rağmen, çok uzak seçiliyordu.

O sırada, yolcu ayağa kalkmış, çok tedbirsizce hareket ederek ilerliyordu. Maan yatağına doğru bir kümbet gibi yuvarlaklaşan şişkin kayalık yamacın üzerinde kendini tehlikeye atıyordu. Doğaldır ki bu meraklı zatın görmek istediği şey Rjukanfos'un iki oyuk çukuruydu. Bunlardan biri sol yanda, kaynaşan sularla doluydu; sağ yanda olanı, her zaman yoğun buharla kaplıydı. Belki bir üçüncü çukur olup olmadığını keşfetmek istiyordu. O çukur çağlayanın alt tarafında, tam ortasında olabilirdi. Herhalde böylece, Rjukan'ın onun dibine boşaldıktan sonra, belirli aralıklarla taşkın gürültülü suyunu etrafa nasıl saçtığını anlayacaktı. Sanki patlayan mayın sonucu sular etrafa saçılıyor, serpintileri civardaki kırlara yayılıyordu.

Bu arada, turist hâlâ taşlı ve kaygan geçitte ilerliyordu. Passe-de-Marie ya da Maristien adını taşıyan bu geçidin üzerinde ne bir ağaç kökü, ne bir tutam ot vardı.

İhtiyatsız adam, herhalde bu geçidi ünlü kılan efsaneyi bilmiyordu. Bir gün Eystein, bu tehlikeli yolu aşarak güzel Marie du Vestfjorddal'a kavuşmak istemiş. Geçidin karşı tarafında, nişanlısı kollarını açmış, ona doğru uzatıyormuş. Genç adamın birden ayağı boşluğa basmış, düşmüş, buz parçalarından farksız kayalara tutunamadan kaymış, girdapta kaybolmuş. Maan'ın suları onun cesedini hiçbir zaman geri vermemiş.

Talihsiz Eystein'ın başına gelenler, Rjukanfos yokuşlarını aşmaya çalışan bu gözü pek adamın da başına gelir miydi?

Korkarız ki öyle. Gerçekten, tehlikeyi fark etmişti, ama artık çok geçti. Ansızın ayağı boşluğa bastı, bir çığlık attı, on beş on altı metre kadar yuvarlandı ve neredeyse uçurumun kenarında bulunan bir kaya çıkıntısına asılabildi.

Joël ve Hulda, henüz onu fark etmemişlerdi, ama feryadı duymuşlardı.

Joël ayağa kalkarak, "Ne oluyor?" dedi. Hulda, "Bir çığlık!"

karşılığını verdi. “Evet!.. Umutsuz bir çığlık!”

“Hangi taraftan geldi?”

“Kulak verelim!”

İkisi de şelalenin bir sağma bir soluna baktılar; hiçbir şey göremediler. Fakat sesi çok iyi işitmişlerdi. Rjukan suları dakikada bir boşalırken, aralıklardaki o düzenli dinginlikte “İmdat!.. İmdat!” diye bir ses yükselmişti.

Ses yeniden geldi.

Hulda, “Joël!” dedi. “Tehlikede olan bir turist var. Yardım istiyor! Yetişmek lazım...” “Evet, kardeşim, çok uzaklarda olamaz! Ama hangi tarafta?.. Nerede?.. Hiçbir şey görmüyorum!”

Hulda oturduğu kayanın arkasından, Maan’ın bu sol kıyısında bitmiş olan tutam tutam zayıf otlara asılarak bayırı tırmandı.

Nihayet, “Joël,” diye bağırdı.

“Görüyor musun?”

Hulda neredeyse uçurumun üzerinde asılı duran dikkatsiz adamı göstererek, “Orada!.. Orada!” dedi.

Eğer adam, başının dönmesine engel olamaz da zayıf çıkıntıya dayanan ayağı biraz kayarsa mahvolmuştu.

Hulda, “Onu kurtarmalı!” dedi.

Joël, “Evet, kurtarmalıyız!” dedi. “Soğukkanlı davranırsak ona ulaşabiliriz!”

Joël uzun bir çığlık attı. Sesi işiten turist başını onun tarafına döndürdü. Joël birkaç dakika düşündü. Adamcağızı en çabuk ve en güvenli biçimde nasıl kurtarabilirlerdi? “Hulda,” dedi, “korkuyor musun?”

“Hayır kardeş!”

“Maristien’i iyi tanır mısın?”

“Birçok kez oradan geçtim!”

“İyi, mümkün olduğu kadar turiste yaklaşarak şişkin yamacın yukarısına çık! Sonra, yavaşça ona doğru kendini kaydır ve onu tutacak şekilde elini yakala. Ama sakın kendini yukarı çekmeye

kalkmasın! Baş dönmesine yakalanır, seni de birlikte sürükler, ikiniz de mahvolursunuz! ”

“Ya sen Joël?”

“Sen yukarı çıkarken, ben de Maan tarafından sırt boyunca sürünerek aşağı ineceğim. Sen ona ulaştığın zaman ben de orada olacağım. Kayarsanız, belki ikinizi birden tutabilirim!” Sonra, Rjukanfos’un bir sessizlik anından yararlanarak yankılanan bir sesle bağırdı: “Kımıldamayın mösyö!.. Bekleyin!.. Size ulaşmaya çalışacağız!”

Hulda çalılığın arkasında çoktan kaybolmuştu. Maristien’in öbür yamacından yanlamasına inecekti.

Joël son ağaçların dönemecinde beliren yürekli kızı görmekte gecikmedi.

Kendisi de hayatı pahasına, geçidin meyilli tarafından yavaş yavaş inmeye koyuldu. Bu meyilli sırt, Rjukanfos’un dar ve dik geçidinin tam sınırıydı. Uçurum boyunca sürüklenerek ilerlemek öyle bir el ve ayak sağlamlığı, öyle şaşırtıcı soğukkanlılık gerektiriyordu ki! Bir yandan uçurumun yamacı, şelaleden serpilen sularla ıslanıyordu!

Joël’e paralel biçimde, ama seksen metre kadar yüksekte, Hulda yanlamasına ilerliyordu. Böylece, hareketsiz kalan turistin bulunduğu yere kolayca ulaşacaktı.

Yolcunun pozisyonu yüzünün görünmesine engel oluyordu. Başını çağlayana doğru dönmüştü.

Tam onun altına varan Joël durdu. Bir kaya kırığına ayağını sağlamca bastıktan sonra, “Hey mösyö!” diye bağırdı.

Yolcu başını ona çevirdi.

Joël, “Hey mösyö!” diye yineledi. “Kıpırdamayın, bir tek hareket bile yapmayın, sıkı tutunun!”

Yolcu, Joël’i rahatlatan bir ses tonuyla, “Merak etmeyin dostum, sıkı tutunuyorum!” karşılığını verdi. “Sıkı tutunmasam, bir çeyrek saat önce Rjukanfos’un dibini boylardım!”

Joël, “Kız kardeşim yanınıza gelecek!” diye ekledi. “Elinizi tutacak. Fakat ben oraya gelmeden önce, kendinizi yukarı çekmeyin!.. Kıpırdamayın...”

Yolcu, “Kaya gibi kıpırdamam!” dedi.

Şimdi Hulda, aşağı inmeye başlamıştı. Şişkin yamacın daha az kaygan yerlerine tutunuyor, sağlam destek bulmak için ayağını yarıklara basıyordu. Telemark kızlarındandı; tehlikeyi umursamazdı. Kırlardaki rampalardan inmeye alışkındı. Joël gibi o da bağırdı:

“Sıkı tutunun mösyö!”

“Evet, tutunuyorum... Emin olun, tutunabildiğim kadar dayanacağım!”

Görüldüğü gibi, uyarılar eksik olmuyordu. Hem aşağıdan, hem yukarıdan geliyorlardı. Hulda, “Özellikle korkmayın!” diye ekledi. “Korkmuyorum!”

Joël, “Sizi kurtaracağız!” diye seslendi. “Aziz Olaf adına size güveniyorum! Tek başıma kurtulamam!”

Anlaşılan şu ki, yolcu kesinlikle moralini bozmamıştı. Gelgelelim, düşmesinin ardından, herhalde kol ve bacaklarında hayır kalmamıştı. Şimdi bütün yapabildiği şey, uçurumdan onu ayıran güçsüz çıkıntıya tutunmaktan ibaretti.

Bu arada, Hulda hâlâ iniyordu. Sonunda yolcuya ulaştı. Bir kaya çıkıntısına ayağını bastıktan sonra, onun elini tuttu.

Yolcu biraz kendini kaldırmayı denedi. Hulda, “Kıpırdamayın mösyö!.. Kıpırdamayın!..” dedi. “Beni de beraber sürükleyeceksiniz, sizi tutacak kadar güçlü değilim! Kardeşimin yetişmesini beklemek lazım! Bizimle Rjukanfos arasına girince, o zaman kendinizi yukarı çekmeye çalışırsınız...”

“Kendimi yukarı çekmek mi yürekli kızım?.. Bunu söylemesi kolay! Korkarım biraz zor olacak!”

“Yaralı mısınız mösyö?”

“Hum! Hiçbir tarafım kırık değil, ama pek de rahat sayılmam!

Sanırım, bacağımda güzel bir sıyrık var!"

Joël o sırada, sekiz metre kadar aşağıda bulunuyordu. Yamacın eğikliği onlara doğrudan ulaşmasını önlüyordu. Şimdi bu eğik yüzeyi tırmanmak gerekiyordu. İşin en zorlu ve en tehlikeli yanı burasıydı. Yaşamını yitirebilirdi. Son kez seslendi:

"Bir tek hareket yapmayın Hulda! ikiniz birlikte kayarsanız, sizi tutacak pozisyonda değilim, mahvoluruz!"

Hulda, "Hiç korkma Joël!" karşılığını verdi. "Sen kendini düşün! Tanrı yardımcın olsun!" Joël yüzükoyun tırmanmaya başladı. Sürüne sürüne ilerliyordu. İki üç kez, ayağının boşluğa gittiğini hissetti. Ama sonunda, gücünü ustalıkla kullanarak yolcunun yanına erişmeyi başardı.

Bu adam yaşlı sayılırdı, ama güçlü bir vücut yapısına sahipti. Hoş yüzlü, sevimliydi; gülümsüyordu. Aslında Joël onun yerine, Maristien'i aşmaya kalkışan yürekli bir gençle karşılacağını sanıyordu.

Soluk almak için biraz uzanan Joël, "Yaptığınız şey, çok ihtiyatsızca bir iş mösyö!" dedi.

Yolcu, "Nasıl, ihtiyatsız mı?" dedi "Tam anlamıyla saçmalık desenize!"

"Hayatınızı tehlikeye attınız..."

"Sizinkini de tehlikeye attım!"

Joël, "Ha ben mi?.. Bu iş biraz benim mesleğim sayılır," karşılığını verdi.

Sonra ayağa kalkarak, "Şimdi yamacın yukarısına çıkmalıyız," diye ekledi. "Ama en zor yanını atlattık."

"En zor yanı mı?.."

"Evet mösyö, işin en zor yanı size kadar erişmekti. Artık pek dik olmayan bir yokuşu tırmanacağız."

"Bana pek fazla güvenmeseniz iyi edersiniz çocuğum! Bir bacağımda hayır yok; belki birkaç gün daha onu kullanamam!"

"Ayağa kalkmaya gayret edin!" "Memnuniyetle... Yardım

ederseniz!”

“Kız kardeşimin koluna asılırsınız. Ben size destek olup arkanızdan iterim.”

“Sağlam tutar mısınız?..”

“Merak etmeyin!”

Pekala, size güveniyorum dostlarım. Madem beni kurtarmaya niyetlisiniz, gerisi size kalmış!”

Joël’in dediği gibi ihtiyatlı hareket ettiler. Yamacı tırmanmak tehlikesiz sayılmazdı ama, üçü de umduklarından daha çabuk ve daha kolay bu işten sıyrıldılar. Aslında yolcunun acısı ne bir ezik ne de burkulmadan ileri geliyordu, yalnızca çok derin bir sıyrığı vardı. Kendisi inanmıyordu ama, iki bacağını rahatlıkla kullandı. Hem acı da duymamıştı. On dakika sonra, Maristien’in ötesinde güvenlik içindeydi.

Orada, Rjukanfos’un üst kısmını kaplayan ilk çam ağaçlarının altında oturabildi. Ancak Joël biraz daha çaba göstermesini istedi. Ağaçların altındaki terk edilmiş kulübeye gitmeleri gerekiyordu. Söz konusu kulübe, Joël ve kız kardeşi çağlayana vardıklarında, oturdukları kayanın arkasında bulunuyordu. Yolcu kendisinden istenen çabayı gösterdi, başardı da. Bir yandan Joël, öbür yandan Hulda’dan destek alarak fazla zorluk çekmeden kulübenin kapısına ulaştı.

O zaman genç kız, “İçeri girelim mösyö,” dedi, “orada biraz dinlenirsiniz.”

“Biraz dediğiniz, bir çeyrek saat olabilir mi?”

“Tabii mösyö, sonra bizimle birlikte Dal'a kadar gitmeye razı olmanız gerekecek.”

“DaPa mı?.. Eh! Ben de Dal'a gidiyordum!” Joël, “Hardanger’de bana bildirmişlerdi, kuzeyden gelen turist siz misiniz?” “Kesinlikle.”

“Sanırım, doğru yolu seçmemişsiniz...” “Galiba öyle!”

“Olan biteni önceden tahmin etseydim, gidip sizi Rjukanfos’un

öbür tarafında beklerdim!"

"Güzel söylediniz mert genç adam! Benim yaşımda affedilmez bir ihtiyatsızlıktan beni kurtarmış olurdunuz..."

Hulda, "Her yaşta böyle şeyler olur!" karşılığını verdi.

Üçü birlikte kulübeye girdiler, içeride, baba, anne, iki genç kızdan oluşan bir köylü ailesi vardı. Ayağa kalkarak güzellikle gelenleri karşıladılar. O zaman Joël yolcunun bacağında hayli ciddi bir sıyrık olduğunu belirledi. Yara dizinin biraz aşağısındaydı. Bu durum, kesinlikle tam bir hafta istirahat gerektiriyordu. Ancak bacak kırılmamış, yerinden çıkmamıştı. Yara kemiğe de dayanmamıştı. Bu, iyi haberdi. Nefis süt, bol miktarda çilek, biraz kepek ekmek ikram edildi. Onlar da seve seve kabul ettiler. Joël karnının çok acıktığını belli etmekten çekinmedi. Hulda zar zor bir şeyler atıştırdı. Kardeşinin ısrarını geri çeviremeyen yolcu da yedi.

"Gerçekten," dedi, "bu kadar hareket karnımı acıktırdı! Fakat şunu itiraf edeyim, Maristien tarafından gelmek büyük tedbirsizlik! Talihsiz Eystein'ın rolünü üstlenmeye kalkıştım, oysa babası yaşındayım... Hattâ büyükbabası!.."

Hulda, "Ah! Demek efsaneyi biliyorsunuz?" dedi.

"Tabii biliyorum!.. Sütannem onun ninnisini söyleyerek beni uyuturdu. Ah, sütannem olduğu zamanlar, ne güzel günlerdi! Evet, o efsaneyi biliyorum yürekli kızım, bu yüzden kabahatim iki katı büyük! Şimdi dostlarım, Dal'ın yolu benim gibi bir sakat için biraz uzak! Oraya kadar beni nasıl götüreceksiniz?"

Joël, "Hiç merak etmeyin mösyö," karşılığını verdi. "Bizim kariol patikanın aşağısında bekliyor. Sadece iki yüz elli metre kadar bir mesafe yürüyeceğiz..."

"Hum! iki yüz elli metre adım mı?"

Genç kız, "Aşağı inerek," diye ekledi.

"Oh! Aşağı inmeyi tek başıma beceririm dostlarım. Bir kolum yeterli olacak..."

Joël, “Neden iki kol değil?” diye sordu. “Üstelik size yardımcı olacak dört kol var!” “İki olsun, dört olsun! Bu iş bana pek pahalıya patlamaz, değil mi?”

“Hiç pahalıya patlamaz.”

“Güzel! O kollara şükür! Ama size hâlâ teşekkür etmediğimin farkındayım.”

Joël, “Ne için mösyö?” dedi.

“Ölümü göze alarak benim hayatımı kurtardınız!..”

İltifatlardan kaçınmak için ayağa kalkan Hulda, “İstediğiniz zaman edersiniz!..”

“Olur mu öyle şey!.. İstiyorum!..”

Bunun üzerine, yolcu kulübedeki köylülere küçük bir ücret ödedi. Sonra biraz Hulda’dan fazlasıyla da Joël'den destek alarak yılankavi patikadan inmeye başladı. Bu patika Maan'ın kıyısına gidiyor, orada Dal’a giden yolla birleşiyordu.

Ancak inerken, “Ay! Ay!” diye sesler çıkarıyor, sonra bir kahkaha patlatıyordu. Nihayet bıçkı atölyesine vardılar; Joël kariolu yola hazırladı.

Turist beş dakika sonra, arabada genç kızın yanına yerleşmişti.

Joël e, “Ya siz nereye oturacaksınız?” diye sordu. Bana öyle geliyor ki sizin yerinizi aldım...”

“İçtenlikle o yeri size verdim.”

“Ama biraz sıkışırsak...”

“Olmaz... Olmaz!.. Benim bacaklarım var mösyö, bunlar rehber bacakları! Tekerleklerin yerine geçerler...”

“Müthiş bacaklar çocuğum, müthiş!”

Yavaş yavaş Maan’a yaklaşan yolu izleyerek hareket ettiler. Joël atın başına geçmişti. Kariolun şiddetli sarsıntılardan sakınması için, hayvanı geminden tutarak yürütüyordu. Dönüş neşeli geçti -hiç olmazsa yolcu açısından. Hansen ailesinin eski bir dostuymuş gibi sohbet ediyordu. Dal’a varmadan önce, iki kardeş ona “Mösyö Sylvius” demeye başladılar. O da artık onlara sadece

Hulda ve Joël diye hitap ediyordu. Sanki uzun zamandan beri birbirlerini tanıyorlardı.

Saat dörde doğru, Dal'ın çan kulesi küçük köyün ağaçları arasından göründü. Az sonra, at otelin önünde durdu. Yolcu biraz zahmete katlanarak karioldan indi. Madam Hansen onları karşılamak için kapıya çıkmıştı. Otelin en güzel odasını istememişti ama, yine de o oda ona verildi.

9

Sylvius Hog -o akşam yolcu defterinde, tam Sandgoïst'in adının altına kaydedilen adamın adı böyleydi. Tahmin edersiniz, iki insan arasında olduğu gibi, iki isim arasında da dikkat çekici bir çelişki vardı. Aralarında ne fiziksel ne ahlaki bir benzerlik görülüyordu. Bir yanda gönül yüceliği, diğer yanda açgözlülük. Biri kalbinde iyilik taşıyor, öbürü ruhunda katılık barındırıyordu.

Sylvius Hog şöyle böyle altmış yaşındaydı. Hâlâ o kadar göstermiyordu. İriyarı, dik, sağlam yapılı, ruh ve beden bakımından sağlıklıydı. İlk görüşte, güzel ve sevimli yüzüyle hoşa giden bir adamdı. Sakalsız yanaklar, yüzünü biçimli saran biraz uzun ve kırlaşmış saçlar, dudakları gibi gülümseyen gözler, en soylu düşüncelerin kolayca okunduğu geniş bir alın, içindeki kalbin huzurla çarptığı büyük bir göğüs. Bütün bu olumlu yanlarına, neşeli mizaçından gelen bitmez tükenmez bir zenginlik, ince ve nazik bir yüz ifadesi, bütün sadakatleri olduğu kadar bütün gönül yüceliklerini de içinde barındıran bir karakter ekleniyordu.

Sylvius Hog, Christiania'da oturuyordu. Bu da her şeyi söylüyordu. Yalnızca Norveç başkentinde değil, ama bütün ülkede -tabii Norveç'te- tanınmış, takdir edilmiş, sevilmiş, onurlandırılmıştı. Ancak buna benzer duygular, İskandinav krallığının öbür yarısında -yani İsveç'te- Hog için geçerli değildi.

Bu durum, açıklama gerektiriyor.

Sylvius Hog, Christiania'da hukuk profesörüydü. Başka devletlerde, avukat, mühendis, hekim, tüccar olanlar, toplumsal katmanlarda ilk sıralarda yer alırlar. Norveç'te durum farklıdır. Profesör olmak demek, zirvede olmaktır.

İsveç'te soylu, ruhban, burjuvazi ve köylüden oluşan dört sınıf bulunmasına karşılık Norveç'te üç sınıf vardır; soyluluk yoktur. Hiçbir yerde, memurların arasında bile aristokrasinin hiçbir temsilcisi yer almaz. Ayrıcalıkların bulunmadığı bu ayrıcalıklı ülkede, memurlar en mütevazı kamu görevlileridir. Sözün kısası, hiçbir siyasal ayrımcılık bulunmadığı gibi mutlak toplumsal eşitlik mevcuttur.

Nitekim Sylvius Hog, ülkesinin en saygın adamlarından biriydi. Bu nedenle, Storthing üyesi olmasına şaşmamalı. Özel ve toplumsal yaşamındaki dürüstlüğüyle olduğu kadar değerli bir kişi olarak bu büyük mecliste, çok sayıda köyden seçilerek gelen köylü milletvekilleri üzerinde büyük etkisi vardı.

1814 Anayasası'nın yürürlüğe girişinden bu yana, haklı olarak şöyle denir: Norveç bir cumhuriyettir, İsveç kralı onun başkamdir.

Ayrıcalıklarına çok düşkün olan Norveç, doğal olarak özerkliğini koruyabilmiştir. İsveç parlamentosuyla Storthing'in hiçbir ortak yanı yoktur. Nitekim, onun en etkili ve en yurtsever temsilcilerinden birinin İsveç'le Norveç'i birbirinden ayıran ideal sınırın ötesinde hoş karşılanmadığı görülünce, bu fark daha kolay anlaşılır.

İşte Sylvius Hog böyle bir adamdı. Son derece bağımsız bir karakteri olduğundan ve hiç yükselmek istemediğinden, bakanlığa girmesi için kendisine pek çok kez yapılan önerileri geri çevirmişti. Norveç'in tüm haklarının savunucusuydu; İsveç'in yayılmacı girişimlerine sarsılmaz bir kararlılıkla sürekli olarak karşı çıkmıştı.

Sonuçta, iki ülke manevi ve siyasal açıdan birbirinden

ayrılmıştı. İsveç kralı -o tarihte XV. Oscar'dı- Stockholm'de tacını giydikten sonra, Norveç'in eski başkenti Drontheim'da ikinci kez taç giymek zorunda kalmıştı. Norveçlilerin çeşitli ilişkilerde güvensiz davranmaları da bu yüzdendi. Sözgelimi, Christiania Bankası, Stockholm Bankası'nın banknotlarını kabul etmekten pek hoşlanmazdı! Nihayet, iki halk arasındaki ulusal ayrımcılığın nedeni de buydu. İsveç bayrağı ne binalara asılır, ne de Norveç gemilerinde dalgalanırdı. Bayraklardan birinde, mavi zemin üstüne sarı haç çizilmiştir, ötekinde kırmızı zemin üzerine mavi haç.

Sylvius Hog kalbi ve ruhuyla Norveç'e bağlıydı. Her fırsatta onun çıkarlarını savunuyordu. Nitekim 1854'e doğru, ülkenin başında ne kral naibinin ne genel valinin bulunması istenmişti. Bu konuda, en hararetli biçimde tartışmayı başlatanlardan biri oldu ve tartışma zaferle sonuçlandı.

Görüldüğü gibi krallığın doğusunda sevilmiyordu ama, batıda, hattâ ülkenin en geri kalmış köylerinde durum farklıydı. Adı Norveç'in dağlık bölgesinden Christiansand kıyı şeridine, hattâ Kuzey Burnu'nun en uç kayalıklarına kadar ağızdan ağıza dolaşırdı. Hakkıyla kazandığı popülerliğe layık olan bu adama, Christiania'nın hem milletvekili hem profesörü olmak sıfatıyla hiçbir çamur sıçratılmamıştı. Kaldı ki gerçek, ama sıcakkanlı bir Norveçliydi; hemşerilerinin geleneksel soğukluğundan eser yoktu. Düşünceleri ve eylemlerinde, İskandinav karakterinden farklı olarak daha kararlıydı. Bu özelliği, hızlı kararlarından, ateşli sözlerinden, jestlerinin canlılığından belli olurdu. Fransa'da doğmuştu; hiç tereddütsüz bir "Midi adamı" olduğu söylenebilirdi. Bu benzetmenin epey doğru olduğu kabul edilebilir.

Sylvius Hog'un serveti, onu pek refaha eriştirmemişti. Zaten, kamu hizmetlerinden de çok para kazanmamıştı. Çıkar gütmeyen bir ruhu vardı; hiçbir zaman kendini düşünmemişti.

Ama hiç durmadan, başkalarını düşünmüştü. Yükseklere çıkmayı umursamazdı. Milletvekili olmak yetiyordu. Daha fazla şeyde gözü yoktu.

Şu sırada, Sylvius Hog üç aylık bir izinden yararlanıyordu. Hukuk çalışmalarıyla yoğun geçen bir yılın ardından, yorgunluğunu üstünden atacaktı. Christiania'dan altı hafta önce ayrılmıştı. Niyeti, Drontheim'a kadar uzanan, Hardanger, Telemark, Drammen, Kongsberg ve dolaylarını içine alan bölgeyi dolaşmaktı. Henüz tanımadığı bu eyaletleri ziyaret etmek istiyordu. Bir inceleme ve hoşça vakit geçirme gezisiydi bu.

Sylvius Hog, bu bölgenin bir bölümünü çoktan aşmıştı. Kuzeye geri dönerek, Telemark harikalarından biri olan ünlü şelaleyi görmek istemişti. Drontheim'dan Christiania'ya uzanacak olan demiryolu projesini, uygulanacağı yerlerde bizzat inceledikten sonra, kendisini Dal'a götürmesi için bir rehber istemişti. Onunla Maan'ın sol kıyısında karşılaşacağını düşünmüştü. Gelgelelim Maristien'in hayranlık uyandırıcı çekimine kapıldığından, rehberi beklemeden tehlikeli geçide gelmişti. Az bulunur bir ihtiyatsızlık! Az daha hayatına mal olacaktı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Joël ve Hulda Hansen'in müdahalesi olmasa, yolculuk en sonunda yolcunun Rjukanfos girdaplarında yok olmasıyla bitecekti.

10

İskandinav ülkelerindeki insanlar çok bilgilidir. Yalnız kent sakinleri değil, köyde oturanlar da böyledir. Hattâ bu bilgi, okuma yazma ve hesap yapmanın ötesine geçer. Köylü zevkle öğrenir. Zekâsı açıktır. Toplumsal konulara ilgi duyar. Siyasal sorunlara, belediye işlerine geniş ölçüde katılımı vardır. Storthing'de, bu gibi kişiler her zaman çoğunluktadır. Ara sıra, meclis iskemlelerine yerel kıyafetleriyle otururlar. Yüksek düşünceli, pratik bakımdan iyi niyetlidirler, doğruyu kavrayışları -biraz yavaş olmakla birlikte- yeterlidir ve özellikle doğruluktan ayrılmazlar, işte hak etlikleri bu özellikleriyle örnek gösterilirler.

Sylvius Hog adının bütün Norveç'te, Telemark'ın biraz yabanıl bu bölümünde bile, tanınmasına ve saygıyla anılmasına bu bakımdan şaşmamalıdır.

Nitekim, herkesçe bu denli sevilen bir konuğu kabul eden Madam Hansen, otelinde birkaç gün kalarak kendisini onurlandıracağını yolcuya söylemeyi ihmal etmedi.

Sylvius Hog, "Sizi onurlandırır mıyım, onu bilmem Madam Hansen," diye karşılık verdi. "Ama burada kalmanın bana zevk vereceğini biliyorum. Ohf Bu konuksever Dal Oteli'nden öğrencilerim söz etmişti! Bunun için, bir hafta buraya gelip dinlenmeyi tasarlıyordum. Yine de Aziz Olaf beni seviyormuş, tek ayağımın üstünde geleceğimi bilsem inanmazdım!" Sonra bu mükemmel insan, dostça otelci kadının elini sıktı.

Hulda, “Mösyö Sylvius,” dedi, “kardeşim Bamble’dan bir doktor getirsin, ister misiniz?” “Bir doktor mu küçük Hulda'm? İki bacağımı birden kaybetmemi istiyorsunuz galiba!” “Oh! Öyle söylemeyin Mösyö Sylvius!”

“Bir doktor lazımsa, bu, Christiania’dan dostum Doktor Boek neden olmasın? Sonra bir sıyrık için ne gereği var?”

Joël, “Ama sıyrık kötü tedavi edilirse,” diye karşılık verdi, “tehlike doğurabilir!”

“Hoppala Joël! Neden tehlike doğurmasını istiyorsunuz, bana söyler misiniz?”

“İstemiyorum Mösyö Sylvius, Tanrı korusun!”

“İyi ya, Tanrı beni de sizi de Madam Hansen’in bütün evini de koruyacak. Eğer şu nazik Hulda beni tedavi etmeye razı olursa...” “Elbette Mösyö Sylvius!”

“Anlaşıldı dostlarım! Dört beş gün içinde bir şeyim kalmaz! Zaten, böylesine güzel bir odada insan iyileşmez mi? Fakültenin soğuk resmiyetinden ne kadar uzak! Şu eşsiz Dal Oteli’nden başka yerde insan daha iyi bakım görebilir mi? Sonra şu güzel yatak ne kadar hoş! Ya Maan Vadisi’ne açılan şu sevimli pencere! Ya sesleri yatağıma kadar gelen suların şırıltısı! Ya bütün evi güzel kokularla dolduran şu yaşlı ağaçlar! Şu temiz hava, dağ havası! Hekimlerin en iyisi bu hava değil mi? Ona ihtiyaç duyduğum zaman, pencereyi açarım, içeri girer, neşem yerine gelir, iştahım açılır!” Sylvius Hog bu sözleri neşe içinde söylüyordu. Adeta onunla birlikte evin içine biraz mutluluk girmişti. En azından, iki kardeşin izlenimi böyleydi. Onu dinlerken el ele tutuşmuşlar, aynı heyecanı duyuyorlardı.

Profesör ilkin, zemin kattaki odaya götürüldü. Sonra, bacağını bir tabureye uzatıp büyük bir koltuğa yerleşti. Hulda ve Joël tedaviye başladılar, soğuk suyla pansuman yaptılar. Sadece bu tedaviyi istiyordu. Gerçekten, başka şeye gerek var mıydı?

“Güzel dostlarım, güzel!” diyordu. “İlaçlara başvurmaya ne

gerek var? Şimdi şunu iyi dinleyin, sizin yardımınız olmasa, Rjukanfos harikalarını çok yakından görmüş olacaktım! Alelade bir kaya gibi uçuruma yuvarlanacaktım! Az kaldı, Maristien efsanesine bir yenisini ekleyecektim! Üstelik mazeretim de yoktu! Zavallı Eystein gibi nişanlım karşı yakada beklemiyordu!"

Hulda, "Madam Hog için ne büyük üzüntü olurdu?" dedi. "Bir türlü teselli bulamazdı..."

Profesör, "Madam Hog mu?" dedi. "Bir damla gözyaşı bile akıtmazdı!"

"Oh! Mösyö Sylvius neler söylüyorsunuz?" "Şundan ki Madam Hog diye biri yok! Hem Madam Hog'un nasıl biri olduğunu hayalimden bile geçiremem. Yağlı mı zayıf mı?.. Ufak tefek mi, iriyarı mı?.."

Hulda, "Sizin karınız olduğuna göre, sevimli, zeki ve iyi yürekli olurdu," karşılığını verdi.

"Ah! Çok doğru matmazel! iyi! İyi! Size inanıyorum! Size inanıyorum!"

Joël, Başınıza gelenleri öğrenirlerse, dostlarınız, akrabalarınız ne diyecekler Mösyö Sylvius?" dedi.

Akrabalar mı? Hiç akrabam yok çocuğum! Dostlara gelince, sanırım belirli sayıda dostum var, tabii Madam Hansen'in evindekileri saymazsak! Hem siz onları benim için gözyaşı dökmekten kurtardınız!"

"Şimdi söyleyin bana dostlarım, birkaç gün burada kalmamı sağlar mısınız?"

Hulda, "Dilediğiniz kadar kalırsınız Mösyö Sylvius," karşılığını verdi. "Bu oda size ait." "Zaten Dal'da kalmaya niyetim vardı. Turistlerin yaptığı gibi, buradan yola çıkıp Telemark dolaylarını dolaşacaktım... Ama şimdi dolaşamam, daha sonra!"

Joël, "Hafta sonu gelmeden Mösyö Sylvius," dedi, "umarım ayağa kalkarsınız."

"Ben de umuyorum!"

“Sizi her yere götürmeye hazırım, nereye isterseniz!”

“Onu sonra düşünürüz Joël! Yaram kapandığı zaman konuşuruz! Önümde hâlâ bir aylık iznim var, bütün günlerimi Madam Hansen’in otelinde geçireceğime göre, şikayet etmeye hakkım yok! iki göl arasındaki Vestfjorddal Vadisi’ni ziyaret ederim, Gousta’ya tırmanırım, oradan Rjukanfos’a dönerim, az kalsın oraya bir dalış yapıyordum, iyice görmüş sayılmam... Onu görmek istiyorum!”

Hulda, “Göreceksiniz Mösyö Sylvius,” diye karşılık verdi.

“Ama iyi yürekli Madam Hansenle birlikte görürüz. Bize eşlik etmek isterse...”

“Fakat durun dostlarım! Yaşlı hizmetçim Kate’i ve Christiania’daki yaşlı uşağım Fink’i bir iki kelimeyle haberdar etmem lazım! Haber vermezsem çok endişelenirler, sonra bana kızarlar! Şimdi küçük bir itirafta bulunayım! Çilekler, süt, peynir çok hoş, çok iç açıcı; ama yetersiz, perhize girmek istemiyorum!.. Yemek saati yakın mı?”

“Oh! Tabii Mösyö Sylvius, önemli değil!..” “Tam tersi, çok önemli! Dal’da kalırken sofrada ve odamda tek başıma sıkılırım, öyle değil mi? Hayır! Madam Hansen bunda bir olumsuzluk görmüyorsa, sizinle ve annenizle birlikte sofraya oturmak isterim!”

Profesörün arzusu ona bildirildiği zaman, Madam Hansen’in âdeti bir köşeye çekilmek olmasına rağmen, doğal olarak razı oldu. Bir Storthing milletvekilinin sofralarına katılması, hem kendisi hem yakınları için onur vericiydi.

Sylvius Hog, “Şu halde, anlaştık,” dedi, “büyük salonda birlikte yeriz...”

Joël, “Evet Mösyö Sylvius,” diye karşılık verdi. “Yemek hazır olduğu zaman, yapacağım biricik şey koltuğunuzu masaya kadar itmek...” “Olmaz! Olmaz Mösyö Joël! Kariolda nasıl geldim? Tek kolumun yardımıyla masaya ulaşırım. Yok canım, sakat

değilim!”

Hulda, “Nasıl isterseniz Mösyö Sylvius!” karşılığını verdi. “Ama boş yere, dikkatsizce davranmayın, rica ederim... Yoksa Joël hemen gidip doktor getirecek!”

“Yine tehditler! Pekala, tamam, dikkatli ve uysal olacağım! Beni perhize sokmazsanız, hastaların en söz dinleyeni olurum! Hayret, demek siz acıkmadınız dostlarım?”

Hulda, “Bize on beş dakika müsaade etmenizi diliyoruz,” karşılığını verdi. “Bir frenküzümü çorbası, bir Maan alabalığı ve Joël’in dün Hardanger’den getirdiği çalıhorozu servisi yapılacak. Ayrıca güzel bir şişe Fransız şarabı.” “Teşekkür ederim tatlı kızım, teşekkür ederim!”

Hulda servisi hazırlatmak ve büyük salona sofrayı kurdurmak üzere dışarı çıktı. O sırada, Joël kariolu ustabaşı Lengling’e geri götürmeye gitti. Sylvius Hog tek başına kaldı. Bu namuslu aileyi değil de neyi düşünsündü? Şimdi onların hem konuğu olmuş hem minnettar kalmıştı. Hulda ve Joël’e minnet borcunu nasıl ödeyecekti? Onu tedavi etmişler, şimdiyse hizmet ediyorlardı. Fakat uzun uzun düşüncelere dalmaya vakit bulamadı; çünkü on dakika sonra, büyük masanın baş köşesine oturmuştu. Yemek nefisti. Otelin şöhretini haklı çıkarıyordu. Profesör büyük bir iştahla yemeğini yedi.

Sonra, gece söyleşiler halinde devam etti. En çok sözü Sylvius Hog aldı. Madam Hansen hiç lafa karışmadığından iki kardeşi konuşturdu. Onlara karşı duyduğu candan sevgi gitgide artıyor, derin bir dostlukla birbirlerine bağlanıyorlardı. Bu yüzden profesör çok heyecanlandı.

Yatma zamanı gelince, Joël ve Hulda'nın yardımıyla odasına çıktı. Karşılıklı, içtenlikle “iyi geceler” dediler. Güzel yatağına yatar yatmaz, derin uykuya daldı.

Ertesi gün Sylvius Hog gün ağarırken uyandı ve kapısına vuruluncaya kadar düşünmeye koyuldu.

"Hayır," diyordu kendi kendine, "bu işten nasıl sıyrılırım, gerçekten bilmiyorum! Beni kurtardılar, tedavi edip iyileştirdiler; basit bir teşekkürle borcumu ödeyemem! Joël ve Hulda'ya minnet borcum var; bu tartışma götürmez! Ama dur bakalım! Böyle şeyler parayla karşılanmaz! Dikkat etmeli!.. Öte yandan, bu aile dürüst insanlardan oluşmuş, mutlu görünüyorlar. Onların mutluluğuna hiçbir katkıda bulunamam! Belki konuşa konuşa bir şeyleri..." Üç dört gün boyunca, profesör ayağını tabureye uzatmak zorunda kaldı. Üçü birden söyleştiler. Ne yazık ki iki kardeş ağızlarını sıkı tutuyorlardı. Ne biri ne öbürü anneleri hakkında tek kelime etmedi. Öte yandan, Sylvius Hog annenin soğuk ve düşünceli halini gözlemlemişti. Ole Kamp'ın gecikmesinden duydukları endişeleri de ona açmamışlardı. Bu konuda onu bilgilendirmeye tereddüt ediyorlardı. Üzüntülerini anlatarak konuklarının keyfini kaçırmış olmayacaklar mıydı?

Joël kız kardeşine, "Mösyö Sylvius'a açılmamakla hata ediyoruz!" diyordu. "Danışılacak bir insan, ilişkileri var, *Viken*'in akıbetini belki donanmadan öğrenebilir."

Hulda, "Haklısın," diye karşılık veriyordu.

"Ona her şeyi söylesek iyi olur, sanırım. Ama iyileşmesini bekleyelim!"

Joël, "Evet, yakında iyileşecek!" diyordu. Hafta sonu, Sylvius Hog biraz topallamasına rağmen, odasından çıkmak için kimsenin yardımına ihtiyaç duymadı. Geldi, evin önünde, ağaçların gölgesinde bulunan sıralardan birine oturdu. Oradan, güneş ışınlarının altında göz kamaştıran Gousta'nın doruklarını görebiliyordu. Aynı zamanda, kütükleri önüne katıp sürükleyen Maan, aşağıda homurdanıyordu. Dal yolu üzerinden Rjukanfos'a doğru insanlar geçiyordu. Bunlar çoğunlukla turistlerdi. Aralarından birkaçı, akşam ya da öğle yemeği için Madam Hansen'in oteline uğruyordu. Bir de Christiania'dan,

kasketlerinde Norveç kokartı taşıyan, çantaları sırtlarında öğrenciler geliyordu. Bunlar profesörü tanıyorlardı. Bunun sonucunda, bitmez tükenmez "günaydınlar", sıcak selamlaşmalar birbirini izliyordu. Bu durum, Sylvius Hog'un gençlik tarafından ne denli sevildiğini kanıtlıyordu.

"Siz burada mıydınız Mösyö Sylvius?" "Buradayım dostlarım!"

"Sizi Hardanger içlerinde sanıyorduk!"

"Yanlışınız var! Rjukanfos'un dibinde olmam gerekirdi!"

"Güzel! Dal'da olduğunuzu her yerde söyleriz!"

"Evet! Dal'da tek bacakla... Askıda!" "Bereket versin, Madam Hansen'in otelinde iyi bakılmışsınız, iy barınak bulmuşsunuz!" "Bundan iyisi can sağlığı!"

"Eşi benzeri yoktur!"

"Ne iyi insanlar, değil mi?"

Turistlere neşeli neşeli, "Onlar gibisi bulunmaz!" diyordu.

Sonra herkes, bütün Telemark'da çok iyi tanınan Joël ve Hulda'nın sağlığına kadehlerini kaldırıyordu. Ardından, profesör başından geçenleri hikâye ediyordu, ihtiyatsızca davranışını itiraf ediyor, nasıl kurtarıldığını anlatıyor, kurtarıcılarına nasıl minnet duyduğunu söylüyordu.

"Borcumu ödeyene kadar burada kalabilirim," diye ekliyordu. "Hukuk derslerime uzun süre ara verildi, bol bol tatil yapabilirsiniz!" Neşeli grup, "Güzel Mösyö Sylvius!" diyordu. "Sizi Dal'da tutan şu sevimli Hulda galiba!" "Çok sevimli dostlarım, üstelik güzel! Aziz Olaf adına altmış yaşında olmasam!"

"Mösyö Sylvius'un sağlığına!"

"Sizin de sağlığınıza genç adamlar! Ülkeyi dolaşın, bilginizi artırın, eğlenmeye bakın! Sizin yaşınızda, her şey güzeldir! Ama Maristien geçidinden sakının! Oraya yaklaşan dikkatsizlerin başında her zaman Joël ve Hulda bulunmaz!"

Sonra, sevinçli *God aften* sesleriyle bağıra çağıra gidiyorlar, sesler vadide yankılanıyordu.

Bu arada, bir iki kez Joël ortalıktan kayboldu. Gousta'ya tırmanmak isteyen birkaç turiste rehberlik yapacaktı. Sylvius Hog onlarla birlikte gitmeyi çok istedi. İyileştiğini iddia ediyordu. Gerçekten, bacağındaki yara kapanmaya yüz tutmuştu. Fakat Hulda gitmesine karşı çıktı. Çok aşırı yorulmasına neden olacağını söyleyerek yasakladı. Hulda emir verince, itaat etmek gerekiyordu.

İlginç bir dağdı şu Gousta. Karla kaplı koni biçimindeki zirvesi dar vadiler halinde aşağı iniyordu. Yamaçlarını, aşağı doğru yayılan geniş işlemeli bir yakalık gibi çam ormanı süslüyordu. Doğusunda Numedal ilçesi; batısında görkemli buzullarıyla bütün Hardanger görünüyordu. Dağın tabanında, Tinn ve Mjös gölleri arasında yılankavi Vestfjorddal Vadisi, oyuncak kutulan andıran minyatür evleriyle Dal, ışıl ışıl zikzaklar çizerek çayırların yeşilliğinde parlayan Maan akarsuyu uzanıyordu.

Tırmanışı yapmak için, Joël sabahın beşinde gitti, akşam altıda geri döndü. Sylvius Hog ve Hulda onü karşılamaya gitmişlerdi. Irmak salcısının kulübesi önünde bekliyorlardı. Sal turistlerle rehberi getirince, herkes dostça el sıkıştı. Üçü birlikte güzel bir akşam geçirdiler. Profesör hâlâ biraz ayağını sürüklüyor, ama yakınmıyordu. Gerçekten iyileşmek için acele etmiyordu. Daha doğrusu, Madam Hansen'in konuksever evinden ayrılmaya pek niyeti yoktu.

Zaten zaman epey çabuk geçiyordu. Sylvius Hog Christiania'ya mektup yazmış, bir süre Dal'da kalacağını bildirmişti. Rjukanfos'ta başından geçenler her yere yayılmıştı. Gazeteler - içlerinden birkaçı biraz abartarak- olayı yazıyorlardı. Bu nedenle, gazeteleri ve broşürleri saymazsak, otele çok sayıda mektup geliyordu. Bütün bunları okuyup karşılık vermek gerekiyordu. Sylvius Hog bir yandan okuyor, bir yandan karşılık yazıyordu. Bu yazışmalarda sözü geçen Joël ve Hulda'nın isimleri bütün Norveç'e dağılıyordu.

Ancak Madam Hansen'de kalmak sonsuza dek sürmezdi. Aslında, Sylvius Hog minnet borcunu nasıl ödeyeceğini düşündüğünden oraya takılıp kalmıştı. Bu arada, ailenin zannettiği kadar mutlu olmadığını seziyordu. Christiania ya da Bergen postacısını beklerken iki kardeşin her gün gösterdiği sabırsızlık, hiç mektup gelmediğini gördükçe kapıldıkları düş kırıklıkları, hattâ üzüntüler; bütün bunlar çok anlamlıydı.

Çoktan 9 Haziran'a gelmişlerdi. *Viken*'den hiçbir haber yoktu! Ole'nin dönüş için belirlediği tarihten bu yana iki hafta geçmişti. Bir tek mektup dahi gelmemişti! Hulda'nın üzüntülerini hiçbir şey gideremezdi! Zavallı kız umutsuzluğa kapılıyordu. Sylvius Hog sabahları onu çok kızarmış gözlerle buluyordu.

O zaman, "Ne oluyor?" diyordu kendi kendine. "Kaygı duyulan ve benden gizlenen bir felaket var. Bir yabancının karışamayacağı bir aile sırrı mı bu? Ama onlar için hâlâ yabancı mıyım? Hayır! Böyle düşünmemeleri gerekir! Aslında onlardan ayrılacağımı söylediğim zaman, gidecek olanın gerçek bir dost olduğunu belki anlayacaklar!"

Ve o gün şöyle dedi:

"Dostlarım, üzülerek söylüyorum ama, sizden -ayrılmak zorundayım, ayrılık anı yaklaşıyor!"

Kendini tutamayan Joël heyecan içinde, "Daha erken Mösyö Sylvius, daha erken!" diye haykırdı.

"Eh! Sizin yanınızda zaman çabuk geçiyor! On yedi gündür Dal'dayım!"

Hulda, "Ne?.. On yedi gün mü?.." dedi.

"Evet sevgili çocuk, iznim bitiyor. Bu yolculuğumu Drammen ve Kongsberg'de bitirmek istiyorsam, kaybedecek bir haftam bile yok. Storthing bana nasıl minnet borçluysa, milletvekili sandalyemi nasıl başkasına veremezse, ben de size öyle minnet borçluyum..."

Küçük eliyle onun ağzını kapamak istermiş gibi bir hareket

yapan Hulda, “Oh! Ne olur Mösyö Sylvius böyle şeyler söylemeyin!..” dedi.

“Anlaştık Hulda! Böyle konuşmam yasaklandı -en azından burada...”

Genç kız, “Ne burada ne başka yerde!” dedi.

“Pekala! Ben kendimin efendisi değilim ve itaat etmek zorundayım. Ama siz ve Joël Christiania’ya beni görmeye gelmeyecek misiniz?”

“Sizi görmeye mi Mösyö Sylvius?..”

“Evet! Beni görmeye... Birkaç günü evimde geçirmeye... Madam Hansen’le birlikte, tabii razı olursa!”

Joël, “Peki biz ayrılırsak, yokluğumuzda otele kim bakacak?” diye sordu.

“Fakat zannederim, otelin size ihtiyacı yok. Turizm sezonu sona erecek. Nitekim, sonbahar sonu gelip sizi götürmeyi düşünüyorum.”

Hulda, “Mösyö Sylvius,” dedi, “bizim için kolay olmaz...”

“Tersine, çok kolay olur dostlarım. Bana ‘hayır!’ demeyin. Bu sözü kabul etmem! Sizi orada, evimin en güzel odasında ağırlayacağım! Yaşlı Kate ve ihtiyar Fink’le birlikte! Benim çocuklarım olacaksınız; sizin için neler yapabilirim onu da söylemeniz gerekecek!”

Kız kardeşine bakan Joël, “Neler mi yapabilirsiniz Mösyö Sylvius?” diye sordu.

Joël’in düşüncesini anlayan Hulda, “Kardeşim sus!” dedi.

“Konuşun çocuğum, konuşun!”

“Şu halde Mösyö Sylvius bizi onurlandıracaksınız!”

“Nasıl?”

“Sizi çok zahmete sokmazsa, kardeşim Hulda’nın nikah töreninde hazır bulunarak...”

Sylvius Hog, “Onun nikahı mı?” diye bağırdı. “Nasıl? Küçük Hulda’m evleniyor mu?.. Hâlâ bana bir şey söylemiyorsunuz!..”

Gözleri yaşaran genç kız, “Oh! Mösyö Sylvius!..” dedi.

“Peki nikah ne zaman?..”

Joël, “Tanrı nişanlısı Ole’yi bize geri getirdiği zaman!” diye karşılık verdi.

11

Bunun üzerine, Joël Ole Kamp hikâyesini baştan sona anlattı. Sylvius Hog anlatılanlardan çok etkilenmişti, derin bir dikkatle dinledi. Şimdi her şeyi öğrenmişti. Ole'nin dönüşünü bildiren son mektubu okudu; fakat Ole geri dönmüyordu! Hansen ailesi endişe ve korku içindeydi.

"Ben de kendimi mutlu insanların arasında sanıyordum," diye düşündü.

Ona öyle geldi ki, iki kardeş de umutsuzluğa düşüyordu. Mayıs ve Haziran günlerini saya saya, hayallerinde rakamı abartıyorlar, sanki günleri iki kez sayıyorlardı. Ama iyice düşününce, hâlâ biraz umut beslemek gerektiğini anladı.

Profesör bu gecikmenin kendine göre nedenlerini bulmak istedi. Çok ciddi, en akla yatkın nedenleri arayıp bulmak, *Viken*'in gecikmesini enine boyuna tartışmak gerekiyordu.

Bunun üzerine, yüz ifadesi ciddileşti. Joël ve Hulda'nın acısı onu derinden etkilemişti.

"Beni dinleyin çocuklarım," dedi. "Şöyle yanıma oturun da konuşalım."

Acısı sabrını taşıran Hulda, "Eh! Bize ne diyebilirsiniz Mösyö Sylvius?" diye sordu.

Profesör, "Kanımca doğru olanı söyleyeceğim. Dinleyin bakın: Az önce JoeFin anlattıklarını düşündüm. Bana öyle geliyor ki endişeleriniz aşırıya kaçıyor. Size uyduruk güvenceler vermek istemem ama, olayları gerçek zemininde yorumlamak önemli,"

dedi.

Hulda, “Her şey boşuna Mösyö Sylvius!” dedi. “Zavallı Ole’m *Viken*'le birlikte kayboldu!.. Bir daha onu göremem!”

Joël, “Kardeşim!.. Kardeşim öyle konuşma!..” diye bağırdı. “Yalvarırım sakin ol, bırak Mösyö Sylvius konuşsun...”

“Metanetimizi kaybetmeyelim çocuklarım! Durun bakalım! Ole’nin Bergen’e 15-20 Mayıs arası mı dönmesi gerekiyordu?”

Joël, “Evet,” dedi. “Mektubunda belirttiği gibi 15-20 Mayıs arası... Ama şimdi 9 Hazirandayız.”

“Vifeen’in dönüşü için belirlenen tarihe göre, yirmi günlük bir gecikme sayılır. Bu önemli bir nokta, tamam! Ne var ki buharlı bir geminin yapabileceği şeyi yelkenli bir gemiden beklememeli.”

Joël, “Ben de bunu söylüyorum Hulda’ya,” dedi. “Durmaksızın onu anlatmaya çalışıyorum.”

Sylvius Hog, “iyi ediyorsunuz çocuğum,” karşılığını verdi. “Üstelik *Viken*'in yaşlı bir gemi olması mümkün, Terre-Neuve gemilerinin pek çoğu eskidir, bir de ağır yük taşıdığını düşünürsek. Öte yandan, birkaç haftadır havalar kötü gidiyor. Ole mektubunda belirttiği tarihte denize çıkamamış olabilir. Bu durumda, *Viken'in* sekiz gün gecikmesi mümkün. Yeni bir mektup da yazamamıştır. inanın bana, bunları söylerken ciddi ciddi düşündüm. Zaten pazar taleplerine uyarak *Viken* yükünü başka bir limana götürmüş olabilir. Belki edindikleri bilgiler onları böyle yönlendirmiştir, ne malum?”

Bu umuda bel bağlayamayan Hulda, “Öyle olsa, Ole yazardı!” karşılığını verdi.

Profesör, “Yazmadığı ne malum?” dedi. “Yazdıysa, bu *Vıken*'in gecikmesinden değil de Amerika postasının gecikmesi yüzünden elinize ulaşmamıştır. Ole’nin gemisinin herhangi bir Birleşik Devletler limanına uğradığını varsayın! Mektuplarının Avrupa’ya hâlâ ulaşmamış olmasını açıklamıyor mu bu durum?” “Birleşik Devletler mi... Mösyö Sylvius?” “Ara sıra böyle şeyler

olur, tek bir postacıyı kaçırmak, insanın dostlarını uzun süre habersiz bırakması için ye terlidir. Her neyse, yapılacak en basit iş, Bergen armatörlerine danışmak! Onları tanıyor musunuz?"

Joël, "Evet," dedi. "Help Kardeşler."

Sylvius Hog, "Help Kardeşler mi?" diye bağırdı.

"Evet!"

"Ama ben de onları tanıyorum! Benim yaşımda olmasına rağmen en genci -ona Küçük Help derler- iyi dostlarımdan biridir. Christi-ania'da çoğu kez birlikte yemek yemişizdir! Help Kardeşler mi çocuklarım! Ah! Vifeenle ilgili her şeyi onlardan öğrenirim. Hemen bugün yazarım. Gerekirse, onları görmeye giderim." Hulda ve Joël, ikisi birden, "Ne kadar iyisiniz Mösyö Sylvius!" dediler.

"Ah! Teşekküre gerek yok, lütfen! Yasak ediyorum! Sizin yardımlarınız için ben teşekkür ettim mi?.. İşte, size küçük bir yardımda bulunma fırsatı buldum, teşekküre filan gerek yok!

Joël, "Ama Christiania'ya geri dönmekten söz ediyordunuz," diye dikkatini çekti.

"Eğer gitmem gerekirse Bergen'e giderim!"

Hulda, "Bizden ayrılacak mısınız Mösyö Sylvius?" diye sordu.

"Yok, sizden ayrılmayacağım sevgili kızım! Ama sanırım, işlerimi yoluna koymalıyım. Bu durumu açıklığa kavuşturuncaya kadar... Tabii kapı dışarı etmezlerse..."

"Neler söylüyorsunuz?"

"Bakın, Ole'nin dönüşüne kadar Dal'da kalmayı çok arzuluyorum! Küçük Hulda'mın nişanlısıyla tanışmak isterim! Namuslu bir çocuk olmalı -tıpkı Joël gibi.

Hulda, "Evet! Tıpkı onun gibi!.." karşılığını verdi.

Bu sözleri işitince neşesi yerine gelen profesör, "Ondan eminim!" dedi.

Joël, "Ole, Ole'ye benzer Mösyö Sylvius," dedi, "bu da onun soylu bir yürek olmasına yeter."

“Öyledir mert Joël’im, bu yüzden onu görme isteğim çoğalıyor. Oh! Gecikmeyecek! İçimden bir ses, *Viken'in* yakında geleceğini söylüyor!”

“Tanrı sizi dinlesin!”

“Ne diye beni dinlemesin ki? Çok duyarlı kulağı vardır! Evet! Davet edildiğime göre, Hulda'nın düğününde bulunmak istiyorum. Storthing, iznimin birkaç hafta uzamasını onaylayacaktır. Benim Rjukanfos’a düşmeme -onu hak ediyordum- göz yumsaydmız, çok daha fazla uzayacaktı!”

Joël, “Mösyö Sylvius,” dedi, “böyle konuşmanız hoş ama, size bu denli iyilik yapmadık ki!”

“Bundan büyük iyilik olamaz dostlarım! Her şeyimi size borçluyum, ne bileyim ben...” “Hayır! Artık o tehlikeli serüvenin üzerinde durmayın.”

“Tam tersi, dururum! Ne yani, Maristien’den kendi tırnaklarımla mı kurtuldum? Kendimi kurtarmak için ben mi ölümü göze aldım? Dal Oteli’ne kadar tek başıma mı geldim? Beni tedavi edip iyileştirmek için fakülte mi yardıma koştu? Ah! Sizi uyarıyorum, kariol beygiri gibi inatçıyımdır. Yani Aziz Olaf adına, Hulda ve Ole Kamp’ın nikahında bulunmayı kafama koydum! Nikahta bulunacağım!” İnanç bulaşıcıdır. Sylvius Hog’un gösterdiği inanca direnmek mümkün müydü? Zavallı Hulda'nın yüzünde biraz gülümseme belirince onu daha iyi anladı. Genç kız salt ona inanmak istiyordu... Umut etmek istiyordu.

Sylvius Hog güzel güzel konuşmaya devam etti:

“Haydi, dileyelim de zaman çabuk geçsin. Haydi nikah hazırlıklarına başlayalım!”

Hulda, “Üç hafta önceden, hazırlıklar başladı Mösyö Sylvius!” diye karşılık verdi.

“Çok iyi! Ara vermeyelim!”

Joël, “Ara vermek mi?” dedi. “Ama her şey hazır!”

"Ne? Gelin etekliği, filigranlı kopçalarıyla korse, püsküllü salkımlarıyla kemer, hepsi hazır mı?"

"Püsküllü salkımlar bile!"

"Ya bir azize gibi başınızı örtecek olan o ışıldayan taç küçük Hulda'm?"

"Evet Mösyö Sylvius."

"Peki davetiyeleri gönderdiniz mi?"

Joël, "Hepsi gönderildi," dedi, "en çok sevdiğimiz size bile!"

"Ya nedime, Telemark'ın en seçkin kızları arasından seçildi değil mi?"

Joël, "En güzellerinden biri Mösyö Sylvius," dedi, "zira kendisi Bamble'dan Matmazel Siegfrid Helmboë'dür!"

Profesör, "Bu ismi söylerken sesin bir tuhaf çıkıyor mert çocuk!" diye dikkatini çekti. "Yüzün kızarıyor! Eh! Eh! Bamble'dan Matmazel Siegfrid Helmboë, Dal'da Madam Joël Hansen olacak galiba!"

Hulda, "Evet Mösyö Sylvius," dedi, "Siegfrid benim en iyi dostumdur!"

Sylvius Hog, "Güzel! Bir düğün daha!" diye bağırdı. "Eminim, ona da davet edilirim, katılmaktan yoksun kalamam! Bu gidişle Storthing milletvekilliğinden istifa etmem gerekecek, herhalde sandalyeye oturmaya zaman bulamayacağım! Haydi bakalım, kız kardeşinizin nikah şahidi olduktan sonra, sizin şahidiniz olacağım mert Joël'im. İzin verirseniz tabii. Aslında, benim istediğim her şeyi yapıyorsunuz! Beni kucaklayın küçük Hulda! El sıkışalım çocuğum! Şimdi sıra Bergen'e, dostum Küçük Help'e mektup yazmaya geldi!"

İki kardeş zemin kattaki odadan çıktılar. Profesör bu odayı kiralık tutacağını söylemişti. Biraz umutlanarak işlerinin başına döndüler. Sylvius Hog yalnız kalmıştı.

Zavallı kız! Zavallı kız!" diye söylendi. "Evet! Bir an olsun, acısını dindirdim!.. Biraz yatıştırdım!.. Fakat bu önemli bir

gecikme! Bu zamanda, denizlerde hava çok kötü!.. Ya *Viken* yok olduysa!.. Ya Ole bir daha dönmezse!"

Profesör az sonra, Bergen armatörlerine yazdı. *Viken* ve balık avı seferine ilişkin bütün ayrıntılı bilgilerin kendisine gönderilmesini istedi. Öngörülen ya da öngörülmeyen herhangi bir durumu geminin dönüş limanını değiştirmek zorunda bırakıp bırakmadığını öğrenmek istiyordu. Bergen denizci ve tüccarlarının bu gecikmeyi nasıl değerlendirdiklerinin en çabuk şekilde anlaşılması önemliydi. Nihayet en doğru bilgileri alarak posta aracılığıyla kendisine bildirmesini dostu Küçük Help'ten rica etti.

Sylvius Hog bu acele mektupta, *Viken*'in genç usta denizcisiyle neden ilgilendiğini, nişanlısına hangi olaydan dolayı minnet borcu olduğunu ve Madam Hansen'in çocuklarını biraz umutlandırabilirse, bundan nasıl sevinç duyacağını anlatıyordu.

Mektup yazılır yazılmaz, Joël, Moel Postanesine götürdü. Ertesi gün, postaya verilecek, 11 Haziran'da Bergen'e ulaşacaktı. Dolayısıyla ayın 12'si akşamı ya da en geç 13'ü sabahı Mösyö Help karşılık verebilirdi.

Şöyle böyle üç gün karşılık beklendi. Günler ne denli uzun sürmüştü! Bu arada, iç rahatlatıcı sözler ve yüreklendirici nedenler ileri sürerek profesör bu bekleyişi daha az sıkıntılı hale dönüştürmeyi başardı. Şimdi Hulda'nın gizini biliyordu; bundan böyle bu konuda sık sık konuşabilirdi. Yokluğu hissedilen insandan durmaksızın söz edilmesi öyle teselli ediciydi ki!

Sylvius Hog, "Bundan böyle sizin aileden sayılırım!" diye yineliyordu. "Evet!.. Amerika -ya da başka bir yerden- sizi ziyarete gelmiş bir amcanız varsayabilirsiniz beni!"

Madem ki aileden biriydi, artık ondan hiçbir sır saklanamazdı.

Öte yandan, iki çocuğun annelerine karşı tavrı da gözünden kaçmıyordu. Madam Hansen'in içine kapanık olması, Ole Kamp konusunda duyulan endişenin yanında başka bir sorundu. Bu

konuyu Joël'le konuşmayı denedi. Genç adam karşılık .veremedi. Madam Hansen'in ağzından bir şeyler almaya çalıştı. Kadın öyle ketum davrandı ki sırlarını öğrenmekten vazgeçti. Herhalde gelecek günler kendisine öğretecekti.

Sylvius Hog'un tahmin ettiği gibi, Küçük Help'in cevabı 13'ü sabahı Dal'a ulaştı. Joël sabah erkenden postacıyı karşılamaya gitti. Mektubu büyük salona getiren o oldu. Madam Hansen, kızı ve profesör salonda oturuyorlardı.

İlkin, bir anlık sessizlik oldu. Yüzü sararan Hulda konuşamıyor, heyecandan kalbi çarpıyordu. Kendisi gibi heyecan içinde olan kardeşinin eline sarılmıştı.

Sylvius Hog zarfı açtı, yüksek sesle mektubu okudu. Çok üzülmüştü; Küçük Help'in cevabı belirsiz ifadeler içeriyordu. Profesör kendisini dinleyen genç insanlardan düş kırıklığını gizleyemedi. Hepsinin gözleri yaşla dolmuştu.

Gerçekten *Viken,* Ole Kamp'ın son mektubunda belirlenen tarihte, Saint-Pierre-Mique-lon'dan ayrılmıştı. Bu bilgiyi onun Terre-Neuve'den hareketinden bu yana, Bergen'e varan öteki gemilerden almışlardı. Bu gemiler yolları üzerinde onunla karşılaşmamışlardı. Ama onlar da İzlanda sularında kötü havayla mücadele etmişler, yine de kurtulabilmişlerdi. Peki *Viken* de aynı şekilde tehlikeden sıyrılmış olamaz mıydı? Belki bir yerlere sığınmıştı. Aslında, çok sağlam ve mükemmel bir gemiydi. Hammersfest'ten Kaptan Prikel tarafından yönetiliyordu. Kendini kanıtlamış, güçlü bir mürettebatı vardı. Gelgelelim, gecikmesi endişe uyandırmaktan geri kalmıyordu. Eğer gecikme uzarsa, *Viken'in* yok olmasından korkulabilirdi.

Küçük Help, Hansenlerin genç akrabasına ilişkin daha iyi haberler veremiyor, bundan dolayı üzüntü duyuyordu. Ole Kamp hakkında çok olumlu şeyler söylüyor, dostu Sylvius'un sevgisine layık bir insan olduğunu belirtiyordu.

Nihayet, aileye karşı beslediği dostluktan söz ederek profesöre

güvence veriyordu. Norveç'in herhangi bir limanından *Viken'e* ilişkin bir haber geldiğinde onu hemen bilgilendireceğini vaat ediyor, profesörün Help Kardeşlerin sadık dostu olduğunu bildiriyordu.

Sylvius Hog mektubu okurken, gücü tükenen zavallı Hulda kendini bir iskemlenin üzerine bırakmıştı. Mektup bittiğinde hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Joël kollarını kavuşturmuş, ağzını açmadan dinlemişti. Kız kardeşine bakmaya bile cesaret edemiyordu.

Sylvius Hog'un okuması bittikten sonra Madam Hansen odasına çekildi. Öteki felaketler gibi bu felaketi de beklermiş gibiydi!

Profesör, Hulda ve kardeşinin odasına gelmelerini işaret etti. Ole Kamp hakkında biraz daha konuşmak istiyordu. Hayal gücünden esinlenen az çok akla yatkın her şeyi onlara söyleyecekti. Küçük Help'in mektubundan sonra, biraz tuhaf bir güvenle kendini ifade etti. Hayır! Bir şeyler seziyordu. Hayır! Hiç umutsuzluğa düşmemeliydi. Böylesine uzun süreli gecikmelerin birkaç örneği görülmemiş miydi? Norveç'ten Terre-Neuve'e uzanan denizlerde, buna benzer şeyler büyük olasılıktı. Evet! Hiç kuşku yoktu! *Viken* iyi yönetilen, güçlü ve dayanıklı mürettebatı olan sağlam bir gemi değil miydi? Sonuçta, limana dönmüş olan öteki gemilerden çok daha iyi koşullarda geri dönebilirdi! Bu, tartışmasız böyleydi.

"Umut edelim ve bekleyelim sevgili çocuklarım!" diye ekledi. Eğer *Viken*, İzlanda ve Terre-Neuve arasında battıysa, enkazından artakalan birkaç parça mutlaka bulunurdu! Zira Avrupa'ya dönmek için çok sayıda gemi aynı yolu izliyor! İşte bakın! Büyük avlanma seferinin dönüşünde, civar sularda hiçbir gemi kalıntısına rastlanmamış! Bununla beraber, harekete geçmek lazım, daha kesin bilgilere ulaşmak lazım. Şayet bu hafta boyunca, hâlâ *Viken*'den bir haber alamazsak ya da Ole'den

mektup gelmezse, Christiania'ya dönerim, donanmaya başvururum. Araştırma yapacaklardır ve inanıyorum ki hepimizi mutlu edecek sonuca varacaklardır!"

Profesör bu sözleriyle Joël ve Hulda'ya biraz güven veriyordu. Bergen'den gelen mektubu almadan önceki gibi konuşmadığını hissediyorlardı. Ne de olsa, mektubun içeriği çok az umut veriyordu. Sylvius Hog bundan böyle, Ole Kamp ve Hulda'nın müstakbel evliliğinden söz etmeye de cesaret edemiyor, yine de hâlâ ısrarla yineliyordu:

"Hayır! Mümkün değil! Nasıl olur da Ole, Madam Hansen'in evine geri dönmez! Nasıl olur da Hulda'yla evlenmez! Böyle bir felaketin olabileceğine asla inanmam!"

Bu inancı kişiseldi. Onu karakterinin yılmazlığından, hiçbir şeyin yıkamayacağı yaradılışından alıyordu. Ama aynı inancı ötekilerle nasıl paylaşmalıydı? Özellikle yazgıları doğrudan *Viken*'in akıbetine bağlı olanlarla!

Bu arada, birkaç gün daha geçti. Sylvius Hog iyileşmişti, etrafta uzun yürüyüşlere çıkıyordu. Baş başa kalmamaları için Hulda ve kardeşini yanında götürmeye zorluyordu. Bir gün üçü birden, Vestfjorddal Vadisi'nde, Rjukan çağlayanının yarı yoluna kadar tırman-mışlardı. Ertesi gün, Moel'e ve Tinn Gölü'ne yönelerek vadiden aşağı inmişlerdi. Hattâ bir gün, yirmi dört saat ortadan kayboldular. Gezilerini Bamble'a kadar uzattılar. Profesör orada, çiftçi Helmboë ve kızı Siegfrid ile tanıştı. Kızcağız zavallı Hulda'yı öyle güzel karşıladı, onu teselli edici öyle sevecen şeyler söyledi ki!

Orada da, Sylvius Hog bu iyi insanları biraz umutlandırdı. Christiania Donanması'na yazmıştı. Hükümet *Viken'Ie* ilgileniyordu. Onu bulacaklardı. Ole geri dönecekti. Hattâ bugün yarın gelebilirdi. Hayır! Nikah altı hafta gecikmeyecekti! Mükemmel insan öyle inanmış görünüyordu ki, belki kanıtlarından çok onun inancına bel bağlamak daha doğruydu.

Helmboë ailesine yaptıkları ziyaret Madam Hansen'in çocuklarına iyi geldi. Geri döndüklerinde, evden ayrılmanın öncesinden daha sakindiler.

O sırada, 15 Haziran'dı. *Viken* bir aydır ortalıkta yoktu. Oysa Terre-Neuvele Norveç arasındaki mesafe nispeten kısa sayılırdı. Yani işin tadı -yelkenli bir gemi olsa bile- gerçekten kaçmıştı.

Hulda artık yaşamıyordu. Kardeşi onu avutacak tek sözcük bulmayı bile başaramıyordu. Profesör çabasında yenik düşmüştü. O da bu zavallı insanları umutlandıracak bir söz bulamıyordu. Hulda ve Joël evden hiç çıkmıyorlardı. Sadece Moel tarafına gidip bakıyorlar veya Rjukanfos yoluna doğru ilerliyorlardı. Ole Kamp, Bergen tarafında gelecek olsa gerekti; fakat *Viken*'in rotası degiştiyse, Christiania tarafından da gelebilirdi. Ağaçların altından gelen bir kariol gürültüsü, gökyüzüne yükselen bir ses, yolun dönemecinde beliren bir insan gölgesi... Bütün bunlar gençleri heyecanlandırıyordu. Ama boşuna! Öte yandan, Dal insanları da etrafı kolaçan ediyorlardı. Postacıyı karşılamak için Maan'ın bir yukarısına bir aşağısına gidip geliyorlardı. Herkes civarda çok sevilen bu aileyle ilgileniyordu. O zavallı Ole, zaten bir Telemark çocuğuydu. Ne Bergen'den ne Christiania'dan bir mektup geliyordu! Ortadan kaybolan insandan hiçbir haber yoktu!

Ayın 16'sı, hiçbir değişiklik yoktu. Sylvius Hog artık yerinde duramıyordu. Bizzat harekete geçmek gerektiğini anlamıştı. Ertesi gün de hiçbir haber gelmezse, Christiania'ya gideceğini bildirdi; araştırmaların gerçekten yapılıp yapılmadığından bizzat emin olacaktı. Kuşkusuz, Hulda ve Joël'i bırakmak zor gelecekti. Ama gitmesi gerekiyordu. Girişimlerini tamamlar tamamlamaz, geri dönecekti.

Ayın 17'si, günün büyük bölümü -belki de en hüzünlü günlerden biri- geçmişti. Sabahtan beri aralıksız yağmur yağıyordu. Rüzgar ağaçların arasından deli gibi esiyordu. Maan

tarafındaki pencerelerin camlarına şiddetli darbeler halinde çarpıyordu.

Saat yedi olmuştu. Yas tutulan bir evmiş gibi, sessizce akşam yemekten kalkmışlardı. Sylvius ağzını dahi açamamıştı. Sözler boğazında düğümleniyordu. Zaten aynı şeyleri tekrarlamaya ne gerek vardı? Ayrılığın uzaması eski kanıtlarını geçersiz kılmıyor muydu?

"Yarın sabah, Christiania'ya gideceğim," dedi. "Joël, bana bir kariol bulun. Beni Moel'e götürüp hemen Dal'a dönersiniz!"

Joël, "Olur Mösyö Sylvius," dedi. "Daha uzağa götürmemi ister misiniz?"

Profesör, Hulda'yı göstererek bir işaret yaptı. Kardeşini kızcağızdan ayırmak istemediğini ima etti.

O anda, yol üzerinde, Moel tarafından gelen, ancak daha netleşmeyen bir gürültü duyuldu. Hepsi birden kulak kabarttılar. Çok geçmeden, hiç kuşku kalmamıştı. Bu, bir kariol gürültüsüydü. Hızla Dal'a yaklaşıyordu. Geceyi geçirmek üzere, otele gelen bir yolcu muydu? Pek olası değildi; turistler bu denli ilerlemiş saatte nadiren gelirlerdi.

Hulda titreye titreye ayağa kalktı. Joël kapıya doğru gidip açtı, dışarı baktı.

Gürültü çoğalıyordu. Gerçekten, bir atın nal sesleri ve bir kariolun tekerlek gıcırtılarıydı bunlar. Ancak fırtına öyle şiddetliydi ki Joël kapıyı kapamak zorunda kaldı.

Sylvius Hog, salonda, bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. Joël ve kız kardeşi yan yana duruyorlardı.

Kariol evin on beş on altı kadar uzağında olsa gerekti. Duracak mı, yoksa geçip gidecek miydi?

Hepsinin yüreği -çok aşırı derecede- küt küt atıyordu.

Kariol durdu. Birinin seslendiğini işittiler... Ole Kamp'ın sesi değildi bu.

Ansızın kapıya vuruldu.

Joël açtı.

Eşikte bir adam duruyordu.

“Mösyö Sylvius Hog burada mı?” diye sordu.

Profesör öne çıkarak, “Benim,” diye karşılık verdi. “Siz kimsiniz dostum?”

“Christiania Donanma komutanı tarafından size gönderilen bir ulak!”

“Bana mektup mu getirdiniz?”

“Evet, burada!”

Ulak resmi mühür vurulmuş büyük bir zarf uzattı. Hulda’nın ayakta duracak hali kalmamıştı. Kardeşi onu bir tabureye oturttu. İkisi de zarfı açması için Sylvius Hog’u sıkıştırmaya cesaret edemiyorlardı. Profesör nihayet aşağıdaki satırları okumaya başladı:

“Sayın Profesör,

Son mektubunuza karşılık olarak size bir belge iletiyorum. Bir Danimarka gemisi tarafından geçen 5 Haziran günü denizde bulunmuştur. Ne yazık ki bu belge *Viken*’in akıbeti hakkında hiçbir kuşkuya yer bırakmamaktadır...” Sylvius Hog mektubu sonuna kadar okumadan zarfın içinden belgeyi çekip çıkardı... Ona baktı... Evirdi çevirdi...

9672 numaralı bir piyango biletiydi bu. Biletin arka yüzünde şu satırlar okunuyordu:

“3 Mayıs. -Sevgili Hulda, *Viken* batıyor!.. Bütün servetim bu biletten ibaret!.. Seni mutlu etmesi için onu Tanrı’ya emanet ediyorum, ben artık olmayacağıma göre, piyango çekilirken senin hazır bulunmanı diliyorum!.. Seni son kez düşündüğüm bir şey olarak onu kabul et!.. Hulda, dualarında beni unutma!.. Elveda sevgili nişanlım, elveda!..

Ole Kamp.”

12

İşte genç denizcinin gizi buydu! Şansını deneyip nişanlısına bir servet getirmeyi düşünüyordu. Yola çıkmadan önce almış olduğu bir piyango bileti!.. *Viken* batacağı anda bileti bir şişeye kapatmış, Hulda'ya son kez veda ederek denize atmıştı!

Bu kez, Sylvius Hog çökmüştü. Bir mektuba bir bilete bakıyordu!.. Artık konuşmuyordu. Zaten ne diyebilirdi? *Viken*'in başına felaket geldiğine hiç kuşku yoktu. Norveç'e geri dönerken her şeyiyle birlikte yok olmuştu!

Sylvius Hog mektubu okurken, Hulda acıya direnebilmiş, kendini tutabilmişti. Fakat Ole'nin bilet hakkındaki son sözlerinden sonra, kendini Joël'in kollarına bırakmıştı. Odasına götürmek zorunda kaldılar. İlk tedaviyi annesi yaptı. O sırada, tek başına kalmak istedi. Yatağın yanına diz çökmüş, Ole Kamp'ın ruhu için dua ediyordu.

Madam Hansen salona dönmüştü. İlk önce, profesöre doğru bir adım attı; sanki onunla konuşmak istemişti. Sonra merdivene yönelerek ortadan kayboldu.

Joël'e gelince, kardeşini odaya götürdükten sonra, hemen dışarı çıktı. Felaketin bütün fırtınalarını üzerine çeken bu evde bunalıyordu. Dışarının havasını, fırtına havasını almak istedi. Gece boyunca, Maan kıyılarında dolaştı durdu.

Sylvius Hog şimdi yalnız kalmıştı, ilk anda, bu şiddetli darbeyle yıkılmış olmasına rağmen, her zamanki yılmazlığını bulmakta gecikmedi. Salonda, bir aşağı bir yukarı dolaştıktan

sonra, genç kızın seslenip seslenmediğini anlamak istedi, kulak verdi. Hiçbir şey işitmeyince, masanın yanına oturdu, düşüncelere daldı.

"Hulda," diyordu içinden, "demek Hulda bir daha nişanlısını görmeyecek! Böyle bir acı olabilir mi?.. Hayır!.. Bunu düşününce, isyan ediyorum! *Viken* battı, tamam! Ama Ole'nin öldüğü kesin değil ki! Buna aklım yatmıyor! Bütün kaza hallerinde, felaketten sağ kurtulan olabilir; bunu çözümleyecek salt zaman değil mi?

Evet! Bundan kuşkuluyum ve hâlâ kuşku duyuyorum! Hulda, Joël ya da başka biri isterlerse bu kuşkuyu benimle paylaşmasınlar! *Viken* sulara gömülmüş ama, denizde ondan hiçbir kalıntının kalmaması anlamına gelmez bu!.. Hayır!.. Hiç değilse o şişe var; zavallı Ole son isteğini ve dünyadan bütün beklentisini o şişenin içine koymuş!"

Sylvius Hog elinde bileti tutuyor, onu yokluyor, evirip çeviriyordu. Zavallı çocuk, bütün zengin olma umudunu bu kâğıt parçasına bağlamıştı.

Bu sırada, profesör kâğıdı daha dikkatlice incelemek istedi, ayağa kalktı, zavallı kızın annesi veya kardeşine seslenip seslenmediğini duymak için bir kez daha kulak kabarttı. Sonra, odasına girdi.

Bilet, Norveç'te çok popüler olan bir piyango çekilişiydi. Christiania'da çekilecekti. Büyük ikramiyeydi bu: Yüz bin mark*. Ülkedeki tüm diğer çekilişlerin toplam ikramiyesi doksan bin markı ancak buluyordu. Dağıtılan bilet miktarı bir milyondu. Biletlerin hepsi satılmıştı.

Ole Kamp'ın bileti 9672 numaraydı. Genç denizci, belki gizli bir nedenden ötürü, inanarak bu numarayı seçmişti. Fakat bunun ne önemi vardı. Çekiliş anında artık burada olmayacaktı. Piyango 15 Temmuz'da, yani yirmi sekiz gün sonra çekilecekti. Onun son dileğine uyan Hulda, onun yerine çekilişe katılmalıydı!

Sylvius Hog şamdanın ışığında, biletin arkasına yazılmış

satırları yeniden dikkatle okuyordu. Sanki yazılarda gizlenmiş bir anlamı keşfetmek ister gibiydi.

Satırlar mürekkep kalemle yazılmıştı. Belli olan bir şey varsa, bu satırları yazarken Ole'nin elinin titrememiş olmasıydı. Bu durum kaza anında, *Viken*'in usta denizcisinin bütün soğukkanlılığını koruduğunu kanıtlıyordu. Öyleyse kurtulma olanağı sağlayacak koşullardan yararlanabilirdi. Eğer gemi batarken, çıkardığı anafor her şeyi yutmadıysa, yüzen ya da sürüklenen bir tahta parçasına tutunabilirdi.

Denizden ele geçen belgeler, felaketin meydana geldiği yer hakkında çoğu kez bir fikir verebilirdi. Gelgelelim, biletin üzerinde ne bir enlem ne bir boylam işareti vardı; en yakın kara parçası, kıta ya da adalara ilişkin hiçbir ipucu yoktu. Bundan çıkan sonuca göre, demek ki ne kaptan ne de mürettebattan biri *Viken*'in bulunduğu yeri biliyordu. Herhalde karşı konulmaz fırtınalardan biri tarafından sürüklenmişti.

Rotasından çıkmak zorunda kalmış, hava durumu gözlem yapmasına fırsat vermemiş, bulunduğu mevkiyi de belirleyememişti. Dolayısıyla kazazedelerin nerede kaybolduğunu anlamak çok zordu. Atlantik'in kuzey sularında mı, yoksa Terre-Neuve ya da İzlanda açıklarında mı battıkları asla anlaşılmayacaktı.

Bu durum, bütün umutları yok ediyor; umut besleyenleri bile umutsuzluğa düşürüyordu.

Gerçekten, ne denli belirsiz olursa olsun, bir ipucu ele geçseydi, araştırmaya girişilebilir, felaket yerine bir gemi gönderilebilir, belki orada birkaç enkaz parçası bulunabilirdi. Kimbilir, belki mürettebattan sağ kalan birkaç kişi Kuzey Kutbu kıyılarında bir yere çıkmışlar, geri dönüş olanağı bulamadıklarından orada mahsur kalmışlardı!

Sylvius Hog'un kafasında yavaş yavaş biçimlenen kuşku böyleydi -oysa Hulda ve Joël'e göre böyle bir şey kabul

edilemezdi. Düş kırıklığı öyle acı vericiydi ki profesör aynı kuşkuyu gençlerin içinde uyandırmaktan çekindi.

Kendi kendine, "Bu arada," diyordu, "belge işe yarar hiçbir ipucu vermese de hiç olmazsa şişenin ele geçtiği suları biliyoruz! Bu mektup bulunduğu mevkiyi söylemiyor ama,

Christiania'daki Donanma onu bilebilir! Bu da değerlendirilecek bir ipucu olamaz mı? Akıntıların yönünü inceleyerek, her zaman esen rüzgarlara bakarak kazanın belirli bir tarihte meydana geldiğini belirlemek mümkün olamaz mı? işte bunun için yeniden yazmalıyım. Ne denli az şans olsa da araştırmaların hızlandırılması gerekir. Hayır! Şu zavallı Hulda'yı asla çaresiz bırakmam! Kesin bir kanıta ulaşmadan nişanlısının öldüğüne asla inanmam!"

Sylvius Hog böyle düşünüyordu. Fakat öte yandan, bütün nüfuzunu kullanarak yapacağı girişimlerden söz etmemeye karar vermişti. Böylece Christiania'ya neler yazdığını, ne Hulda ne de kardeşi öğrendi. Ertesi gün yola çıkacaktı ama ertelemeye karar verdi. Daha doğrusu, birkaç gün içinde Bergen'e gidecekti. Orada, Help Kardeşlerden *Viken'e* ilişkin her şeyi öğrenecek, en yetkili denizcilerin görüşlerini alacak, ilk araştırmaların nasıl yapılacağını belirleyecekti.

Bu arada, donanmadan gelen bilgileri, önce Christiania gazeteleri, sonra Norveç, İsveç ve Avrupa gazeteleri ele geçirmişler, piyango bileti olayı her yana yayılmıştı. Bir nişanlının nişanlısına gönderdiği bu belgede dokunaklı bir şeyler vardı. Kamuoyu haklı olarak heyecanlanmıştı.

Norveç'in belli başlı gazetelerinden *Morgen-Blad, Viken* ve Ole Kamp olayını ilk nakledenlerden biri oldu. O tarihte ülkede yayımlanan otuz yedi gazete hikâyeyi iç sızlatan sözlerle anlatmaktan geri kalmadı. *L'Illustreret Nyhedsblad* kaza olayını canlandıran bir resim yayımladı. *Viken* resimde terk edilmiş, yelkenleri parçalanmış, direkleri devrilmiş, dalgalar arasında

kaybolmak üzereyken tasvir ediliyordu. Ole ön tarafta durmuş, Hulda'yı son kez düşünerek şişeyi denize fırlatıyor, o sırada ruhunu Tanrı'ya teslim ediyordu. Uzak diyarlarda bir dalga şişeyi genç kızın ayakları dibine taşıyordu. Her şey, o şişedeki biletin numarasında gizliydi. Kuşkusuz safça bir resimdi. Ama hâlâ Valkyries ve Ondines efsanelerinin geçerli olduğu bölgelerde büyük yankı uyandırmıştı.

Olay daha sonra Fransa'da, Ingiltere'de, hattâ ABD'de yankı buldu, yorumlandı. Hulda ve Ole'nin adları, onların hikâyeleri, yazıla yazıla halka mal oldu. Dal'ın bu genç Norveçli kızı, kendisi farkında olmadan kamuoyunun ilgisini çekmeyi başarmıştı. Etrafında kopan gürültüden zavallı kızın haberi bile yoktu. Zaten tümüyle içine gömüldüğü acıdan onu hiçbir şey çekip çıkaramazdı.

Şimdi iki kıtanın bu denli etkilenmesine şaşmamalı; bu etkilenmeyi açıklamak zor sayılmaz. Zira insan mizacının batıl inançlara kolayca kanma eğilimi vardır. Böylesi koşullarda bulunan ve 9672 numarayı taşıyan bir piyango bileti Tanrı yollamış gibi dalgaların arasından kurtarılmıştı. Böyle bir bilet salt hayır alameti olabilirdi. Zaten hepimiz istemez miyiz mucize sonucu büyük ikramiye kazanmayı? Bu, bir servet değil midir? Üstelik o servete Ole Kamp da inanmıştı!

Nitekim şaşmayın, Dal'a her yerden çok ciddi öneriler geldi. Hulda Hansen bileti satmaya razı olursa, onu satın alacaklardı, ilk başta, önerilen bedeller orta halliydi; ama günden güne yükseldiler. Zaman geçtikçe ve çekiliş günü yaklaştıkça bilet fiyatının çok yükseleceği anlaşılıyordu.

Öneriler yalnızca dünya işlerine doğaüstü güçlerin karıştığına inanan İskandinav ülkelerinden gelmedi. Ama yabancı ülkelerden, hattâ Fransa'dan da geldi. İngilizler ise çok ağırkanlılıkla bu işe karıştılar. Onlardan sonra, böylesi fantezilere kolay kolay dolarlarını harcamayan Amerikalılar da

işe el attı. Dal'a çok sayıda mektup geliyordu. Gazeteler Hansen ailesine yapılan önerilerin önemini vurgulamaktan geri kalmıyorlardı. Adeta küçük bir borsa açılmıştı ve borsada fiyatlar gitgide yükseliyordu.

Sonuçta, büyük ikramiyeyi kazanma şansı milyonda bir olan bilet için yüzlerce mark önerildi. Kuşkusuz saçma bir şeydi, ama batıl inançlarda aklın yeri yoktur. Nitekim hayaller öyle büyüdü ki, yayılan etki sonucu daha da büyüyebilirlerdi.

Gerçekten de öyle oldu. Bu olaydan sekiz gün sonra, gazeteler bilet fiyatının bin, bin beş yüz, hattâ iki bin markı aştığını bildiriyorlardı. Manchester'den bir İngiliz işi yüz sterlin, yani iki bin beş yüz mark önermeye kadar götürmüştü. Boston'dan bir Amerikalı fiyatı daha da artırdı. 9672 numaralı bilete bin dolar - yaklaşık beş bin frank- önermeye kalktı.

Doğaldır ki Hulda kamuoyunda bu denli ilgi çeken olayla hiç ilgilenmiyordu. Bilet konusunda Dal'a gelen mektupları açıp bakmak bile istememişti. Bu arada, Ole Kamp madem ki 9672 numaralı biletin mülkiyetini vasiyet yoluyla Hulda'ya geçirmişti, o zaman profesör bu önerilerin genç kıza bildirilmesini düşündü.

Hulda bütün önerileri reddetti. Bu bilet, nişanlısının son mektubuydu.

Zavallı kızın büyük ikramiyenin kendisine çıkacağını düşündüğü sanılmasın! Böyle bir art niyeti yoktu! Hayır! O bilet ona göre, kaybolanın yüce bir veda mektubuydu; anısı son derece değerli bir kalıntıydı. Ole'nin onunla paylaşamayacağı bir zengin olma şansını aklından bile geçirmiyordu! Bir insanın anısına tapınmak kadar dokunaklı, duyarlı bir şey olabilir miydi?

Üstelik yapılan çeşitli önerileri kendisine bildirmelerine rağmen ne Sylvius Hog ne de Joël Hulda'yı etkileyememişti. O sadece kendi vicdanının sesini dinliyordu. Vicdanının ona nasıl karşılık verdiğini şimdi biliyoruz.

Zaten Joël de kesinlikle kız kardeşini onayladı. Ole Kamp'ın bileti -ne pahasına olursa olsun- kimseye devredilemezdi.

Sylvius Hog, Hulda'yı onaylamaktan daha öteye gitti. Böylesi bir ticari teklife kulak asmadığı için onu kutladı. Kaldı ki bilet bir başkasına satılırsa, o da başkasına satacak, elden ele dolaşarak bir çeşit kâğıt paraya dönüşecek, en sonunda çekiliş günü büyük olasılıkla değersiz bir kâğıt parçasından ibaret kalmayacak mıydı?

Sonra Sylvius Hog, biraz daha öteye gitti.

Acaba batıl inançlı mıydı? Hayır, kuşkusuz! Ama Ole Kamp yanında olsaydı, büyük olasılıkla şöyle diyecekti:

"Biletinizi saklayın çocuğum, onu saklayın! O sizi önce deniz kazasından kurtardı, sonra da geleceğinizi kurtaracak! Tabii, ummak lazım!.. Çıkar mı çıkmaz mı bilinmez!.. Hayır!.. Bilinmez!"

Hem Storthing milletvekili, hem hukuk profesörü olan Sylvius Hog böyle düşünürse, halkın olayın büyüsüne kapılmasına hiç şaşmamalı! Hayır, bu durumda 9672 numaralı biletin prim yapmasından daha doğal bir şey olabilir mi?

Dolayısıyla genç kızın bu saygıdeğer duygusuna Madam Hansen'in evinde kimse karşı çıkmadı -hiç kimse, annesi dışında.

Gerçekten, özellikle Hulda'nın yokluğunda, Madam Hansen'in sık sık söylendiği işitiliyordu. Bu da Joël'in büyük üzüntü duymasına neden oluyordu. Annesi -en azından böyle düşünüyordu- söylenmekle yetinmeyecekti. Kızına yapılan öneriler hakkında, gizlice Hulda'yı isteklendirmeye kalkışacaktı.

"Bu bilet beş bin mark!" diye yineliyordu. "Beş bin mark öneriyorlar!"

Tabii Madam Hansen, kızının reddedişindeki duygusallığı anlamak istemiyordu. Sadece beş bin mark tutarında ciddi rakamı düşünüyordu. Hulda'nın ağzından çıkacak tek sözcük o parayı eve sokardı. Zaten sapma kadar Norveçli bir kadın olmasına rağmen, biletin doğaüstü değerine de inanmıyordu.

Beş bin markı, yüz bin mark kazandıracak olan milyonda bir şans için geri tepmek... İşte bunu düşe kapılmayan, donuk kafası almıyordu.

Elbette, her türlü batıl inanç bir yana, belirsiz bir şey için belirgin olan bir şeyi reddetmek hiç de akıl kârı değildi. Ama biz yineleyelim, bu bilet Hulda'nın gözünde piyango bileti değildi; Ole Kamp'ın son mektubuydu, onu elden çıkarma düşüncesi kalbini kırıyordu.

Bu arada, Madam Hansen kızının tavrına açıktan açığa karşı çıktı, içinde belirsiz bir öfkenin biriktiği hissediliyordu. Bugün yarın, Hulda'yı bu konuda zorlamaya kalkmasından korkulabilirdi. Daha önce Joël'le konuşmuş, Joël kız kardeşinin tarafını tutmakta duraksamamıştı.

Doğal olarak Sylvius Hog olan bitenden haberdardı. Şimdi Hulda'nın çektiği acıya bir üzüntü daha eklenmişti. Joël de üzülüyordu.

Ara sıra onunla konuşuyorlardı. Joël, "Kız kardeşim böyle bir şeyi reddetmekte haklı değil mi?" diyordu. "Ben de onun düşüncesini onaylarken iyi etmiyor muyum?"

Sylvius Hog, "Kuşkusuz!" diye karşılık veriyordu. "Ama işin matematiksel yönüne bakarsan, anneniz milyon kere haklı! Gelgelelim, dünyada her şey matematikten ibaret değil! Hesap kitabın gönül işlerinde yeri yoktur!"

İki hafta boyunca, Hulda'ya göz kulak olmak zorunda kaldılar. Acılar içinde kıvranan genç kız, sağlığı hakkında ciddi kaygılar uyandırıyordu. Bereket versin, doktor müdahalesi gecikmedi. Sylvius Hog'un isteği üzerine, dostu ünlü hekim Boek, Dal'a gelerek genç hastayı gördü. Doktor beden istirahati ve ruh huzuru tavsiye etti. Ama genç kızı iyileştirecek ilaç Ole'nin dönüşüydü ve o ilacı bir tek Tanrı sağlayabilirdi. Ne olursa olsun, Sylvius Hog genç kızı teselli etmekten geri kalmıyor, bıkıp usanmadan umut verici sözler söylüyordu. İnanılacak gibi değil

ama Sylvius Hog umutsuzluğa kapılmıyordu.

Donanma tarafından Dal'a gönderilen mektuptan bu yana on üç gün geçmişti. 30 Haziran'a gelmiştik. On beş gün sonra piyango çekilecekti. Çekiliş Christiania'nın büyük kuruluşlarından birinde, şatafatlı bir ortamda yapılacaktı.

Nihayet 30 Haziran sabahı, Sylvius Hog donanmadan yeni bir mektup aldı. Israrla sorduğu sorulara sonunda karşılık veriyorlardı. Bu mektupta, Bergen'deki denizcilik makamlarıyla görüşmesi isteniyordu. Ayrıca, devletten destek alarak *Viken'e* ilişkin araştırmaları hemen organize etmesi için onu yetkilendiriyorlardı.

Profesör yaptığı girişimlerden Joël ve Hulda'ya hiç söz etmek istemedi. Yola çıkacağını bildirmekle yetindi. Birkaç gün sürecek bir iş gezisini bahane etmişti.

Zavallı kız, "Mösyö Sylvius ne olur bizi terk etmeyin!" diye yalvardı.

Sylvius Hog, "Sizi terk etmek mi?.. Siz benim çocuklarımsmız!" karşılığını verdi.

Joël ona eşlik etmeyi önerdi. Bergen'e gittiğinden kuşkulanmamaları için Profesör Moel'e kadar gelmesine razı oldu. Joël'in fazla uzaklaşması doğru olmazdı. Hulda'nın annesiyle baş başa kalmaması gerekiyordu. Genç kız birkaç gün yattıktan sonra, şimdi ayağa kalkmaya başlamıştı. Ama hâlâ güçsüzdü, odasından çıkamıyordu. Kardeşi onun başından ayrılamayacağını hissetmişti.

Saat on birde, kariol otelin kapısında bekliyordu. Genç kızla vedalaştıktan sonra, Profesör Joël'le birlikte arabaya bindi. Patikanın dönemecinde, kıyıdaki büyük kayınağaçlarının altında gözden kayboldular.

Joël aynı akşam, Dal'a dönmüştü.

13

Böylece Sylvius Hog, Bergen'e gitti. Yılgınlık göstermeyen karakteri, dayanıklı mizacı bir an sarsılmış, ama yeniden toparlanmıştı. Ole Kamp'ın ölümüne inanmak istemiyor, Hulda'nın onu bir daha göremeyeceğini kabul edemiyordu. Hayır! Somut bulgular ortaya çıkmadıkça buna inanmıyordu. Halk dilinde söylendiği gibi "inanç her şeyden güçlüdür."

Fakat Bergen'de girişeceği iş için elinde yeterli ipucu var mıydı? Evet, ama kabul etmek gerekir ki hayli belirsiz bir ipucu!

Gerçekten, biletin Ole Kamp tarafından hangi tarihte denize atıldığını biliyordu. Şişenin içine kapatılan biletin hangi tarihte ve hangi sularda ele geçtiğini de biliyordu. Bunu donanmadan gelen mektuptan öğrenmiş, aynı mektup onun Bergen'e gitmesine yol açmıştı. Amacı Help Kardeşler'e ve limanın en yetkili denizcilerine danışmaktı. Belki bu girişimler *Viken'le* ilgili araştırmaları daha olumlu bir yöne çevirecekti.

Yolculuk mümkün olduğunca çabuk gerçekleşti. Moel'e varınca, Sylvius Hog yol arkadaşını kariolla geri gönderdi. Tinn Gölü'nde servis yapan, kayınağacından yapılmış teknelerden birine bindi. Tinoset'e varır varmaz, güneye, yani Bamble tarafına yöneleceği yerde, bir kariol kiraladı ve Hardanger yolunu izledi. Niyeti en kestirmeden Hardanger Körfezi'ne ulaşmaktı. Orada, *Run* adında, körfezde sefer yapan küçük buharlı gemiye bindi, körfezin sonuna kadar yoluna devam etti. Nihayet Norveç kıyı şeridi boyunca, adacıklar ve adalar arasına

serpilmiş fiyortlar dizisini geçerek 2 Temmuz'da, şafak vakti Bergen Limanı'na vardı.

Sogne ve Hardanger gibi iki fiyort arasında yer alan bu eski kent çok güzel bir bölgede kurulmuştur. Günün birinde, yapay bir su kanalı Akdeniz sularını dağlarının eteklerine taşırsa İsviçre'ye benzeyecektir. İki yanı ağaçlı bir yoldan Bergen'in ilk konutlarına ulaşılır. Sivri çatılı yüksek evlerin beyazlığı Arap kentleri gibi göz kamaştırır. Otuz bin insanı içine alan evler düzensiz bir üçgen halinde yığılmışlardır. Kiliseleri on ikinci yüzyıldan kalmadır. Yüksek katedral açık denizden gelen gemiler için uzaktan sinyal verir. Ulaşım yollarının çok dışında bulunmasına ve politik anlamda krallığın birinci ve ikinci sırada yer alan iki kentinden -Christiania ve Drontheim- çok uzak olmasına rağmen Norveç'in başlıca ticaret merkezidir.

Koşullar farklı olsa, görünümü, gelenek ve görenekleri bakımından belki Norveç'ten çok Hollanda'yı andıran bu ticaret merkezini incelemekten profesör zevk alacaktı. Gezi programının içine burayı da almıştı. Ne var ki Maristien olayından ve Dal'a gelişinden beri, bu program önemli değişikliklere uğramıştı. Sylvius Hog artık turist gibi geziye çıkmış bir milletvekili değildi. Hem ticari hem politik bakımdan ülkeye gerçekçi, toplu bir bakış atmayı düşünmüyordu. Hansen ailesinin konuğu, Joël ve Hulda'nın minnettarıydı; onların çıkarları her şeyden önce geliyordu. O şimdi, ne pahasına olursa olsun, minnet borcunu ödemek isteyen bir borçluydu. "Onlar için ne yapsam az sayılır!" diye düşünüyordu.

Run Gemisi'yle Bergen'e varınca, Sylvius Hog limanda, balık pazarı rıhtımında karaya çıktı. Hemen Tyske-Bodrone Mahallesi'ne gitti. Help Kardeşlerin evi oradaydı; Küçük Help bu mahallede oturuyordu.

Tabii yağmur yağıyordu; Bergen'e senenin üç yüz altmış günü yağmur yağar. Küçük Help'in konuksever evi kadar korunmalı

ve üstü kapalı bir ev bulmak zordur. Sylvius Hog'un nasıl ağırlandığına gelince, hiçbir yerde bundan daha sıcak ilgi, daha büyük dostluk ve içtenlik olamazdı. Küçük Help dostunu emanet edilmiş kıymetli bir mal gibi sahiplendi, özenle yerleştirdi. Öyle ki bu malı usulüne uygun makbuz almadan teslim etmemeye kararlıydı.

Sylvius Hog hemen ziyaretinin amacını açıkladı. *Viken*'den söz etti. Son mektubundan bu yana, herhangi bir haber alınıp alınmadığını sordu. Bölge denizcileri geminin her şeyiyle birlikte yok olduğunu mu düşünüyorlardı? Bergen'in birçok ailesini yasa boğan bu deniz kazası denizcilik makamlarını araştırmalara yöneltmiş miydi?

Küçük Help, "Bu araştırmaları nasıl yapabilirler?" diye karşılık verdi. "Kazanın meydana geldiği yer bilinmiyor!"

"Doğru söylüyorsun sevgili Help, ama araştırma sonucu bulunabilir."

"Bulunabilir mi?"

"Evet! *Vikerı* in battığı yeri bilmiyoruz ama, hiç değilse Danimarka gemisi tarafından belgenin bulunduğu mevkiyi biliyoruz. Demek belirgin bir ipucu var. Bunu savsaklarsak suçlu duruma düşeriz."

"İpucunun ele geçtiği mevki neresi?"

"Beni dinleyin sevgili Help."

Sylvius Hog, donanmadan gelen yeni bilgileri aktardı ve bu bilgilerden yararlanmak için kendisinin tam yetkili kılındığını söyledi.

Ole Kamp'ın piyango biletinin içine kapatıldığı şişe, *Christian* yelkenlisi tarafından 5 Haziran'da bulunmuştu. Danimarka gemisini Elseneur'den Kaptan Mosselman yönetiyordu. Şişenin bulunduğu mevki, İzlanda'nın üç yüz altmış kilometre güneybatısıydı. Rüzgar güneydoğudan esiyordu.

Kaptan ele geçen belgeyi hemen incelemeye başladı. Bu sayede,

Vikerı den sağ kurtulanların acilen yardımına koşabilirdi. Gelgelelim piyango biletinin arkasına yazılmış yazılar hiçbir şekilde kaza yerini belirtmiyordu. Bu durumda *Christian,* felaketin meydana geldiği suları bulamazdı.

Kaptan Mosselman dürüst bir adamdı. Daha kötü niyetli biri olsa, bileti kendi hesabına saklardı. Ancak onun tek düşüncesi vardı: Limana varır varmaz, bileti adresine ulaştırmak. Biletin üstündeki adres, yani "Dal'dan Hulda Hansen" bu iş için yetiyordu. Daha fazla bilgiye gerek yoktu.

Ancak Kopenhag'a geldiği zaman, belgeyi doğrudan adresine göndermektense, Danimarka makamlarına teslim etmenin daha yerinde olacağına karar verdi. Bu iş daha güvenli ve daha kuralına uygundu. Gerçekten öyle yaptı. Kopenhag denizcilik makamları durumu hemen Christiania Donanmasına bildirdi.

O tarihte, Sylvius Hog'un ilk mektupları Christiania'ya ulaşmıştı. Mektuplar *Viken* hakkında kesin bilgiler istiyordu. Profesörün Hansen ailesine gösterdiği çok özel ilgi biliniyordu. Sylvius Hog Dal'da bir süre daha kalacaktı. DanimarkalI kaptan tarafından bulunan belge oraya gönderildi. O da belgeyi Hulda Hansen'in ellerine teslim etti.

O tarihten bu yana, bu olay kamuoyunun ilgisini çekmekten geri kalmadı. İki kıta gazetelerinin verdikleri dokunaklı haberler sayesinde bu hikâye hiç kimsenin aklından çıkmamıştı.

İşte Sylvius Hog olayı özetleyerek dostu Küçük Help'e böyle anlattı. Dostu onun sözünü kesmeden can kulağıyla dinliyordu. Profesör şu sözlerle hikâyesini bitirdi:

"Yani hiç kuşku götürmeyen bir nokta var: Geçen 5 Haziran günü, belge İzlanda'nın üç yüz altmış kilometre güneybatısında bulunmuş. Demek ki *Viken'in* Saint-Pierre-Miquelon'dan Avrupa'ya hareket edişinden yaklaşık bir ay sonra!"

"Bundan başka bir şey bilmiyor musunuz?"

"Hayır sevgili Help. Ancak Bergen'in en deneyimli

denizcilerine danışırsak şişenin izlediği yönü bulamaz mıyız? O denizciler bu sularda çok pratik yapmışlardır, rüzgarların ve özellikle akıntıların yönünü iyi bilirler. Sonra şişenin bulunduğu andan itibaren geçen zamanı ve şişenin yol alış hızını yaklaşık olarak hesap edersek, Ole Kamp tarafından nerede suya atıldığını ve kaza mevkiini tahmin etmemiz mümkün olmaz mı?"

Küçük Help bu sözleri pek onaylarmış gibi görünmüyor, başını sallıyordu. Bütün araştırmayı böyle belirsiz ipuçlarına dayandırmak başarısızlığa götürmez miydi? Ne de olsa, bu ipuçları bir sürü yanılgı doğuracaktı. Armatörün soğukkanlı ve pratik bir zekâsı vardı. Düşündüklerini Sylvius Hog'a da anlattı.

"Pekala dostum Help! Ama çok belirsiz verilere ulaşacağız diye mücadeleyi elden bırakamayız. Bu zavallı insanlar için her şeyin yapılmasını istiyorum. Onlara hayatımı borçluyum. Evet, Ole Kamp'ı bularak onu nişanlısı Hulda Hansen'e götürmek için gerekirse her şeyimi feda etmekten çekinmem!"

Daha sonra, Sylvius Hog Rjukanfos'ta başına gelenleri ayrıntılarıyla anlattı. Kendisine yardıma koşmak için o korkusuz Joël'le kız kardeşinin nasıl hayatlarını tehlikeye attığını, onlar olmasaydı bugün dostu Help'in konuğu olma zevkine kavuşamayacağını söyledi.

Dostu Help, az önce dediğimiz gibi, kolay kolay düşlere kapılacak adam değildi. Ancak bir insanlık meselesi söz konusuysa, gereksiz, hattâ olanaksız olanı denemenin karşısında duracak biri olamazdı. Sonunda, Sylvius Hog'un girişimlerini onayladı.

"Sylvius," dedi, "var gücümle size yardımcı olacağım. Evet! Hakkınız var! *Viken* den birkaç kişinin sağ kalması, çok zayıf bir olasılık da olsa mümkün! Onların arasında, sizin yaşamınızı kurtaran kızın nişanlısı namuslu Ole de bulunabilir! Bu işi savsaklamamak!"

Profesör, "Evet Help, evet!" dedi. "O şans yüz binde bir de olsa!"

"Sylvius hemen bugün, Bergen'in en iyi denizcilerini çalışma odamda toplayacağım. İzlanda ve Terre-Neuve arasında her zaman sefer yapan ve yapmış olan herkese başvuracağım. Ondan sonra bize önerdikleri şeyleri değerlendireceğiz."

Sylvius Hog çok etkileyici olan coşkusuyla, "Ve bize önerdikleri şeyleri yapacağız!" diye ekledi. "Hükümetten destek alıyorum. *Viken*'in araştırılması için yetkili kılındım. Küçük bir savaş gemisinden yardım alacağım. Böylesi bir çabaya yardımcı olmak konusunda, kimsenin kararsız kalacağını sanmam!" Küçük Help, "Ben donanma bürosuna gidiyorum," dedi.

"Sizinle gelmemi ister misiniz?"

"Gereği yok! Zaten siz yoruldunuz..." "Yoruldum mu?.. Ben!.. Bu yaşta!"

"Önemi yok her zaman genç kalan sevgili Sylvius! Burada beni bekleyin ve dinlenin!" Aynı gün, Help Kardeşler'in evinde bir toplantı gerçekleşti. Ticaret gemilerinin kaptanları, büyük balık avına çıkan denizciler ve kılavuzlar toplantıya katıldı. Aralarında hâlâ deniz seferlerine çıkan çok sayıda denizci var-dı. Daha yaşlı olanlardan birkaçı şimdi emekliye ayrılmıştı.

İlk başta, Sylvius Hog onlara durumu açıkladı. Belgenin hangi tarihte -3 Mayıs- Ole Kamp tarafından denize atıldığını ve hangi tarihte -5 Haziran- DanimarkalI kaptan tarafından bulunduğunu bildirdi. Yine aynı belgenin İzlanda'nın üç yüz altmış kilometre güneybatısındaki sularda ele geçtiğini ekledi.

Hayli uzun süren, ciddi bir tartışma başladı. Bu dürüst insanlar arasında, Terre-Neuve'le İzlanda arasındaki denizi tanımayan tek kişi yoktu. Sorunun çözülmesine yardımcı olacak şekilde bütün akıntıların genel yönünü biliyorlardı.

Deniz kazasının meydana geldiği tarihte kesin olan bir şey vardı. *Viken*'in Saint-Pierre-Miquelon'dan ayrılışıyla şişenin Danimarka gemisi tarafından bulunuşu arasında Atlantik'in bu bölümünde, güneydoğudan esen şiddetli rüzgarlar ortalığı altüst

etmişti. Kuşkusuz bu fırtınalar felaketin doğmasına neden olmuşlardı.

Büyük olasılıkla *Viken* rotasından ayrılmak zorunda kalmış ve şiddetli fırtınanın etkisiyle sürüklenmişti. Üstelik tam da gündönümü za-maniydi ve Kutup buzları Atlantik'e doğru sürüklenmeye başlamışlardı. Bir çarpışmanın meydana gelmesi mümkündü ve *Viken* sakınması çok zor olan o hareketli buz parçalarından birine çarparak parçalanmıştı.

Şu halde bu açıklamayı geçerli sayarsak, bütün mürettebat ya da bir kısmı o buz parçalarından birinin üstüne niçin sığınmasındı? Yanlarına belirli miktarda yiyecek de almış olabilirlerdi! Eğer böyle olmuşsa, buz parçası kuzeybatıya sürüklenmiş olabilir, sonunda sağ kalanlar Grönland kıyısında herhangi bir noktaya çıkabilirlerdi. Demek ki araştırmalar o yöne çevrilmek ve o sularda yapılmalıydı.

Denizciler toplantısında, Sylvius Hog'un sorduğu sorulara oybirliğiyle bu şekilde karşılık verilmişti. Bu şekilde davranmak gerektiğine hiç kuşku yoktu. Gelgelelim, *Viken'in* muazzam bir buzdağına çarpması durumunda, kalıntılardan başka ne bulunurdu? Kazadan sağ kurtulanların geri dönmesi düşünülebilir miydi? Olasılığın da ötesinde bir şeydi bu. Profesör bu soruyu doğrudan sormuştu. Ama en yetkili olanların karşılık veremediğini ya da vermek istemediğini gördü. Gerçi bu da harekete geçmemek için bir neden değildi -bu konuda herkes aynı fikirdeydi- ve en kısa sürede harekete geçeceklerdi.

Bergen'de genellikle Norveç Devleti'ne ait filolardan birkaç gemi bulunurdu. Doğu kıyısında hizmet gören üç küçük savaş gemisinden biri bu limana bağlıydı. Bu gemiler Drontheim, Finmark, Hammerfest ve Kuzey Burnu kıyılarında devriye görevini yürütüyordu. O sırada, savaş gemilerinden biri körfezde demirlemişti.

Sylvius Hog, Küçük Help'te toplanan denizcilerin görüşünü

özetleyen bir notu kaleme aldıktan sonra, hemen savaş gemisi *Telegraf* 'ın güvertesine çıktı. Orada, hükümetin kendisine verdiği özel görevi kaptana bildirdi.

Kaptan profesörü nezaketle karşıladı, her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu belirtti. Bergen balıkçılarının tehlikeli ve uzun seferler yaptığı sularda daha önce yolculuk yapmış, Loffoden ve Finmark adalarından İzlanda ve Terre-Neuve balık yataklarına kadar her yeri görmüştü. Kişisel bilgilerini insanlık uğruna kullanacağını söylüyor, her şeyiyle katkıda bulunmayı vaat ediyordu.

Sylvius Hog'un kaptana teslim ettiği nota gelince -kaza yerini tahmini olarak belirten not-, kaptan bu görüşü kesinlikle onayladı. Sağ kalanları ya da hiç olmazsa *Viken* enkazından birkaç parçayı, İzlanda ile Grönland arasında bulunan denizlerde aramak gerekiyordu. Eğer kaptan bu bakımdan başarılı olamazsa, civar suları araştıracak, belki de Baffin Denizi'nin doğu kıyısına kadar gidecekti.

"Yola çıkmaya hazırım Mösyö Hog!" diye ekledi. "Yakıt ve erzakım tamam, mürettebat gemide, hemen bugün hareket edebilirim." Profesör, "Size teşekkür ederim kaptan!" diye karşılık verdi. "Beni bu denli sıcak karşıladığınız için çok duygulandım. Ama bir soru daha: Grönland sularına ulaşmanız için ne kadar zaman gerekecek, bana söyler misiniz?" "Benim gemi saatte on sekiz kilometre yapabilir. Grönlandla Bergen arası yaklaşık yirmi derece olduğuna göre, sanırım en az sekiz günde ulaşırım."

Sylvıus Hog, "O zaman, mümkün olduğu kadar çabuk davranın kaptan," dedi. "Eğer birkaç kazazede felaketten kurtulabilmişse, şimdiden iki aydır yokluk içindeler. Herhalde ıssız bir yerlerde açlıktan ölmek üzeredirler." "Yitirecek zamanımız yok Mösyö Hog. Bugün hemen, deniz çekilince hareket edeceğim ve son hızla yol alacağım. Herhangi bir ipucu bulur bulmaz, Terre-Neuve'den telgraf çekerek Christiania

Donanmasına bildireceğim.”

Sylvius Hog, “Haydi hareket edin kaptan,” dedi. “Diliyorum ki başarılı olursunuz!”

Aynı gün, bütün Bergen halkının sevgi dolu hurra sesleriyle uğurlanan *Telegraf* yola çıkıyordu. Herkes coşkulu bir heyecan içinde onun boğazlardan geçişini ve fiyortun son adacıkları arkasında kayboluşunu izledi.

Bu arada, Sylvius Hog, savaş gemisi *Telegraf'ı* görevlendirmişti ama, sadece bu çabalarla yetinmedi. *Viken'*in izini bulmak için başka yollara başvurmayı da düşündü. Ticaret ve balıkçı gemilerini de harekete geçirmek mümkündü. Bu gemiler Feroë Adaları ile İzlanda denizleri arasında sefer yapıyorlardı. Bu bakımdan araştırmalara destek verebilirlerdi. Evet, kesinlikle öyle! Kaybolan gemiye ilişkin bir ipucu bulan gemiye devlet adına, iki bin marklık bir ödül vaat edilmişti. Hattâ kazadan sağ kurtulanlardan birini geri getirene beş bin mark para ödülü verilecekti.

İşte Bergen’de geçirdiği bu iki gün boyunca, Sylvius Hog başarıya ulaşmak için mümkün olan her şeyi yaptı. Dostu Küçük Help ve denizcilik makamlarından da büyük çapta yardım gördü. Mösyö Help kendisinin biraz daha yanında kalmasını arzuladı. Sylvius ona teşekkür etti ve daha fazla kalmayı kabul etmedi. Joël ve Hulda’ya kavuşmakta geç kalıyordu. Onları daha uzun süre yalnız başına bırakmaktan korkuyordu. Küçük Help yeni bir haber geldiğinde, hemen Dal’a ileteceğini söyledi. Hansen ailesini bilgilendirmek onun göreviydi.

Ayın 4’ünde, sabah olur olmaz, Sylvius Hog dostu Küçük Help’ten izin istedi. Hardanger fiyortunu geçmek için yeniden Run’a bindi. Beklenmedik gecikmeler olmazsa, 5’i akşamı Telemark’a varmayı hesap ediyordu.

14

Sylvius Hog, Bergen'den ayrıldığı gün, Dal Oteli'nde ciddi bir olay meydana gelmişti.

Profesörün ayrılışından sonra, bütün Hansen ailesinin yaşamında bu son umut da bitmiş, sanki Joël ve Hulda'nın akılları başından gitmişti. Sylvius Hog'un ardında bırakıp gittiği ev, bir ölü gibiydi.

Zaten bu iki gün boyunca, Dal'a hiç turist gelmedi. Nitekim Joël'in evden ayrılmasına gerek kalmadı. Hulda'nın yanında kalabildi. Kızı tek başına bırakırsa çok endişelenecekti.

Gerçekten, Madam Hansen gitgide gizli endişelerinin etkisi altında kalıyordu. Çocuklarına dokunan her şeye karşı ilgisizdi. Hattâ *Vıken*'in kayboluşunu bile umursamıyordu. Odasına çekilip bir kenarda yaşıyor, ancak yemek saatlerinde ortaya çıkıyordu. Fakat Joël ve Hulda'yla konuştuğu zaman, piyango bileti konusunda dolaylı ya da dolaysız sitemler ediyor, onlar da ne pahasına olursa olsun kararlarından vazgeçmiyorlardı.

Önerilerin ardı arkası kesilmiyordu. Dünyanın her yerinden geliyorlardı. Bazı beyinlerin kapıldığı çılgınlık gibi bir şeydi bu. Evet! Yüzbin marklık ikramiyeyi kazanmak bu biletin alnına yazılmıştı. Biletin bir benzerini bulmak olanaksızdı. Sanki piyango çekilişinde bir tek numara vardı; o da 9672'ydi! Kısaca, Manchester'den İngiliz ile Boston'dan Amerikalı hâlâ ön sırayı koruyorlardı. İngiliz birkaç liralık bir farkla rakibinden önde gidiyordu. Ancak bir anda, Amerikalı birkaç yüz dolar daha

önererek İngiliz'i geçti. Bilet fiyatı sekiz bin marka kadar tırmandı -bu durum Amerika ile Ingiltere arasında bir prestij sorunu değilse de, gerçekten saplantılı bir davranış olarak açıklanabilir di.

Her neyse, ne denli elverişli olurlarsa olsunlar, Hulda bu önerilerin hepsine olumsuz karşılık veriyordu. Bunun sonunda, Madam Hansen acı acı söylenmeye başlıyordu.

Bir gün kızına, "Bu biletten vazgeçmeni emrediyorum sana!" dedi. "Evet! Emrediyorum!"

"Anne üzgünüm ama, sizi reddetmek zorundayım!"

"Beni dinlemek zorundasın!"

Joël, "Ne diye dinlesin?" diye sordu. Madam Hansen karşılık vermedi. Açıkça sorulan bu soru karşısında sapsarı kesilmişti. Anlamsız sözler mırıldanarak odasına çekildi.

Joël, "Ciddi bir şeyler var," dedi. "Annemizle Sandgoïst arasında bir sorun olmalı!" "Evet kardeşim. Önümüzdeki günlerde uğursuz şeyler olacak. Hazırlıklı olmalıyız!" "Sevgili Hulda'm, birkaç haftadan beri yeterince acı çektik. Daha hangi felaket bizi tehdit edebilir ki?"

Hulda, "Ah! Mösyö Sylvius gecikiyor!" dedi. "O burada olduğu zaman, kendimi daha az umutsuz hissediyorum..."

Joël, "Zaten bizim için ne yapabilir?" diye karşılık verdi.

Fakat Madam Hansen'in geçmişinde ne olmuştu? Neden çocuklarına açıklamıyordu? Endişelerinin içyüzünü söylemek gururuna mı dokunuyordu? Kendisini suçlamasını gerektirecek bir şeyler mi vardı? Ole'nin biletinin değeri yükseldikten sonra, bu konuda neden kızını zorluyordu? O parayı ele geçirmek için niçin bu denli açgözlü davranıyordu? Joël ve Hulda, bu soruların karşılığını nihayet öğreneceklerdi.

4 Temmuz sabahı, Joël kız kardeşini küçük kiliseye götürdü. Hulda her gün kaybolan nişanlısı için dua ediyordu.

Joël onun duasının bitmesini bekliyor, yeniden eve

götürüyordu.

O gün geri dönerlerken, Madam Hansen'in ağaçların altında hızlı hızlı yürüdüğünü gördüler. Otele doğru gidiyordu.

Tek başına değildi. Yanında bir adam vardı. Adam yüksek sesle konuşuyordu. Buyurgan birtakım hareketler yapar gibiydi.

Hulda ve kardeşi birden durdular.

Joël, "Bu adam kim?" dedi.

Hulda öne doğru birkaç adım atarak, "Onu tanıyorum," karşılığını verdi.

"Tanıyor musun?"

"Evet! Sandgoïst!"

"Drammen'den Sandgoïst! Ben yokken eve gelen adam!.."

"Evet!"

"Annemiz üzerinde... Belki bizim üzerimizde de birtakım hakları varmış gibi buyurgan davranıyordu değil mi?.."

"Tam söylediğin gibi kardeşim... Kuşkusuz bugün, o haklarını kullanmaya geldi..."

"Hangi haklar?.. Ah! Bu adamın burada ne aradığını bu kez öğreneceğim!"

Joël zorla kendini tuttu ve kız kardeşini izledi. Biraz kenarda durup dikkat çekmemeye çalışacaktı.

Madam Hansen ve Sandgoïst biraz sonra otelin kapısına vardılar. Önce Sandgoïst eşikten içeri girdi. Onların ardından kapı kapandı, ikisi de büyük salona yerleştiler.

Joël ve Hulda eve doğru yaklaştı. Evin içinden Sandgoïst'in homurdanan sesi duyuluyordu. Durdular, kulak kabarttılar. O sırada, Madam Hansen yalvaran bir sesle konuşmaya başladı.

Joël, "İçeri girelim!" dedi.

Dikkatle kapıyı kapadıktan sonra, büyük salona girdiler. Hulda'nın kalbi sıkışmıştı. Joël hem sabırsızlıktan, hem öfkeden titriyordu. Sandgoïst büyük koltuğa oturmuştu. İki kardeşi görünce hiç istifini bozmadı. Başını onlara doğru çevirip

gözlüğünün üstünden bakmakla yetindi.

Joël'in hoşuna gitmeyen bir sesle, "Ah!" dedi, "yanılmıyorsam bu, şu sevimli Hulda olacak!"

Madam Hansen adamın karşısında ayağa kalkmıştı. Endişeli ve çekingendi. Fakat birden silkindi ve çocuklarını görmekten çok rahatsız olduğunu belli etti.

Sandgoïst, "Siz de erkek kardeşi olmalısınız herhalde?" diye sordu.

Joël, "Evet, erkek kardeşi," karşılığını verdi.

Sonra ilerledi ve koltuğa iki adım kala durdu. "Size ne gibi bir yardımda bulunabiliriz?" diye sordu.

Sandgoïst ona kötü kötü baktı, sonra ayağa kalkmadan sert ve pis sesiyle, "Size açıklayacağız genç adam!" dedi. "Aslında, tam üstüne geldiniz! Sizi hemen görmem gerekiyordu. Kız kardeşiniz de uysal davranırsa, anlaşarak işi bitiririz!

Siz de şöyle oturun genç bayan!"

Sandgoïst kendi evindeymiş gibi onları oturmaya davet ediyordu. Joël bu konuda onu uyardı.

"Ah! Ah! Bu sözler sizi incitiyor mu? Aksi şeytan, işte pek uysal olmayan bir delikanlı!"

Joël, "Doğru dediniz, uysal olmayan ve saygıyı hak edenlere saygı gösteren bir delikanlı!" dedi.

Madam Hansen, "Joël!" diye seslendi.

Joël'in kendine hakim olması için ona yalvaran bakışlar atan Hulda, "Kardeşim!.. Kardeşim!" diye ekledi.

Genç adam kendini tutmak için şiddetli çaba harcadı ve kaba saba adamı kapı dışarı atmamak için bir köşeye çekildi.

Sandgoïst, "Şimdi konuşabilir miyim?" diye sordu.

Karşılığında yalnızca Madam Hansen'den olumlu bir işaret aldı. Ama bu da yetiyordu.

"İşte söz konusu olan," dedi, "ama üçünüzün birden iyi dinlemesini rica ederim, çünkü sözlerimi yinelemekten

hoşlanmam!"

Bu açıkça görülüyordu, iradesini dayatma hakkı olduğuna inanan bir adam tavrıyla konuşuyordu:

"Ole Kamp adında birinin macerasını gazetelerden öğrendim," dedi. "Bergen'den genç bir denizciymiş, nişanlısı Huldaya bir piyango bileti göndermiş. O sırada içinde bulunduğu gemi, *Viken* batıyormuş. Ayrıca halk, ele geçtiği sırada meydana gelen koşullardan ötürü bu bileti doğaüstü bir nesne gibi görüyormuş. Yine bu biletin, çekilişte özel bir şansı olduğuna inanılıyormuş. Nihayet onu satın almak için Hulda Hansen'e olağanüstü öneriler yapılmış."

Bir an sustu. Sonra, "Bunlar doğru mu?" dedi.

Bu sorunun cevabı biraz gecikmişti. Nihayet Joël, "Evet!.. Doğru!" dedi. "Ee sonra?" Sandgoïst, "Sonrası!" dedi, "sonrası şöyle: Bütün bu öneriler saçma bir batıl inanca dayanıyor. Benim düşüncem böyle. Ama sanırım, çekiliş günü yaklaştıkça, daha da çoğalacaklar. Yani ben bir tüccarım. Burada kendi çıkarıma uyan bir iş olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden Drammen'den kalkıp Dala geldim. Niyetim bu biletin bana devredilmesini ve Madam Hansen'in tercihini benden yana kullanmasını rica etmek!"

Hulda doğrudan kendisine bir şey sorulmadığı halde, bu türden bütün önerileri geri çevirdiği gibi hemen Sandgoïst'e de karşılık verecekti ki, Joël onu durdurdu.

"Mösyö Sandgoïst," dedi, "size karşılık vermeden önce bir şey soracağım. Bu biletin kime ait olduğunu biliyor musunuz?"

"Tabii, zannederim Hulda Hansen'e!"

"İyi o zaman, bileti devredip devretmek istemediğini Hulda Hansen'e sormalısınız!" Madam Hansen, "Oğlum!.." dedi.

Joël, "Bırakın, sözümü bitireyim anne," dedi. "Bu bilet yasal olarak kuzenimiz Ole Kamp'a ait değil mi? Ole Kamp'ın bu bileti nişanlısına devretme hakkı yok mu?"

Sandgoïst, "Tartışmasız öyle," karşılığını verdi.

"O zaman, onu almak için Hulda Hansen'e başvurmanız gerekir."

Sandgoïst, "Öyle olsun, şekilci bey," dedi. "Şimdi Hulda'ya soruyorum. Ole Kamp'tan kendisine geçen 9672 numaralı bileti bana devretmesini istiyorum."

Genç kız kararlı bir sesle, "Mösyö Sand-goist," diye karşılık verdi. "Bu bilet konusunda, bana boş yere pek çok öneri yapıldı. Şimdiye kadar nasıl karşılık verdiysem size de öyle karşılık vereceğim. Nişanlım son bir veda mektubu gibi onu bana göndermişti. Çünkü satmamı değil, saklamamı istiyordu. Yani ne pahasına olursa olsun, elimden çıkaramam."

Hulda bunları söyledikten sonra, odadan çıkmaya hazırlandı. Kendisi açısından görüşme bitmiş sayılırdı. Ama annesinin bir işareti üzerine durdu.

Madam Hansen canının sıkıldığını belli eden bir hareket yapmıştı. Sandgoïst'in alnı kırışmış, gözleri parlamıştı. Öfkeye kapılmaya başladığı anlaşılıyordu.

"Evet, burada kalın Hulda," dedi. "Son sözü söylemediniz, ısrar ediyorum ve ısrar etme hakkım var. Zaten zannederim, kendimi iyi ifade edemedim ya da daha doğrusu siz yanlış anladınız. Belli olan bir şey var ki bu biletin şansı çok büyük sayılmaz; tek özelliği bir kazazede tarafından bir şişenin içine kapatılması ve rastlantı sonucu bulunması. Halk bu olaya hayranlık besliyor ama, böyle akıl yürütmek anlamsız. Kuşkusuz pek çok insan onu ele geçirmek istiyor. Onu satın almak istediler, yine isteyecekler. Tekrar söylüyorum, burada söz konusu olan bir iştir ve bu işi az önce size önerdim."

Joël alay yollu bir tavırla, "Kız kardeşimle anlaşmakta biraz sıkıntı çekeceksiniz," diye karşılık verdi. "Siz işten konuşurken, o duygulardan söz edecek!"

Sandgoïst, "Bütün bunlar laf genç adam!" karşılığını verdi. "Açıklamalarım bitince, bu işin benim için olduğu kadar, sizin

için de elverişli olduğunu göreceksiniz. Anneniz, Madam Hansen için de öyle olacak. Zaten doğrudan ilgileniyor."

Joël ve Hulda bakıştılar. Madam Hansen'in bugüne kadar onlardan gizlediği şeyi şimdi öğrenecekler miydi?

Sandgoïst, "Devam ediyorum," dedi. "Bu biletin Ole Kamp'ın satın aldığı fiyattan bana devredilmesini ileri sürmedim. Hayır!.. Doğru veya yanlış, piyasada belirli bir değer kazandı. Nitekim onu elde etmek için özveriyi göze alacağım."

Joël, "Hulda sizin önerebileceğiniz fiyatın çok üstünde kalan önerileri geri çevirdi," dedi. "Bunu biliyorsunuz herhalde."

Sandgoïst, "Doğru!" diye bağırdı. "Çok yüksek bedeller önerildi! Peki onlara ne diyorsunuz?"

"Fakat o bedeller ne olursa olsun, kardeşim reddetti. Ben de onu onaylıyorum!" "Hoppala! Joël'le mi, yoksa Hulda Han-sen'le mi işim var?"

"Hem kardeşimle, hem benimle," karşılığını verdi. "Biz bütünüz. Bunu kafanıza sokun mösyö! Anlamamış gibi görünüyorsunuz!" Sandgoïst hiç aldırış etmeden omuzlarını silkti. Sonra ileri sürdüğü kanıtlardan emin bir adam tavrıyla devam etti:

"Bilet karşılığında bir fiyat önermemin nedeni, sizin ailenize avantaj sağlamak içindi. Herhalde ailesinin yararına olduğuna göre Hulda bu öneriyi geri çeviremez."

"Gerçekten mi?"

"Şimdi şunu aklınıza koyun çocuğum, bileti bana devretmesi için kız kardeşinize rica etmeye gelmedim ben Dal'a! Hayır! Asla!" "Peki ne istiyorsunuz?"

"İstemiyorum, bana verilmesini emrediyorum, evet bana vermek zorunda!.."

Joël, "Hangi hakla?" diye bağırdı. "Siz bir yabancısınız! Annemin evinde böyle konuşmaya hangi hakla cüret ediyorsunuz?" Sandgoïst:

"Kendi evinde dilediği gibi ve istediği zaman konuşmaya hakkı olan her insan gibi!" karşılığını verdi.

Joël, "Kendi evinde mi?" diye haykırdı. Öfkeden patlayarak Sandgoïst'in üzerine yürüdü. Kolay kolay korkacak bir adam olmamasına rağmen, Sandgoïst koltuktan sıçradı. Fakat Hulda kardeşini tuttu. Başını ellerinin arasına alan Madam Hansen salonun öbür ucuna kadar geriledi.

Genç kız, "Kardeşim!.. Dikkat et!.." dedi. Joël birden durdu. Annesinin görünüşü öfkesini kesmişti. Madam Hansen'in bütün davranışlarından Sandgoïst'in avuçlarının içinde olduğu anlaşılıyordu. Joël'in duraksadığını gören adam kendini toparladı ve tekrar yerine döndü.

Biraz daha tehditkar bir sesle, "Evet, kendi evimdeyim!" diye bağırdı. "Kocasının ölümünden sonra, Madam Hansen hiç başarı kazanmayan borsa oyunlarına girişti. Babanızın ölümünden sonra artakalan az serveti tehlikeye attı. Christiania'daki bir bankacıdan borç para almak zorunda kaldı. Çaresi kalmayınca, bu evi on beş bin mark karşılığı ipotek ettirdi. Ben, Sandgoïst, onun borcunu ödeyerek ipoteği alacaklıdan üzerime devraldım. Yani borç vadesinde ödenmezse, çok yakında bu ev benim olacak."

Joël, "Vade ne zaman doluyor?" diye sordu.

Sandgoïst, "On sekiz gün sonra, 20 Temmuz'da," karşılığını verdi. "Ve o gün, ister beğenin, ister beğenmeyin, ben burada kendi evimde olacağım!"

Joël cevabı yapıştırdı:

"O güne kadar borcunuz ödenirse, o tarihte evinizde olamayacaksınız. Annem ve kardeşimin önünde ileri geri konuşmaktan sizi menediyorum!"

Sandgoïst, "Beni menediyor!.. Beni ha!.." diye bağırdı. "Peki annesi de menediyor mu?" Joël, "Haydi konuşun artık anne!" dedi. Annesine doğru giderek onun ellerini başından çekmek

istedi.

Hulda, "Joël!.. Kardeşim!.." diye haykırdı. "Ona acı... Yalvarırım... Sakin ol!"

Madam Hansen'in başı eğikti, oğluna bakmaya cesaret edemiyordu. Hepsi doğruydu. Kocasının ölümünden birkaç yıl sonra, riskli işlere girişip servetini artırmayı denemiş, elinde bulunan az miktarda para çarçabuk erimişti. Çok geçmeden kendisini batıran borçlara girmek zorunda kalmış, evin üzerine ipotek koydurmuştu. Şimdi alacaklısı Drammen'den bu Sandgoïst'ti. Bu adam memlekette hiç sevilmeyen, duygusuz, çok tanınmış bir tefeciydi. Otele değer biçmek için Dal'a gelmişti. Madam Hansen onu ilk kez o gün görmüştü.

İşte kadının yaşamını bunaltan sır buydu! Davranışlarındaki tuhaflıklar, çocuklarından saklanmak istercesine niçin kıyıya köşeye çekildiği şimdi anlaşılıyordu! Geleceğini kararttığı o genç insanlara neden bir şey söylemek istemediği de nihayet belli oluyordu!

Hulda duyduklarını az çok düşünebildi. Evet! Sandgoïst isteklerini dilediği gibi dayatabilirdi! Bugün istediği biletin on beş gün sonra değeri kalmayacaktı. O bileti teslim etmezse, mahvolacaklar, ev satılacaktı. Hansen ailesi evsiz barksız kalacaktı... Bu, sefaletti.

Hulda Joël'le göz göze gelmeye cesaret edemiyordu. Fakat Joël öfkeye kapılmıştı; gelecek günlerin tehditlerine aldırış etmiyordu. Gözü Sandgoïst'ten başka şey görmüyordu. Bu adam biraz daha konuşmaya devam ederse, kendine hakim olamayacaktı...

Duruma hakim olduğunu gören Sandgoïst daha da buyurganlaştı, sertleşti.

"O bileti istiyorum, benim olacak!" diye yineledi. "Onun karşılığında bir bedel önermiyorum. Ama Madam Hansen'in imzaladığı borç senedinin vadesini uzatırım. Bir yıl... Hattâ iki

yıl!.. Tarihi kendiniz belirleyin Hulda!"

Kalbi endişeyle sıkışan Hulda karşılık veremedi. Onun yerine kardeşi konuştu:

"Ole Kamp'ın bileti Hulda Hansen tarafından satılamaz!" diye haykırdı. "Tehditleriniz ve iddialarınız ne olursa olsun, kardeşim reddediyor! Şimdi çıkın buradan!"

Sandgoïst, "Çıkmak mı?" dedi. "Yok hayır! Çıkmayacağım!.. Yaptığım öneri yeterli değilse... daha ileri giderim!.. Evet!.. Biletin bana verilmesi karşılığında şeyi öneririm... şeyi..." Anlaşılan, Sandgoïst bu bileti ele geçirmek için gerçekten dayanılmaz bir istek duyuyordu. İşin kendi çıkarına uygun olduğuna iyice ikna olmuştu. Nitekim gidip masaya oturdu. Masanın üzerinde kâğıt, kalem ve mürekkep vardı. Bir saniye sonra, "Şunu öneriyorum!" dedi. "Madam Hansen'i borçtan kurtaran bir senet. Bu borç için Dal Oteli'ni ipotek ettirmişti." Madam Hansen ricacı ellerini açmış, başını yarı eğmiş, kızına bakıyor, yalvarıyordu.

Sandgoïst, "Şimdi o bileti istiyorum!.." dedi. "Bugün istiyorum... Hemen! Onu yanıma almadan Dal'ı terk etmeyeceğim!.. Onu istiyorum Hulda!.. İstiyorum!"

Sandgoïst zavallı kıza yaklaşmıştı. Sanki Ole'nin biletini almak için üstünü arayacaktı. Artık Joël daha fazla tahammül edemedi. Birden Hulda'nın seslendiğini işitti:

"Kardeşim!.. Kardeşim!.."

"Çıkacak mısınız?" diye sordu.

Sandgoïst çıkmayı reddetti. Tam adamın üzerine atılacaktı ki Hulda araya girdi.

"Anne, işte bilet!.."

Madam Hansen heyecanla bileti yakaladı. Sandgoïst'in senediyle değiş tokuş ettiler. O sırada, Hulda koltuğa yığıldı. Neredeyse kendinden geçmişti.

Joël, "Hulda!.. Hulda!.." diye haykırdı. "Kendine gel!.. Ah! Kardeşim ne oluyorsun?"

Madam Hansen, “Ne mi oluyor?” diye sordu. “Ne mi oluyor?.. Evet, kabahat benim! Evet! Çocuklarımın çıkarı için babalarının malvarlığını büyütmek istedim! Evet! Onların geleceğini kararttım! Bu eve sefalet getirdim... İşte böyle! Teşekkür Hulda... Teşekkür!”

Sandgoïst hâlâ oradaydı. Joël onu fark etti.

“Siz... Hâlâ burada mı duruyorsunuz?” diye bağırdı.

Sonra adamın üzerine doğru giderek omuzlarından tutup kaldırdı, direnmesine, haykırışlarına rağmen onu dışarı attı.

15

Ertesi gün, akşam üzeri, Sylvius Hog Dal'a döndü. Yolculuğundan hiç söz etmedi. Kimse onun Bergen'e gittiğini bilmedi. Başlayan araştırmalar bir sonuca ulaşmadıkça, Hansen ailesine bir şey söylemek istemiyordu. Bergen ya da Christiania'dan gönderilen her mektup veya telgraf doğrudan otele ulaştırılacaktı. Olayların sonucunu otelde beklemeye karar vermişti. Hâlâ umut ediyor muydu? Evet! Fakat itiraf etmeli ki bu, önseziden başka şey değildi.

Profesör ciddi bir olay yaşandığını döner dönmez fark etti. Joël ve Hulda'nın tavırları anneleriyle aralarında bir şeyler olduğunu açıkça belli ediyordu. Hansen ailesinin başına yeni bir felaket mi gelmişti?

Bu durum Sylvius Hog'u derinden üzdü. İki kardeşi bir baba gibi seviyordu. Kendi öz çocuklarına bu denli bağlı olamazdı. Bu kısa ayrılık boyunca, onları ne kadar özlemişti. Onlar da belki kendisini özlemişlerdi-.

"Konuşurlar! diye düşündü. "Konuşmaları gerekir! Ben aileden biri değil miyim?"

Evet! Sylvius Hog şimdi, genç dostlarının özel yaşamına karışma hakkını kendine tanıyordu. Evden ayrılışından sonra, neden daha mutsuz olduklarını öğrenmesi gerekirdi. Bunu öğrenmekte gecikmeyecekti.

Gerçekten, iki kardeş bu mükemmel insana içlerini açmaktan başka şey dilemiyorlardı. Onu babaları gibi seviyorlardı.

Açıkçası, sorguya çekmesini bekliyorlardı. İki günden beri, kendilerini o denli kimsesiz hissediyorlardı ki! Üstelik Sylvius Hog nereye gittiğini onlara söylememişti. Evet! Onu beklerken, saatler öyle uzun gelmişti ki! Onlara göre, profesörün yokluğu *Viken*'in araştırılmasıyla ilgili olamazdı. Sylvius Hog'un araştırmanın başarısız kalması durumunda onların büyük bir düş kırıklığına kapılmalarını istemediği ve bu yüzden yolculuğunu gizlediği, genç insanların akıllarından bile geçmemişti.

Şimdi onun varlığına son derece ihtiyaçları vardı! Onu görmeyi, öğütlerini dinlemeyi, her zaman güven verici olan, sevgi dolu sesini işitmeyi ne çok arzulamışlardı! Gelgelelim, Drammen tefecisini, o tefeciyle aralarında geçenleri, Madam Hansen'in evin geleceğini kararttığını ona nasıl anlatacaklardı? Biletin artık Hulda'nın ellerinde olmadığını, acımasız alacaklısından kurtulmak için Madam Hansen'in bileti kullandığını öğrendiği zaman Sylvius Hog ne diyecekti?

Ne var ki birazdan bunları öğrenecekti. Önce kim konuşmaya başladı? Sylvius Hog mu, Joël mi, Hulda mı? Belli değil. Ama ne önemi var! Önemli olan, profesörün çok geçmeden durumu öğrenecek olmasıydı. Madam Hansen ve çocukların başına gelenleri dinledi. Bilet devredilmeyip borç kapanmasaydı, tefeci onları on beş gün içinde Dal Oteli'nden atardı.

Sylvius Hog bu acıklı hikâyeyi Joël'den dinledi. Joël her şeyi kız kardeşinin yanında anlattı.

İlk önce, "O biletten vazgeçmemeniz gerekirdi!" diye bağırdı. "Hayır! Vazgeçmemeliydiniz!"

İyice allak bullak olan genç kız, "Bunu nasıl yapabilirdim Mösyö Sylvius?" diye karşılık verdi.

"Doğru!.. Yapamazdınız!.. Ah, keşke burada olsaydım!"

Profesör Sylvius Hog burada olsaydı ne yapardı? Bu konuda hiçbir şey demedi.

“Evet sevgili Hulda’m, evet Joël!” diye devam etti. “Aslında, yapılması gerekeni yaptınız! Ama beni çıldırtan şey, halkın batıl inancından Sandgoïst’in yararlanacak olması! Zavallı Ole’nin biletine doğaüstü bir değer yüklenmesini fırsat bilip onları sömürecek! 9672 numaranın tanrısal bir talihi olduğuna inanmak ne gülünç, ne kadar saçma! Aslında ben olsaydım belki bileti vermezdim. Hulda, Sandgoïst’i reddettikten sonra, bileti vermeyerek annesini de reddederdi!”

Sylvius Hog’un bütün bu söylediklerine iki kardeş hiçbir karşılık veremedi. Bileti Madam Hansen’e verirken, Hulda annesinin evladı olmaktan ileri gelen bir duyguya itaat etmişti. Bunun ayıplanacak bir yanı yoktu. Gösterdiği özverinin, Christiania’da çekilişi yapılacak büyük ikramiyenin az çok tesadüfe bağlı şanslarından vazgeçmesiyle de ilgisi yoktu; aslında Ole Kamp'ın son dileklerini feda ediyor, nişanlısının son anısını terk ediyordu.

Nihayet bunları tartışmanın bir anlamı kalmamıştı. Bilet Sandgoïst’in elindeydi. Ona aitti. Açık artırmayla satılacaktı. Kaybolan insanın bu dokunaklı vedasından, duygusuz bir tefeci vurgun vuracaktı! Hayır! Sylvius Hog buna göz yumamazdı!

Nitekim aynı gün, Sylvius Hog Madam Hansen’le bu konuda bir görüşme yapmak istedi. Görüşme olayların akışını değiştirmeyecekti, ama aralarında konuşmaları gerekiyordu. Zaten profesör son derece deneyimli bir kadınla karşı karşıyaydı. Hiç kuşku yok, bu kadın iyi kalpli olmasından öte iyi niyetliydi.

Madam Hansen, “Şimdi beni kınıyor musunuz Mösyö Hog?” diye sordu.

“Elbette Madam Hansen.”

“Kötü işlere girişerek ihtiyatsızca davrandığımı ve çocuklarımın geleceğini tehlikeye attığımı düşünerek bana sitem ediyorsanız, hakkınız var. Ama borçtan kurtulmak için böyle davranmamdan dolayı sitem ediyorsanız, yanlışınız var. Buna ne

dersiniz?"

"Hiçbir şey."

"Ciddi ciddi soruyorum, Sandgoïst'in önerisini reddetmek gerekir miydi? Ne de olsa, on beş bin mark karşılığında bileti devraldı. Aslında elle tutulur değeri olmayan bir şey. Tekrar soruyorum, reddetmek gerekir miydi?" "Evet ve hayır Madam Hansen."

"Evet ve hayır değil Mösyö Hog, hayır. Durumu biliyorsunuz, geleceğimiz bu denli karanlık olmasaydı -benim kabahatim, kabul ediyorum- Hulda'nın itirazını benimserdim!.. Evet!.. Ole'nin biletini her ne pahasına olursa olsun elden çıkarmak istememesini anlayışla karşılardım! Ama çocuklarımın doğduğu, kocamın öldüğü evden dışarı atılmak söz konusuysa, bunu kabul edemem. Siz, siz Mösyö Hog benim yerimde olsaydınız, siz de başka türlü davranmazdınız!"

"Hayır Madam Hansen, hayır!"

"Peki ne yapardınız?"

"Bileti feda etmektense, elimden gelen her şeyi! Üstelik kızım onu çok özel koşullarda elde etmişse!"

"O koşullar onun işine yarıyor mu?

"Bunu kimse bilemez; ne siz, ne ben." "Tam tersi, herkes biliyor Mösyö Hog! Bu biletin dokuz yüz doksan dokuz bin dokuz yüz doksan dokuzda bir kazanma ya da kaybetme şansı var. Denizde, bir şişenin içinde bulunmuş. Bunun ötesinde özel bir değeri olabilir mi?"

Bu denli net bir soruya Sylvius Hog karşılık vermekte çok zorlandı. Nitekim işin "duygu" yönüne ağırlık vererek şöyle dedi:

"Şimdilik durum şöyle. Ole Kamp gemi batarken, dünyada kendisine ait olan tek maddi varlığı Hulda'ya bıraktı! Hattâ biletle büyük çekilişe katılmasını istedi. Belki şans kızın yüzüne gülebilirdi. Bu bilet artık Hulda'nın ellerinde değil."

Madam Hansen, "Ole Kamp geri dönmüş olsaydı," diye karşılık

verdi, “bileti Sandgoïst’e devrederken duraksamazdı!”

Sylvius Hog, “Olabilir,” dedi. “Ama bileti devretmeye bir tek onun hakkı vardı. Ölmeseydi, gemi batarken kaybolmasaydı... Geri dönseydi... Yarın... Bugün... Ona nasıl karşılık verecektiniz?..”

Madam Hansen boğuk bir sesle, “Ole geri dönmeyecek,” karşılığını verdi. “Ole öldü Mösyö Hog, gerçekten öldü!”

Profesör gerçekten olağanüstü bir inancı sezdiren sesiyle, “Ölüp ölmediğini bilmiyorsunuz Madam Hansen!” diye bağırdı. “Felaketten sağ kurtulanları bulmak için çok ciddi araştırmalar başladı! Onlar bir sonuca varacak -evet! Hattâ piyango çekilişinden önce sonuca varacaklar! *Viken* kazasında öldüğüne ilişkin kesin kanıtlar ortaya çıkmadan 01e Kamp öldü demeye hakkınız yok! Kesin emin olmadan çocuklarınızla bunları konuşmuyorum; acı düş kırıklıkları yaşayabilirler, onları umutlandırmak istemiyorum. Ama size düşüncelerimi söylüyorum Madam Hansen! Ole öldü mü, hayır! Buna inanamam! Hayır... İnanmak istemiyorum... Hayır! İnanmıyorum!”

Tartışma bu şekilde tırmanınca, Madam Hansen artık profesörle baş edemedi. Nitekim susuyordu. Ruhunun derinliklerinde az da olsa batıl inancı olan bu Norveçli kadın, Ole Kamp sanki karşısında duruyormuş gibi başını eğiyordu.

Sylvius Hog, “Madam Hansen,” diye ekledi, “Hulda'nın biletini almadan önce yapılacak çok basit bir şey vardı, siz onu yapmadınız.” “Hangisi Mösyö Hog?”

“Önce dostlarınıza, aile dostlarınıza başvurmanız gerekirdi. Sizden yardımı esirgemezlerdi. Sandgoïst’in alacağını üzerilerine alırlar veya borcu karşılayan parayı size avans olarak verebilirlerdi!”

“Böyle bir yardım isteyecek hiç dostum yok Mösyö Hog!

“Yoo var Madam Hansen! Hiç değilse ben birini tanıyorum. O

hiç tereddüt etmeden minnet borcu olarak bunu yapabilirdi.” “Kimdir o?”

“Sylvius Hog, Storthing milletvekili!” Madam Hansen ağzını açamadı, profesörün önünde eğilmekle yetindi.

Sylvius Hog, “Ama olan oldu -ne yazık ki,” diye ekledi. “Şimdi sizden rica ediyorum Madam Hansen, bu görüşme hakkında çocuklarınıza bir şey söylemeyeceksiniz. Bir daha da bu konuyu açmanın gereği yok!”

İkisi de uzaklaştılar.

Profesör her zamanki yaşayışına dönmüş, günlük gezilere yeniden başlamıştı. Birkaç saat, Hulda ve Joël’le birlikte Dal dolaylarını dolaşıyor, fakat genç kızı yormamak için pek uzaklara gitmiyordu. Odasına dönünce, hiç önemini yitirmeyen yazışmalara girişiyordu. Christiania’ya, Bergen’e mektup üstüne mektup yazıyordu. Hayırlı bir iş olan *Viken* araştırmasına girişen herkesi coşku içinde yüreklendiriyordu. Yaşamı bir tek düşünceye indirgenmişti: Ole’yi bulmak, Ole yi bulmak!

Yine yirmi dört saat boyunca ortadan kayboldu. Bu uzaklaşmasının nedeni, hiç kuşkusuz, Hansen ailesinin sorununa ilişkindi. Ama her zamanki gibi, bu konuda ne yaptığını ya da ne yaptırdığını kesinlikle gizledi.

Bu arada, Hulda'nın ciddi biçimde bozulan sağlığı yavaş yavaş düzeliyordu. Zavallı kız salt Ole’nin anısıyla yaşıyordu. Bu anıya bağladığı umut her gün biraz daha azalıyordu. Buna rağmen dünyada en çok sevdiği iki varlık onun yanındaydı ve o varlıklardan biri onu bıkıp usanmadan yüreklendiriyordu. Gelgelelim bu yeterli miydi? Ne pahasına olursa olsun, onu oyalamak gerekmiyor muydu? Bütün ruhunu saran, *Viken* kazazedesine demirden bir zincirle bağlanan düşüncelerden onu nasıl uzaklaştırmalıydı?

Böylece 12 Temmuz geldi.

Dört gün sonra, büyük ikramiye Christiania’da çekilecekti.

Doğal olarak Sandgoïst'in yaptığı vurgunu herkes duymuştu. Kişisel çabalar sonucu durumu öğrenen gazeteler, 9672 numaralı "ünlü ve tanrısal biletin" Drammen'den Mösyö Sandgoïst'in eline geçtiğini bildiriyorlardı. Bilet satışa çıkarılınca, en çok artıranın elinde kalacaktı. Şimdi bilet Mösyö Sandgoïst'in ellerindeydi ama, onu Hulda Hansen'den çok pahalıya satın almıştı.

Anlaşılacağı gibi, bu haber sonucunda, genç kız kamuoyunun gözünden düştü. Yaa! Demek öyle! Hulda çok paranın çekimine kapılmış, kaybolan insanın biletini satmaya karar vermişti ha! Hem de nişanlısı Ole'nin biletini! Bu son hatıradan para yapmıştı!

Gelgelelim *Morgen-Blad*'da konuyla doğrudan ilgili bir yazı çıktı. Böylece okurlar bütün olan biteni öğrendi. Sandgoïst'in işe nasıl karıştığı ve biletin nasıl eline geçtiği ayrıntılı biçimde açıklanıyordu. Bunun üzerine bütün şimşekler Drammen tefecisinin üzerine düştü. Bu kalpsiz alacaklı kendi çıkarı için hiç çekinmeden Hansen ailesini felakete sürüklemişti. Bunun sonucunda, sanki herkes ağız birliği etmiş gibi biletin yeni sahibine hiçbir öneri yapmadı. Oysa bilet Hulda'nın dindeyken öneri üstüne öneri yağıyordu. Adeta doğaüstü değerini artık yitirmişti. Sandgoïst'in bilete dokunup onu kirletmesinden beri durum böyleydi. Yani Sandgoïst kötü bir iş yapmıştı ve ünlü 9672 numara onun elinde kalacağa benziyordu.

Aslında, ne Hulda ne Joël olan bitenin farkındaydı. Bereket versin! Yoksa bu olaya bulaştıklarını öğrenirlerse çok üzülürlerdi. Zira tefecinin ellerinde bulunan bilet son derece çıkarcı bir anlam kazanmıştı.

12 Temmuz'da, akşama doğru, Profesör Sylvius Hog'a bir mektup geldi.

Mektup donanmadan gönderilmişti. Zarfın içinde, Christiania Körfezi'nin girişinde kurulmuş küçük bir liman olan

Christiansand'den gönderilen bir mektup daha vardı. Herhalde Sylvius Hog bunlardan hiçbir yeni bilgi edinemedi. Zira zarfı cebine soktu, ne Joël'e, ne kız kardeşine bir şey söyledi.

Yalnız onlara iyi geceler diledikten sonra, odasına çekilirken, "Biliyorsunuz çocuklarım," dedi, "piyango üç gün sonra çekiliyor. Çekilişe katılmayı düşünmüyor musunuz?"

Hulda, "Neye yarar Mösyö Sylvius?" karşılığını verdi.

Profesör, "Ama Ole nişanlısının katılmasını istemişti. Yazdığı son satırlarda kesinlikle bunu söylüyordu. Sanırım Ole'nin son arzusuna uymak gerekir."

Joël, "O bilet artık Hulda'da değil," dedi. "Kimbilir kimin eline geçmiştir?"

Sylvius Hog, "Önemi yok," karşılığını verdi. "ikinizin de benimle birlikte Christiania'ya gelmenizi istiyorum."

Genç kız, "Neden istiyorsunuz?" diye sordu. "Sevgili Hulda, ben değil, Ole istiyor. Ole ye itaat etmek gerekir."

Joël, "Kardeşim, Mösyö Sylvius'un hakkı var," dedi. "Evet! Öyle olması gerekir!"

"Ne zaman gitmeyi düşünüyorsunuz Mösyö Sylvius?"

"Yarın, gün doğar doğmaz. Aziz Olaf bizi korusun!"

16

Ertesi gün, ustabaşı Lengling'in kariolu Sylvius Hog ve Hulda'yı götürüyordu. Arabada yan yana oturmuşlardı. Bildiğiniz gibi, Joël'e yer yoktu. Mert çocuk, keyifli keyifli başını sallayan atın yanında, yürüyerek gidiyordu.

Dal ve Moel arası on dört kilometreydi. Dayanıklı yürüyüşçüyü yoracak bir yol sayılmazdı bu.

Kariol, Maan Irmağı'nın sol kıyısını izleyerek sevimli Vestfjorddal Vadisi'nde ilerliyordu. Dar ve gölgeli vadiyi sularını sıçrata sıçrata yükseklerden düşen binlerce çağlayan suluyordu. Yılankavi yolun her kıvrımında, karla kaplı beyaz bir leke oluşturan Gousta doruğu bir görünüp bir kayboluyordu.

Gökyüzü tertemiz, hava çok güzeldi. Güneş çok ısıtmıyor, rüzgar hafif esiyordu.

Dal'daki evden ayrılışından beri Sylvius

Hog'ta tuhaf bir değişiklik vardı; sanki yüzünün gerginliği geçmişti. Kuşkusuz biraz kendini "zorluyordu". Niyeti bu gezi sayesinde Joël ve Hulda'yı oyalayıp acılarını dindirmekti.

Moel'e ulaşmak için iki buçuk saat yeterli oldu. Tinn Gölü'nün kenarında durmak zorunda kaldılar. Suda yüzme olanakları olmadığından kariol daha uzağa gidemezdi. Gerçekten vadinin bu noktasında göl üstünde yolculuk başlıyordu. Burada bir "vandskyde" , yani bir iskele bulunuyordu. Tinn Gölü'nde hem enine hem boyuna sefer yapan hafif tekneler burada beklerlerdi.

Kariol köyün küçük kilisesinin yanında durdu. Köy, iki yüz

metre yüksekten düşen bir çağlayanın tabanında kurulmuştu. Çağlayan göl sularına karışmadan önce, dağın derin bir yarığında gözden kayboluyordu.

Kıyıda iki kayıkçı bekliyordu. Kayınağacı kabuğundan yapılmış bir kayık yola çıkmaya hazırdı. Kayığın dengesi kesinlikle bozuktu. Taşıdığı yolcuların bir taraftan öbür tarafa geçmelerine bile izin vermiyordu.

O sırada, göl bütün sabah güzelliğini sergiliyordu. Doğan güneş gece puslarını dağıtmıştı. Bundan daha güzel bir yaz günü olamazdı.

Profesör karioldan iner inmez, "Çok yorulmadınız değil mi mert Joël'im?" diye sordu.

"Hayır Mösyö Sylvius. Telemark'ta uzun tur gezilerine alışık sayılırım!"

"Doğru! Bana söyler misiniz, Moel'den Christiania'ya doğrudan giden en kestirme yol hangisi?"

"Tabii Mösyö Sylvius. Gölün karşı kıyısına, yani Tinoset'e varırsak... Bir kariol bulur muyuz, bilmem ama, memlekette âdettir, buraya gelişimizi önceden bildirecektik, hata yaptık..." Profesör, "Merak etmeyin çocuğum," dedi, "ben durumu tahmin ettim. Niyetim sizi Dal'dan Christiania'ya kadar yürütmek değil." Joël, "Gerekirse yürürüz..." dedi.

"Yok gerekmeyecek. Şimdi konumuza dönelim. Hangi yolu izleriz, söyleyin bana!" "Tabii Mösyö Sylvius, bir kez Tinoset'e geldikten sonra, Vik ve Bolkesjö'den geçerek Fol Gölü'nün çevresini dolaşacağız, böylece Möse'ye varmış olacağız. Oradan Kongsberg, Hangsund ve Drammen'e gideceğiz. Gece gündüz yol alırsak, yarın öğleden sonra Christiania'ya varmamız mümkün."

"Çok güzel Joël! Memleketi tanıyorsunuz. Gerçekten hoş bir yolculuk olacak."

"En kestirmesi böyle."

Sylvius Hog, "Boş verin Joël, en kestirme umurumda değil,

anlıyor musunuz? Ben başka bir yol biliyorum; birkaç saatliğine yolculuğumuzu uzatacak bir yol! Çocuğum hiç o yoldan söz etmiyorsunuz ama, onu biliyorsunuz!" dedi.

"Hangisi?"

"Bamble'dan geçen yol!"

"Bamble'dan mı?"

"Evet, Bamble! Bilmemezlikten gelmeyin! Çiftçi Helmboë ve kızı Siegfrid orada oturuyor!"

"Ama Mösyö Sylvius!.."

"Fol Gölü'nü kuzeyden dolanmak yerine güneyden dolanarak o yoldan gideceğiz. Yine Kongsberg'e varmış olmaz mıyız?"

Joël gülümseyerek, "Tabii," dedi, "hem çok daha kolay olur!"

Genç kız, "Kardeşimi düşündüğünüz için teşekkür ederim Mösyö Sylvius!" dedi.

"Sizi de düşündüm küçük Hulda. Sanırım, dostunuz Siegfrid'i görmek sizi de sevindirecek!"

Kayık hazırdı. Üçü birden kayığın arkasına istiflenmiş yeşil yaprak yığınının üzerine yerleştiler. İki kayıkçı kâh kürek çekerek, kâh dümen tutarak kayığı açığa çektiler.

Kıyıdan uzaklaştıkça, Haekenoes'ten itibaren, Tinn Gölü genişlemeye başlıyordu. Haekenoes, iki üç haneli küçük bir köydü. Daracık fiyortun sularıyla yıkanan kayalık burnun üzerine kurulmuştu. Maan suları sessiz sessiz bu fiyorta boşalıyordu. Göl hâlâ iki yanıyla çok sıkışıktı; ama yavaş yavaş dağların arka tarafı geride kalıyor, onların tabanında süzülen ve onlara göre bir sukuşundan farklı olmayan kayıktan bakınca yükseklikleri anlaşılmıyordu.

Şurada burada, bir düzine kadar ada ya da adacık seçiliyordu. Çorak ya da yeşilimtrak zeminli adacıklar üzerinde birkaç balıkçı kulübesi vardı. Göl üzerinde dördül biçimde birbirine bağlanmamış ağaç gövdeleri ve civardaki bıçkı atölyelerinde kereste haline getirilmiş tomruk yığınları yüzüyordu.

Bu görüntü Sylvius Hog'un şaka yollu konuşmasına neden oldu. "İskandinav şairlerimize göre," dedi, "göller Norveç'in gözleridir, ancak kabul etmek gerekir ki Incil'in dediği gibi, Norveç'in gözüne tomruk kaçmış!"

Saat dörde doğru, kayık Tinoset'e vardı. Pek konforlu olmayan, sıradan bir köydü burası. Zaten önemi yoktu. Sylvius Hog burada bir saat bile kalmaya niyetli değildi. Joël'e daha önce söylemişti, bir araba kıyıda bekliyordu. Böyle bir yolculuğu uzun zaman önce kafasında kurmuştu. Bu nedenle Christiania'ya Mösyö Bennett'e yazarak zahmetsiz ve gecikmesiz yolculuk olanaklarının sağlanmasını istemişti. Nitekim onun istediği tarihte, eski, üstü açık bir gezinti arabası Tinoset'te hazır bekliyordu. Arabanın içi erzak doluydu. Böylece bütün yol boyunca ulaşım ve yiyecek sıkıntısı çekmeyeceklerdi. Üstelik yiyecek bakımından, günlük yumurta ve yoğurttan, Telemark köylerinin kendine özgü sulu yemeklerine kadar her şey vardı.

Tinoset neredeyse Tinn Gölü'nün tam ucuna kurulmuştu. Burada, Maan Irmağı hayli güzel bir çağlayana dönüşüyor, aşağıdaki vadiye boşalarak yeniden düzenli yatağına dönüyordu. Atlar çoktan arabaya koşulmuştu. Araba çok geçmeden Bamble yönüne doğru yola koyuldu.

O tarihte, genelde Norveç'i ve özelde Telemark'ı katetmenin yegane yöntemi buydu. Belki daha sonraları demiryollarını kullanan turistler yerel kariola ve Mösyö Benett'in arabalarına binememekten dolayı pişmanlık duyacaklardı!

Joël doğal olarak bu bölgeyi tam anlamıyla tanıyordu; Bamble ve Dal arasında sık sık gidip gelmişti.

Akşam saat sekiz olduğu zaman, Sylvius Hog ve iki kardeş bu küçük köye vardılar.

Onları beklemiyorlardı; ama çiftçi Helmboë yine de en iyi şekilde onları karşıladı. Siegfrid dostunu sevgiyle kucakladı. Çektiği acılardan ötürü çok sararmış olduğunu fark etti. Birkaç

dakika, acılarını paylaşmak isteyen iki genç kız bir köşeye çekildiler.

Siegfrid, “Yalvarırım sevgili Hulda,” dedi, “üzüntü çekip kendini bırakma! Ben inancımı yitirmedim! Zavallı Ole’mizi görme umudunu neden elden bırakalım? *Viken'i* bulmaya çalışıyorlar! Gazetelerden izliyoruz! Başaracaklar!.. Bak, eminim ki Mösyö Sylvius hâlâ umutlu!.. Hulda... Sevgili dostum... Sana yalvarırım... Umutsuzluğa kapılma!”

Karşılık olarak Hulda'nın elinden ağlamaktan başka şey gelmiyor, Siegfrid onu göğsüne bastırıyordu.

Ah! Bu güzel, sade ve iyi insanların gelmesiyle çiftçi Helmboë’nun evi nasıl da sevince boğulmuştu! Bu bir avuç insanın mutlu olmaya hakkı yok muydu?

Çiftçi, Sylvius Hog’a, “Demek doğrudan Christiania’ya gidiyorsunuz, öyle mi?” diye sordu.

“Evet Mösyö Helmboë!”

“Piyango çekilişine katılmak için mi?” “Elbette.”

“Neye yarar? Ole Kamp'ın bileti şimdi o alçak Sandgoïst’in ellerinde!”

Profesör, “Bu, Ole’nin vasiyetiydi,” karşılığını verdi, “ona saygı duymak gerekir.”

“Drammen tefecisine çok pahalıya patlayan bilete alıcı çıkmadığı söyleniyor!”

“Doğru, öyle söyleniyor Mösyö Helmboë.” “Güzel! Mösyö Hog, bu alçak, rezil adam buna layıktı. Evet!.. Alçağın teki!., iyi olmuş!” “Evet, doğru Mösyö Helmboë, iyi olmuş!” Tabii çiftlikte yemeğe oturmak gerekti. Bu daveti kabul etmeden ne Siegfrid ne de babası dostlarının gitmesine izin verdiler. Ama geç kalmamak gerekiyordu; Bamble’dan dolanarak birkaç saat yitirmişlerdi. Bunu telafi etmek için gece boyunca yol almak lazımdı. Nitekim saat dokuzda, köy delikanlılarından biri atları hazırladı. Atlar arabaya koşuldu.

Sylvius Hog çiftçiye, “Sevgili Mösyö Helmboë,” dedi, “bir dahaki ziyaretimde, ısrar ederseniz altı saat sofranızdan kalkmam! Ama bugün, tatlı servisini beklemek yerine benimle tokalaşmanızı rica ederim! Yine tatlı yerine sevimli Siegfrid’iniz küçük Hulda’mı öpsün!”

Bundan sonra, yola çıktılar. Bu yüksek bölgede, alacakaranlık birkaç saat daha uzuyordu. Nitekim hava öyle berraktı ki güneşin batışından sonra, ufuk çizgisi hâlâ seçiliyordu. Hitterdal ve Fol Gölü’nün güneyinden geçen, Bamble’dan Kongsberg’e giden yol epey engebeli ama güzeldi. Etraftaki kasaba ve köylere uğrayarak Telemark’ın bütün güney bölümünü katediyordu. Yola çıkışlarından bir saat sonra, Sylvius Hog, Hitterdal'ın kilisesini fark edebildi. Orada durmadılar. Kilise çok ilginç, eski bir yapıydı. Birbirinin üstünde yükselen ve birbiriyle orantısız küçük kulelerle örtülüydü. Yapının bütünü ahşaptı. Bitişik kirişlerden yapılmış duvarlarından ve iç içe girmiş tahtalarından çan kulesinin sivri ucuna kadar ahşap özelliğini koruyordu. Küçük kulelerin üst üste yığılması, on üçüncü yüzyıl İskandinav mimarisinin saygın bir anıtı olduğunu gösteriyordu.

Gece yavaş yavaş bastırdı. Günün son ışıklarını hâlâ içinde barındıran gecelerden biriydi bu. Sabah olmaya bir saat kala, şafak sökerken o da yok olup gidecekti.

Joël ön tarafa oturmuş, düşüncelere dalmıştı. O sırada, Sylvius Hog’la arabacı arasında bir konuşma geçti. Profesör adamdan atları hızlandırmasını istedi. Ondan sonra, koşum çıngıraklarından, kırbacın şaklamasından ve yarık yarık yolda tekerleklerin gıcırdamasından başka ses duyulmaz oldu.

Bütün gece, hiç mola vermeden ilerlediler. Listhüs’da durmaya gerek görmediler. Listhüs çamlarla kaplı dağ kargaşası içinde kaybolmuş, elverişsiz bir yerdi. Çorak ve yabanıl ikinci bir dağ sırası etrafını sarmıştı. Güzel görünümlü, küçük bir köy olan Tiness’i de durmadan geçtiler. Bu köydeki bazı evler taştan kazık

temeller üzerine oturtulmuştu. Araba epey hızlı gidiyordu. Demir akşamından sesler geliyor, gevşek yaylarından, cıvatalarından tıkırtılar çıkıyordu. Sürücünün sitem edilecek bir yanı yoktu. Uyuklaya uyuklaya dizginleri sallayan iyi yürekli bir ihtiyardı. İstemdışı bir hareketle, ara sıra kırbacını atlar üzerinde şaklatıyordu. Kötü niyetle değil ama, özellikle sol yandaki atı kırbaçlıyordu. Bunun nedeni, sağ yandaki atın kendisine ait olmasıydı. Öteki at köydeki komşusuna aitti.

Sabahın beşinde, Sylvius Hog gözlerini açtı, kollarını uzatarak gerindi, havaya yayılmış nefis çam kokusunu içine çekti.

Kongsberg'e varmışlardı. Araba Laagen üzerindeki köprüyü aştı, Larbrö şelalesine yakın olan kilisenin yanından geçtikten sonra durdu.

Sylvius Hog, "Dostlarım," dedi, "dilerseniz burada biraz mola verelim. Yemek için çok erken. Esaslı molayı Drammen'de veririz. Orada, kendimize güzel bir ziyafet çekeriz. Dolayısıyla Mösyö Benett'in yiyeceklerinden tasarruf etmiş oluruz."

Anlaşmışlardı. Profesör ve Joël, *Hôtel des Mines*'de küçük bir kadeh konyak içmekle yetindiler. Bir çeyrek saat sonra, atlar hazırlandı, yeniden yola koyuldular.

Kent çıkışında, araba çok dik bir rampayı tırmanmak zorunda kaldı. Rampanın dağın böğrüne binbir zahmetle oyulduğu anlaşılıyordu. Bir ara, Kongsberg gümüş madenlerinin yüksek direkleri siluetler halinde ufukta belirdi. Sonra bütün ufuk yoğun bir çam ormanının ardında kayboldu. Orman içi mahzenler gibi karanlık ve serindi. Güneşin ne ısısı ne de ışınları içeri sızıyordu.

Hangsund'da, orman içi kentte, yeni bir mola verildi. Şehir içindeki uzun yollar, çoğu kez ağaç köklerinden bariyerlerle kapatılmıştı. Beş altı şilin karşılığında yolu açtırmak gerekiyordu. Verimli bölgeydi burası. Sık ağaçlarla kaplıydı. Bunlar meyvelerinin ağırlığıyla eğilen dallarının altında,

salkımsöğütlere benziyordu. Drammen'e yaklaştıkça, vadi ürkütücü bir hal almaya başlamıştı.

Öğle vakti, Christiania fiyortunun kollarından biri üzerine oturmuş olan kent, bitmez tükenmez yollarıyla göründü. Yol kenarlarında rengarenk boyalı evler diziliydi. Liman her zamanki gibi canlıydı. Oraya yığılan kütük yığınları, kuzey ürünlerini yüklemeye gelen gemilere az yer bırakıyordu.

Araba, *Hôtel de Scandinavie*'nin önünde durdu. Otelci kapı eşiğinde belirdi. Bilgiç bir havası olan, beyaz sakallı ciddi bir kişiydi.

Dünyanın her yerinde, otelcileri diğer insanlardan ayırt eden o ince algılama gücüyle, "Eminim bu beyler ve şu genç bayan bir şeyler yemek isteyecektir!" dedi.

Sylvius Hog, "Gerçekten, yanılmadınız," karşılığını verdi. "Bize mümkün olduğu kadar çabuk bir sofra hazırlayın!"

"Hemen!"

Yemek çok geçmeden hazırdı ve buna gerçekten kimsenin itirazı olamazdı. Özellikle bir fiyort balığı vardı; içi kokulu bir otla doldurulmuştu. Profesör bayıla bayıla yedi. Saat bir buçukta, dinlenmiş atlar arabaya koşuldu, araba *Hôtel de Scandırıavie*'nin önünden dönerek Drammen'in anacaddesinde yavaş yavaş yola koyuldu. Fakat görünümü pek çekici olmayan ve bitişik evlerin neşeli renkleriyle çelişen basık bir evin önünden geçerken, Joël tiksintiyle bir hareket yapmaktan kendini alamadı.

"Sandgoïst!" diye haykırdı.

Sylvius Hog, "Ah! Mösyö Sandgoïst bu mu?" dedi. "Gerçekten hiç sevimli bir suratı yokmuş!"

Bu adam, Sandgoïst'ti. Kapısının önünde tütün içiyordu. Eşiğin önünde dururken Joël'i tamdı mı, bilinmez. Zira araba kütük yığınlarının ve tahta parçalarının arasından hızla geçmişti.

Muşmulaya benzer yemişleriyle yüklü üvezlerin sıralandığı bir yolun ötesinde, araba yoğun çam ormanının arasına daldı. Bir

“Cennet Vadisi”ni izlemeye başladı. Toprak gözalıcı bir çöküntü alanı oluşturuyor, uzaklara doğru kat kat giderek ufuk çizgisiyle birleşiyordu. O sırada, yüzlerce tepecik belirdi. Bunların çoğu bir villa ya da küçük köyle süslenmişti. Sonra akşam yaklaştıkça, araba geniş çayırları izleyerek denize doğru tekrar inmeye başladığı zaman, çiftlik evleri göründü. Evlerin koyu kırmızı gölgeleri ağaçların koyu yeşil perdesini nobranca deliyordu. Sonunda, yolcular Christiania fiyortunun tam yanına ulaştılar. Fiyortun etrafı güzel görünümlü tepelerle çevriliydi. Çok sayıda küçük koylar, ufak ufak limanlar göze çarpıyordu. Limanların ahşap iskelelerine körfez tekneleri ve buharlı gemiler yanaşmıştı.

Akşam saat dokuzda —bu bölgede ortalık hâlâ aydınlıktı— eski araba gürültü çıkara çıkara, çoktan tenhalaşmış sokakları izleye izleye kente girdi.

Sylvius Hog’un emri üzerine, *Hôtel Victoria’da* durdu. Joël ve Hulda arabadan indiler. Odalar önceden tutulmuştu. Onlarla vedalaştıktan sonra, profesör eski evine döndü. Yaşlı hizmetçisi Kate ve yaşlı uşağı Fink sabırsızlık içinde onu bekliyordu.

17

Christiania -Norveç'e oranla büyük bir kent- İngiltere ya da Fransa için hayli küçük bir şehir sayılır. Sık sık çıkan yangınlar olmasa, on birinci yüzyıldaki görünümünü korurdu. Gerçekten, ancak 1624 tarihinde Kral Christian kenti yeniden inşa etmiştir. Adı D'Opsolö iken Christiania olmuş, kraliyet mimarisinde kadın adı almıştır. Düzenli bir şehirdir. Sokakları geniş, donuk ve düzgün, cetvelle çizilmiş gibidir. Evler beyaz taştan ya da kırmızı tuğladan yapılmıştır. Epey güzel bir bahçenin ortasında, Kraliyet Şatosu Orscarslot yükselir. Daha ziyade İyonya üslubunda olmakla birlikte, üslubu belirsiz, dörtgen biçiminde geniş ve çirkin bir yapıdır bu. Şurada burada, birkaç kilise görünür. Kilise içlerindeki sanat güzellikleri, iman edenlerin dikkatini dağıtacak düzeyde değildir. Bundan başka, birçok sivil yapı ve kamu binası göze çarpar. Bir de büyük bir çarşı vardır. Yuvarlak bir yapı şeklinde kurulmuş çarşıya yerli ve yabancı ürünler yığılır.

Kent bütünüyle hiç de ilginç değildir. Ama hayranlık duyulacak bir şey varsa, o da kentin yerleşim pozisyonudur. Görünümü son derece değişken bir dağlar yığınının ortasında bulunduğundan görkemli bir çehreye bürünmüştür. Neredeyse yassı olan zengin ve yeni mahalleleri bir çeşit "Kasba" oluşturur. İrili ufaklı evlerde, hali vakti pek yerinde olmayan bir nüfus barınır. Bu evler, ahşap ya da tuğladan yapılmış kulübelerdir. Onların cırtlak renklerini gören insan, hoşlanmaktan çok şaşırır.

Kasba, Afrika kentlerine özgü bir sözcüktür ama, Avrupa'nın

kuzeyinde bulunan bu kente yaraşacak bir sıfattır. Christiania Limanı'nın çevresinde bulunan mahalleler, adeta Tunus, Fas ve Cezayir'dekilerin aynıdır. Burada Tunuslular, Faslılar, Cezayirliler yoktur; ama onlardan pek farkı olmayan yüzergezer bir kalabalık vardır.

Kısaca, ayakları suya değen ve başında yeşilimtrak tepeler yükselen bütün kentler gibi, Christiania çok gözalıcı bir yerdir. Onun fi-yortunu Napoli Körfezi ile kıyaslamak yanlış sayılmaz. Yine Castellamare ya da Sorrente kıyıları gibi, onun kıyıları da villalar ve ahşap köşklerle süslüdür. Bu köşkler uzak kuzey bölgelerine özgü bir "belirsizlik" oluşturan hafif puslar arasında, çamların adeta kararan yeşilliği içinde kaybolmuş gibidirler.

Sylvius Hog nihayet Christiania'ya dönmüştü. Aslında, gezisi yarıda kesilmiş ve bu dönüş hiç tahmin etmediği koşullarda gerçekleşmişti. Olsun! Bir dahaki yıl, o geziye yeniden çıkardı! Şimdilik söz konusu olan Joël ve Hulda Hansen'di. Onları evine buyur etmemesinin nedeni, iki ayrı odanın hazır olmamasıydı. Kuşkusuz, ihtiyar Fink ve yaşlı Kate genç insanları pek güzel ağırlardı. Ama hazırlık yapmaya vakit bulamamışlardı. Dolayısıyla profesör konuklarını *Hôtel Victoria'ya* götürmüş ve özel ilgi gösterilmesini istemişti. Üstelik Storthing milletvekili Sylvius Hog'un isteği, dikkate alınması gereken bir olguydu.

Gelgelim, profesör konuklarına gereken özenin gösterilmesini istemişti ama, onların adlarını vermemişti. Joël ve özellikle Hulda Hansen'in isimlerini gizli tutmak ihtiyatlı bir davranıştı. Bilindiği gibi genç kızın etrafında gürültü koparılmıştı, bu da onu rahatsız ediyordu. Hulda'nın Christianiaya geldiğini etrafa duyurmamak en iyisiydi.

Ertesi gün, Sylvius Hog yemek saatinden önce, yani on birle on iki arası, iki kardeşi görmeyecekti. Bu konuda anlaşmışlardı.

Gerçekten profesörün yapacak işleri vardı; bunlar öğleye kadar bütün vaktini alırdı. İşlerini bitirir bitirmez Hulda ve Joël'le

buluşmaya gidecekti. Ondan sonra, bir daha ayrılmayacak, saat üçte yapılacak ikramiye çekilişine kadar onların yanında kalacaktı.

Böylece Joël yataktan kalkar kalkmaz kız kardeşini görmeye gitti. Hulda çoktan giyinmiş, odasında bekliyordu. Bugün kızın üzüntüsü daha da artabilirdi. Joël kardeşini oyalamak amacıyla yemek saatine kadar dolaşmayı önerdi. Hulda kardeşinin gönlünü kırmamak için öneriyi kabul etti ve ikisi birden kentte biraz maceraya atılmaya gittiler.

Bir pazar günüydü. Kuzey kentlerinde tatil günleri ortalıkta dolaşanlar sınırlıdır; oysa tam tersi, sokaklarda büyük bir canlılık vardı. Şehirliler çekiliş günü olduğu için hiç şehirden ayrılmamışlardı; üstelik civar köylerden çok sayıda insan gelmişti. Banliyö insanlarını kente taşıyan Miosen Gölü demiryolu işletmesi ek tren seferleri koymak zorunda kalmıştı. Son derece popüler olan bu Christiania çekilişi, bir sürü meraklıyı ve bu işte çıkarı olanları kendine çekmişti!

Nitekim sokaklar insanlarla dolup taşıyor, bütün aileler, hattâ bütün köyler boş yere yolculuk yapmış olmamanın gizli umudunu taşıyordu. Bir düşünün! Bir milyon bilet satılmıştı, yüz ya da iki yüz mark küçük ikramiye kazanacak bir sürü namuslu insan, yazgılarından memnun olarak mütevazı soeterlerine ya da mütevazı köylerine geri dönecekti.

Joël ve Hulda, *Hôtel Victoria*'dan çıkınca, ilkin körfezin doğusunu çevreleyen rıhtımlara gittiler. Burada, kalabalık biraz daha azdı. Yalnız meyhaneler dolup taşıyordu. Bardaklara ağzına kadar bira ve konyak dolduruluyor, sürekli kuruluk çeken boğazlar ıslatılıyordu.

İki kardeş, mağazalar, dizi dizi fıçılar, dışarıdan gelmiş çeşit çeşit sandıklar arasında dolaşıyorlardı. Ancak rıhtıma yanaşmış ya da açıkta demirlemiş gemiler özellikle dikkatlerini çekiyordu.. Bu gemilerden birkaçı Bergen Limanı'na bağlı değil miydi? *Viken*

o limana bir daha geri dönmeyecek miydi!

Hulda, “Ole!.. Zavallı Ole’m!..” diye mırıldanıyordu.

Bunun üzerine, Joël onu körfezden uzaklaştırmak istedi. Kentin yukarı mahallelerine götürdü.

Orada, sokaklarda, meydanlarda, kalabalık arasında kendilerini ilgilendiren epey söz duydular.

“Evet,” diyordu biri, “9672 numarayı on bin marka satın almaya kalkmışlar!”

“On bin mark ne ki?” diye karşılık veriyordu öteki. “Yirmi bin, hattâ daha fazla önerildiğini duydum!”

“New York’tan Mösyö Vanderbilt işi otuz bin vermeye kadar götürmüş!”

“Londra’dan Mösyö Baring kırk bin ileri sürmüş!”

“Paris’ten . Mösyö Rothschild altmış bin koymuş!”

Bilindiği gibi halkın bu abartılı sözlerine pek kulak asılmaz. Rakam yüksele yüksele sonunda büyük ikramiye tutarım da aşabilir!

Gelgelelim, Hulda Hansen’e önerilen rakam hakkında dedikoducular anlaşamıyordu ama, Drammen tefecisinin davranışlarını yererken herkes aynı fikirdeydi.

“Sandgoïst alçağın teki! Namuslu insanların gözünün yaşına bakmadı!”

“Oh! Telemark’ta herkes tanır onu! İlk marifeti değil bu!”

“Ole Kamp'ın biletini kimseye satamadığı söyleniyor! Bileti alırken yüklü para ödemiş!” “Evet! Bileti kimse almak istemedi!” “Bunda şaşılacak bir şey yok! Bilet Hulda Hansen’in ellerindeyken hayırlıydı!”

“Tabii, Sandgoïst’in eline geçince, hiç değeri kalmadı!”

“İyi olmuş! Kursağında kalsın! O ödediği on beş bin mark da uçar gider!”

“Fakat namussuz ya ikramiyeyi kazanırsa!..”

“O mu?.. Yok canım!”

“O zaman kaderin kötü bir cilvesi olur bu! Ne olursa olsun,

çekilişe gelmemeli!..”

“Evet, yoksa onun için kötü olur!” Sandgoïst hakkında etrafta yayılan görüşler kısaca bunlardı. Zaten ihtiyat bakımından ya da başka bir nedenden ötürü çekilişe katılmaya hiç niyeti olmadığı anlaşılıyordu. Zira bir önceki gün, hâlâ Drammen’de, evindeydi.

Bu sözleri işiten Hulda çok heyecanlanmıştı. Joël koluna giren kız kardeşinin titrediğini hissediyordu. Daha fazla bir şey işitmemek için hemen uzaklaştılar. Sanki bu kalabalığı oluşturan ve kendilerini tanımayan dostlar tarafından alkışlarla karşılanmaktan korkmuşlardı.

Sylvius Hog’a gelince, belki şehirde onunla karşılaşmayı umut etmişlerdi. Ama umutları boşa çıktı. Fakat konuşmalardan profesörün Christiania’ya dönmüş olduğunu çoktan herkesin bildiğini öğrendiler. Sabahtan beri, onun işi başından aşkın bir adam haliyle dolaştığını görmüşlerdi. Kimseyle bir şey konuşmaya vakit bulamadan, bazen liman tarafına, bazen donanma bürolarının bulunduğu sokağa gidip geliyordu.

Kuşkusuz Joël, Sylvius Hog’un nerede oturduğunu herhangi bir yayaya sorabilirdi. Kim olursa olsun, hemen onun evini gösterir ve iki kardeşi oraya götürürdü. Ama kimliğinin belli olmasından çekindi. Zaten, otelde randevu vermişlerdi. En iyisi, orada beklemekti.

Nitekim saat on buçuğa doğru, Hulda Joël’den otele dönmelerini rica etti. Kendini çok bitkin hissediyordu. Adının karıştığı o sözler ona çok dokunmuştu.

Genç kız, *Hôtel Victoria'ya* döndü, odasına çıktı. Sylvius Hog’u orada bekleyecekti.

Joël'e gelince, otelin zemin katında kaldı. Okuma salonuna geçti. Christiania gazetelerini karıştırarak vakit öldürmeye çalışıyordu.

Birden yüzü sapsarı kesildi, gözleri yuvalarından fırladı. Gazete elinden yere düştü.

Morgen-Blad Gazetesi deniz kazası haberlerini veriyordu. Terre-Neuve'den gönderilen bir telgrafta şu cümleleri okumuştu:

"Savaş gemisi Telegraf, *Viken*'in battığı yere varmış ve hiçbir ipucu bulamamıştır. Grönland kıyılarındaki araştırmalarından da hiçbir sonuç çıkmamıştır. Dolayısıyla *Viken* mürettebatından hiç kimsenin sağ kalmadığına kesin gözle bakılmaktadır."

18

“Günaydın Mösyö Benett! Sizinle ne zaman el sıkışma fırsatı bulsam, bu bana gurur verir.” “Beni de her zaman onurlandırır Mösyö Hog.”

Profesör neşeli neşeli, “Onur, gurur, gurur, onur!” karşılığını verdi. “İkisi de eşit değerdedir!”

“Görüyorum ki Orta Norveç’e yaptığınız yolculuk mutlulukla sona ermiş.”

“Tam olarak sona ermedi Mösyö Benett, ama hiç değilse bu yıl için bitti sayılır.”

“O zaman Mösyö Hog, Dal’da tanıştığınız o namuslu insanları lütfen bana anlatır mısınız?” “Gerçekten namuslu insanlar Mösyö Benett! Namuslu insanlar ve yiğit insanlar! Bu iki sözcük de onlara uyuyor!”

“Gazetelerden öğrendiğim kadarıyla yakınmakta haklılar!”

“Çok haklılar Mösyö Benett! Zavallı insanlar, öyle üst üste felaket yaşadılar ki!”

“Doğru Mösyö Hog. *Viken* olayı varken, bir de o iğrenç Sandgoïst acılarına tüy dikti!” “Tam söylediğiniz gibi Mösyö Benett.” “Mösyö Hog, aslında Hulda Hansen borç karşılığı bileti devretmekle iyi etti.”

“Öyle mi düşünüyorsunuz?.. Neden iyi etti lütfen söyler misiniz?”

“Canım on beş bin mark almak, hiçbir şey almamaktan iyidir. İkramiyenin çıkacağı ne malum?..”

Sylvius Hog, “Ah Mösyö Benett!” diye itiraz etti. “Çıkarını düşünen bir tüccar gibi konuşuyorsunuz! işe başka bir noktadan bakmak lazım. Burada duygular söz konusu ve duygular parayla ölçülmez!”

“Elbette Mösyö Hog. Ama şunu söylememe izin verin. Sizin koruduğunuz genç insan yine duygularıyla hareket etti!”

“Onu nereden biliyorsunuz?”

“Biraz şöyle düşünün! Bu bilet neyi temsil ediyordu? Milyonda bir kazanma şansını...” “Gerçekten, milyonda bir şansı var! Çok az ihtimal Mösyö Benett, çok az!”

“İlk günlerde duyulan hayranlığın ardın-dan tepki doğdu. Sandgoïst bileti sırf vurgun yapmak amacıyla satın almıştı. Ama alıcı bulamadı!”

“Öyle görünüyor Mösyö Benett.” “Gelgelelim bu kahrolası tefeci ikramiyeyi kazanırsa, bir skandal olur!”

“Kesinlikle skandal Mösyö Benett! Skandal sözcüğü bile az sayılır!”

Böyle konuşa konuşa, Sylvius Hog mağazaları dolaşıyordu. Aslında Mösyö Benett’in kapalıçarşısı desek, daha doğru olur. Zira bu mağazalar gerek Christiania’da, gerekse bütün Norveç’te çok tanınırlar. Gerçekten bu çarşıda neler yoktur ki? Gezi arabaları, düzinelerle kariollar, erzak sandıkları, şarap fıçıları, konserveler, turistler için giyim eşyaları ve mutfak malzemesi! Hattâ turistleri Finmark’m en uç köylerine, Laponya’ya, Kuzey Kutbu’na götürmek için hazır bekleyen rehberler! Daha bitmedi! Mösyö Benett, doğa tarihi meraklılarına taş ve metaller, Norveç faunasından kuşlar, böcekler ve sürüngenlerin çeşitli türlerini de sunmaktadır. Kaldı ki vitrinlerini süsleyen biblo ve mücevher takımlarına ülkenin hiçbir yerinde rastlanmaz!

Nitekim, bu soylu adam, İskandinavya’yı gezmeyi arzulayan turistlerin ilahı gibidir.

Christiania’da kimsenin vazgeçemeyeceği evrensel bir

insandır.

Teki Mösyö Hog," dedi, "benden istediğiniz arabayı Tinoset'te rahatlıkla bulabildiniz mi?" "Madem ki sizden istemiştim Mösyö Benett, belirlenen saatte orada hazır olacağından emindim!"

"Beni iltifata boğuyorsunuz Mösyö Hog. Fakat mektupta üç kişi olacağınızı söylemiştiniz..."

"Doğru, üç kişiyiz."

"Onlar kim?.."

"Dün akşam, sağ salim geldiler. Beni *Hôtel* Victoria'da bekliyorlar. Onlarla buluşmaya gideceğim..."

"Kim bunlar?.."

"Açıkçası Mösyö Benett onlar... Rica ederim, sormayın. Buraya geldiklerini şimdilik herkese duyurmak istemiyorum."

"Zavallı kız!"

"Evet!.. Çok acı çekti!"

"Artık o bilet onda değil. Ama siz çekilişe katılmasını istediniz. O bilet nişanlısının vasiyeti değil miydi?"

"Ben istemedim Mösyö Benett! Onu isteyen Ole Kamp! Herkese söylediğim şeyi, size de söyleyeceğim: Ole'nin son arzusunu yerine getirmek gerekir!"

"Elbette, doğrusunu yapmışsınız sevgili Mösyö Hog."

"İltifat ediyorsunuz sevgili Mösyö Benett!"

"Hayır, ama Hansen ailesinin yolu üstünde sizi bulması ne büyük mutluluk!.."

"Yok canım! Onları bulmam, benim için büyük mutluluk!"

"Anlıyorum, her zaman iyi kalplisiniz!"

"Mösyö Benett, bir kalp taşımak zorunda olduğumuza göre, o iyi olmalı, öyle değil mi?"

Bu sözleri söylerken, Sylvius Hog saygıdeğer tüccara öyle içten gülümsüyordu ki...

"Şimdi Mösyö Benett, benim buraya iltifat işitmek için geldiğimi zannetmeyin! Hayır! Beni getiren başka bir neden."

"Emrinizdeyim."

"Olayı biliyorsunuz, Joël ve Hulda Hansen olmasaydı, Rjukanfos benim cesedimi iade edecek ve bugün sizi görme mutluluğuna eremeyecektim..."

Mösyö Benett, "Evet!.. Evet!.. Biliyorum!" karşılığını verdi. "Gazeteler başınızdan geçenleri yazdı. Gerçekten, yürekli gençler o büyük ikramiyeyi kazanmayı hak ediyorlar!"

Sylvius Hog, "Benim fikrim de aynı," dedi. "Fakat şimdi bu mümkün değil, ama küçük Hulda'm Dal'a eli boş dönsün istemiyorum, küçük bir hediye, bir hatıra..."

"Bu çok güzel bir düşünce Mösyö Hog!" "O zaman, bu hediyeyi seçerken bana yardımcı olacaksınız. Mallarınız arasında genç bir kızın hoşuna gidecek bir şeyler bulunur..." Mösyö Benett, "Memnuniyetle," diye karşılık verdi.

Sonra, profesörü mağazanın yerli mücevherat bölümüne davet etti. Bir Norveç mücevheri, Christiania'dan alınacak en güzel hediye değil miydi? Üstelik Mösyö Benett'in göz kamaştırıcı çarşısından alınmışsa!

Sylvius Hog da böyle düşünmüştü. Nazik Mösyö Benett hemen bütün vitrini açtı.

Sylvius Hog, "Durun bakalım," dedi, "bu işten pek anlamam, sizin zevkinize güveniyorum Mösyö Benett."

"Merak etmeyin Mösyö Hog."

Norveç ve İsveç mücevheratının bütün çeşitleri vitrine dizilmişti. Bunların imalatı çok karmaşık bir işti. Genellikle hammaddesinden çok, yapılışları bakımından değerliydiler. Profesör, "Şu nedir?" diye sordu.

"Çift halkalı bir yüzük. Halkalar hareketlidir, onların şıngırdaması kulağa çok hoş gelir." Yüzüğü serçe parmağının ucuna takan Slyvius Hog, "Çok hoş!" dedi. "Bu yüzüğü bir kenara ayırın Mösyö Benett. Başka şeylere bakalım." "Bilezik mi, gerdanlık mı istersiniz?

“Biraz ondan, biraz ötekinden! İzin verirseniz Mösyö Benett, hepsinden biraz! Ha! Şu nedir?”

“Rondela. Korsaja çift çift takılır. Kırmızı kıvrımlı yünlü fon üzerinde bakırın etkisini görüyor musunuz? Çok zevklidir, fiyatı yüksek sayılmaz.”

“Gerçekten çok sevimli Mösyö Benett. Bu süs eşyasını da bir yana ayıralım.”

“Yalnız Mösyö Hog, dikkatinizi çekmek isterim, bu rondela genç evlilerin süslenmesine ilişkindir... Düğün günü... Ve...”

“Aziz Olaf! Hakkınız var Mösyö Benett, hakkınız var! Zavallı Hulda’m! Ne yazık ki bu hediyeyi ona Ole vermeyecek, ben vereceğim, ben de nişanlısı değilim!”

“Çok doğru Mösyö Hog!”

“Bir genç kızın kullanabileceği öteki mücevherlere bakalım. Ah! Şu haç neyin nesi Mösyö Benett?”

“Boyuna asılır. Çukur yerlerinde diskleri vardır, boynun her hareketinde çın çın sesi çıkarırlar.”

“Çok hoş!.. Çok hoş!.. Onu da bir kenara ayırın Mösyö Benett. Bütün vitrini gezdikten sonra, tercihimi yaparım.”

“Evet, ama...”

“Aması ne?”

“Bu haç, Scanie'li evlilerin kiliseye girerken taşıdıkları haçtır...”

“Aksi şeytan, Mösyö Benett! İtiraf etmeli ki elim uğurlu değil!”

“Mösyö Hog, bunlar evlilerin taktığı mücevherler. Onlardan çok satıyorum. Bu bakımdan şaşmayın.”

“Hiç şaşmıyorum Mösyö Benett; ama ne de olsa, bu durum canımı sıkıyor!”

“O zaman, şu altın yüzüğü alın. Daha önce ayırtmıştmız!”

“Evet... Altın yüzük... Birkaç mücevher daha almak isterim... Nasıl diyeyim?.. Daha gösterişli olanlarından...”

“Şu halde, hiç tereddüdünüz olmasın! Şu filigranlı gümüş gerdanlığı alın. Dört dizi küçük zinciri, bir genç kızın boynuna

öyle yakışır ki! Bakın, ince boncukları, elmas şeklinde yontulmuş renkli incileri var, bobin biçiminde pirinç ipliklerle süslenmiş! Norveç kuyumculuğunun en ilginç ürünlerindendir!"

Sylvius Hog, "Evet!.. Evet!.." diye karşılık verdi. "Çok hoş bir mücevher, ama benim alçakgönüllü Hulda'ma göre biraz iddialı! Aslında, az önce bana gösterdiğiniz rondelayı tercih ederim. Bir de boyuna asılan haçı! Bunlar sırf düğünlerde kullanılan süsler midir? Bir genç kıza hediye edilemezler mi?"

Mösyö Benett, "Mösyö Hog," dedi, "Stort-hing bu konuda yasa çıkarmadı!.. Kuşkusuz bir kanun boşluğu var..."

"Olur, olur Mösyö Benett, bunu sonra düşünürüz! Şimdilik rondela ile haçı alıyorum!.. Olsun canım, küçük Hulda'm günün birinde evlenebilir!.. Onun gibi güzel ve sevimli şeyler bunlar, fırsat doğdu mu bu süsleri kullanır!.. Karar verilmiştir, onları alıyor ve götürüyorum!" "Anlaşıldı Mösyö Hog."

"Piyango çekilişinde sizi de görme zevkine erecek miyiz Mösyö Benett?"

"Elbette."

"Sanırım, çok ilginç olacak."

"Ondan eminim."

"Yakında görüşmek üzere Mösyö Benett!"

"Güle güle Mösyö Hog."

Bir vitrinin üzerine eğilen profesör, "Aa, bir dakika!" dedi. "Şurada iki güzel yüzük var, onları görmemiştim!"

"Oh! Bunlar işinize yaramaz Mösyö Hog. Nikah töreninde papazın evlenecek çiftlerin parmağına taktığı yüzükler. Üstelik karı kocanın adları da üstlerine kazılır."

"Sahi mi?.. Olsun! Onları da alıyorum!" "Yakında görüşmek üzere Mösyö Benett." Sylvius Hog oradan çıktı ve çevik adımlarla -yirmi yaş adımları- *Hôtel Victoria'ya* yöneldi. Otel girişine varınca, ilk önce *Fiat lux** sözcükleri gözüne çarptı. Bu sözcükler, gaz lambasının üzerine yazılmıştı.

"Eh!" dedi kendi kendine. "Bu Latince sözcüğün tam sırası! Evet! *Fiat lux!.. Fiat lux!*" Hulda odasındaydı. Pencerenin yanına oturmuş, bekliyordu. Profesör kapıyı tıklattı. Kapı hemen açıldı.

Ayağa kalkan genç kız, "Ah! Mösyö Sylvius geldiniz demek!" diye bağırdı.

"Geldim! Geldim! Ama Sylvius Hog önemli değil küçük Hulda'm, önemli olan hazırlanacak yemek. Aç kurt gibiyim. Joël nerede?"

"Okuma salonunda."

"İyi!.. Gidip onu bulayım! Siz sevgili çocuk, siz de hemen yanımıza gelin!"

Sylvius Hog, Hulda'nın odasından çıktı ve Joël'i bulmaya gitti. Joël de umutsuz halde onu bekliyordu.

Zavallı delikanlı *Morgen-Blad* Gazetesi'ni ona gösterdi. *Telegraf* kaptanının gönderdiği telgraf hiçbir kuşkuya yer bırakmıyordu. *Viken* kesinlikle kaybolmuştu.

Profesör heyecanla, "Hulda bunu okudu mu?.." diye sordu.

"Hayır Mösyö Sylvius, hayır! En iyisi ondan saklamak; bu denli erken öğrenmesin bari!"

"İyi düşünmüşsünüz çocuğum. Gidip yemek yiyelim."

Bir dakika sonra, üçü birden çok özel bir sofraya oturmuşlardı. Bütün ciddiyeti içinde, mükemmel bir sofraydı bu. Bir düşünün, neler yoktu ki! Dilim dilim limonlu, tarçınlı, kepek ekmek kırıntıları serpilmiş çorba, şekerli beyaz soslu somon, ince ince ufalanmış ekmek kabuklarında pişirilmiş dana eti, yanında mevsim salatası olmayan, ama baharat katılmış bir salatayla kanlı kanlı rozbif, vanilyalı dondurmalar, patates reçeli, ahududular, kirazlar ve fındıklar... Ve bütün bunların yanında, Fransa'nın yıllanmış Saint-Julien şarabı.

Sylvius Hog, "Nefis yemekler!.. Nefis!.." diye yineliyordu. "Sanki Dal'da, Madam Hansen'in otelindeyiz!"

Ağzı dolu olduğundan, iyilik dolu gözlerinin içi gülüyordu.

Joël ve Hulda, boş yere ona ayak uydurmaya çalıştılar; ama yapamadılar, zavallı kız zar zor bir şeyler yedi. Yemek sona erdiği zaman Sylvius Hog, "Çocuklarım," dedi, "bu nefis yemekleri tam anlamıyla yememekle hata ediyorsunuz. Ama sizi zorlayamam. Doğru dürüst bir şeyler yemediniz, olsun akşam yemeğini iyice yersiniz. Aksi gibi, bu akşam yanınızda olur muyum bilmem! Şimdi sofradan kalkma zamanı geldi."

Profesör çoktan ayağa kalkmıştı. Joël'in kendisine uzattığı şapkasını aldı. O sırada, Hulda onu durdurdu, "Mösyö Sylvius, kararınız değişmedi değil mi?" diye sordu. "Sizinle birlikte gelmek istiyorum da!"

"Piyango çekilişine katılmak için mi?.. Elbette, birlikte gideceğiz sevgili kızım!"

"Benim için çok üzücü olacak!"

"Doğru, çok üzücü! Ama Ole, sizin çekilişte hazır bulunmanızı diledi Hulda, Ole'nin arzusuna saygı duymak gerekir!"

Anlaşılan şu ki, bu cümle Sylvius Hog'un ağzında bir nakarata dönüşmüştü!

19

Christiania Üniversitesinin büyük salonunda muazzam bir kalabalık vardı. İkramiye çekilişi burada yapılacaktı. Büyük salon bu denli kalabalığı almadığından, derslikler bile dolmuştu. Hattâ derslikler de yetersiz kalmış, kalabalık komşu sokaklara kadar dolup taşmıştı.

Norveçliler sakin insanlar diye tanınırlardı ama, 15 Temmuz pazar günü, gerçekten tuhaf biçimde coşkuluydular. Bu aşırı coşku, ikramiye çekilişine aşırı ilgi duyulmasından mı, yoksa bu yaz gününün aşırı sıcak olmasından mı ileri geliyordu? Belki sıcak ve ilgi üst üste gelmişti! Her neyse, *multer*lerin, yani serinletici meyvelerin yenmesi de yetmemişti. Bütün ülkeyi serinlikten bu meyveler İskandinavya'da fazlaca tüketilirdi.

Çekiliş, tam saat üçte başlayacaktı. Üç seride yüz piyango çekilecekti. Birinci seride, doksan piyango çekilecek, yüz marktan bin marka kadar ikramiyeler sahibini bulacaktı. Bu ikramiyelerin toplam miktarı kırk beş bin marktı. İkinci seride, dokuz piyango çekilecekti. Bunlar da bin marktan dokuz bin marka kadar ikramiyeleri kapsıyordu. Bu ikramiyelerin toplam değeri de aynı şekilde kırk beş bin marktı. Son seride ise yüz bin marklık ikramiye sahibini bulacaktı.

Bu türden sıradışı piyango çekilişlerinde, büyük heyecan sona saklanırdı. Doğal olarak büyük ikramiye ilk çıkan numaraya çıkmayacak; sonuncu numaraya, yani yüzüncü bilete çıkacaktı. Nitekim, heyecanlar, duygulanmalar, kalp atışları sona doğru

giderek artacaktı. Doğal olarak, bir kez kazanan numara, ikinci kez kazanma şansını kaybediyor ve geçersizleşiyordu.

Bütün bunları herkes biliyordu. Çekiliş saatini beklemekten başka yapılacak şey yoktu. Uzun bekleyiş zamanında oyalanmak için herkes söyleşiyordu. Şimdi, en çok konuşulan şey Hulda Hansen'in dokunaklı durumuydu. Gerçekten, Ole Kamp'ın bileti hâlâ elinde olsaydı, herkes -tabii kendine göre- ona dileklerde bulunacaktı.

Bu arada, *Morgen-Blad*'da yayımlanan telgrafı birkaç kişi okumuştu. Komşularına anlattılar. Çok geçmeden, bütün kalabalık bu haberi duydu. Savaş gemisinin yaptığı araştırmalar hiçbir sonuca ulaşmamıştı. *Viken*'den bir enkaz parçası bile bulunamamış, mürettebattan bir kişi bile sağ kurtulamamıştı! Hulda bir daha nişanlısını göremeyecekti!

Bir olay kafaları karıştırdı. Sandgoïst'in Drammen'den ayrılmaya karar verdiği söylentisi etrafa yayıldı. Birkaç kişi onu Christiania sokaklarında gördüğünü ileri sürüyordu. Salona gelirse ne olacaktı? Eğer gelirse, bu kötü adam hakaretlere maruz kalacağını tahmin etse gerekti! Onun gibi bir adam piyango çekilişine katılacaktı ha!.. Ama olasılığın ötesinde, böyle bir şey olanaksızdı. Aslında, sadece bir balon uçurulmuştu!

Saat ikiyi çeyrek geçe, kalabalık içinde bir dalgalanma meydana geldi.

Profesör Sylvius Hog, üniversitenin kapısı önünde görünmüştü. Bütün bu olaya nasıl karıştığı ve Madam Hansen'in çocukları tarafından kurtarıldıktan sonra nasıl minnet borcunu ödemeye çalıştığı biliniyordu.

Kalabalık hemen açıldı. Gurur okşayıcı sesler duyuldu. Sylvius Hog bu sözlere güler yüzle başını eğerek karşılık verdi. Sesler bütün kalabalığa yayıldı, ardından alkışlara dönüştü.

Ama profesör tek başına değildi. En yakınındakiler ona yer açmak için gerileyince, kolunda bir genç kız olduğu görüldü.

Genç bir adam onların peşinden geliyordu.

Genç bir adam, genç bir kız! Elektrik akımı gibi bir şey yayıldı. Akümülatörden fışkıran kıvılcım gibi bütün kafalarda aynı düşünce çaktı.

“Hulda!.. Hulda HansenL”

Bütün ağızlardan bu isim çıktı. Evet! Bu, Huldaydı. Heyecandan ayakta duramıyordu. Sylvius Hog’un koluna tutunmasa yere düşecekti. Ama bu şenliğe Ole Kamp'ın yokluğunda katılan duygusal kahraman, iyi dayanıyordu. Dal’da, odasında kalmayı öyle çok isterdi ki! Ne denli sevgi dolu olsa da, bütün bu ilgiye ne gerek vardı? Sylvius Hog onun gelmesini istemiş, o da gelmişti.

Her yandan, “Yer açın! Yer açın!” diye bağırıyorlardı.

Herkes, Sylvius Hog, Hulda ve Joël’in önünde diziliyordu. Onların elini tutmak için bir sürü el uzandı! Kalabalığın arasından geçerken güzel ve hoş sözler duydular. Sylvius Hog bütün bu sevgi gösterilerini onaylıyordu.

“Evet, bu Hulda’dır dostlarım!..” diyordu. “Küçük Hulda’mı Dal’dan ben getirdim!” Sonra dönerek, “Bu da Joël’dir, onun mert kardeşi!” diye ekliyordu.

“Ama lütfen bizi sıkıştırmayın!”

Joël'in elleri sıkışık halde bütün ellere karşılık verirken, daha az güçsüz olan profesör iyice bunalmıştı. O anda, gözleri parlıyor, heyecandan bir damla gözyaşı yanağına doğru akıyordu. Fakat - göz hekimlerinin dikkatini çekecek bir olaydı bu- gözyaşı sanki ışık saçıyordu. Üniversite dersliklerini geçip de büyük salona varmak için tam bir çeyrek saat zaman gerekti. Nihayet profesöre ayrılan iskemlelere güçlükle ulaştılar. Sylvius Hog, Hulda ile Joël'in arasına oturdu. Saat iki buçukta, salonun dibinde, kerevetin arkasındaki kapı açıldı. Başkan göründü. Ciddi, ağırbaşlıydı, kalabalığa söz geçiren bir havası vardı. Herhangi bir başkanlık makamına oturan her insanda görülen

özellikleri taşıyordu. Yanında ağırbaşlılıkta ondan aşağı kalmayan iki yardımcı belirdi. Sonra, elleri biraz kızarmış, mavi gözlü, hepsi sarı saçlı, kurdeleli, altı tane körpe, küçük kız içeri girdi. Bunlar açıkça masum ellerdi; piyangonun yazgısı bu ellere bağlıydı. Bu insanların girişi gürültüyle karşılandı. Gürültünün ilk nedeni, çekilişi yönetecek insanların görünmesiyle duyulan sevinçten kaynaklanıyordu. İkinci nedense, gecikmelerinden ötürü duyulan sabırsızlıktan ileri geliyordu. Altı küçük kıza karşılık, altı çekiliş kutusu vardı. Kutular masanın üzerine konulmuştu. Her çekilişte bunların içinden altı numara çıkacaktı.

Altı kutunun her biri, on numarayı içeriyor, yani 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, ve bir milyon sayısının içindeki birlikleri, onlukları, yüzlükleri, binlikleri, on binlikleri ve yüz binlikleri temsil ediyordu. Bir milyon kolonu için yedinci kutunun olmamasının nedeni, bu çekilişte, altı sıfırın birden çıkmasının bir milyon sayısını temsil ediyor olmasıydı. Böylece kazanma şansı bütün numaralara eşit şekilde dağılmış oluyordu.

Bundan başka, çekilişe halkın solunda bulunan kutudan başlanacak ve numaralar art arda çekilecekti. Kazanan numara, böylece seyircilerin gözü önünde açıklanacaktı. Önce bin sayısının yüzler kolonu, sonra bin sayısının onluklar kolonu, böylece birlikler kolonuna kadar gidilecekti. Bu yöntem sayesinde, herkesin şansı eşit şekilde dağılmış oluyor, her çekilen numara büyük heyecan doğuruyordu.

Saat üçü çaldı. Başkan eliyle bir işaret yaparak oturumu açtı.

Bu işaretin ardından, birkaç dakika uzun uzun mırıldanmalar duyuldu, sonra salon sessizliğe gömüldü.

O zaman, başkan ayağa kalktı. Çekiliş koşullarını belirten kısa konuşmayı yaptı. Her biletin büyük ikramiye şansı olmamasına üzüldüğünü belirtti. Sonra, birinci seriden çekilişe başlanmasını emretti. Bilindiği gibi doksan piyango vardı. Bunların çekilişi

belirli bir zaman gerektiriyordu.

Altı küçük kız, otomatik bir düzen içinde işe koyuldular. Halkın sabırsızlığı bir an bile dinmemişti. Gerçekten, her çekilişten sonra piyangonun önemi arttıkça, heyecan da yükseliyor, kimse yerini terk etmeyi aklından bile geçirmiyordu. Hattâ çekilen numaraların hiçbir özelliği kalmamasına rağmen, onları kazanan insanlar da yerinden ayrılmıyorlardı.

Bu durum, hiçbir olay meydana gelmeden bir saat sürdü. Dikkat çeken bir şey varsa, 9672 numaranın hâlâ çıkmamış olmasıydı. Aksi halde, yüz bin mark kazanma şansı elinden kaçardı.

Profesörün yanında oturanlardan biri, "Bu,

Sandgoïst için hayırlı bir işaret!" dedi.

Bir başkası, "Yok canım!" dedi, "ünlü bir numara ama, büyük ikramiyeyi kaybettiği zaman çok şaşıracak!"

Sylvius Hog, "Gerçekten ünlü numara!" karşılığını verdi. "Ama neden ünlü olduğunu bana sormayın, size söyleyemem!"

Bundan sonra, ikinci seri çekilişi başladı. Bu da dokuz ikramiye içeriyordu. Şimdi durum daha da ilginçleşiyordu. Doksan birinci bilet bin mark, doksan ikinci iki bin, böyle devam ederek doksan dokuzuncu, dokuz bin mark kazanacaktı. Unutmayalım, üçüncü seri sırf büyük ikramiyeden ibaretti.

72521 numaralı bilet beş bin mark kazandı. Bu bilet limanda çalışan bir denizciye aitti. Herkes tarafından alkışlandı, o da nezaketle alkışlara karşılık verdi.

Bir başka numara, 823752, altı bin mark kazandı. Sylvius Hog buna çok sevindi. Çünkü Joël bu biletin Bamble'dan sevimli Siegfrid'e ait olduğunu söylemişti.

Fakat bu sırada, bir olay çıktı. Herkes heyecanlandı, mırıldanmalar başladı. Doksan yedinci çekiliş -yani yedi bin marklık ikramiye- sırasında bir an için yazgının Sandgoïst'e güldüğü sanıldı. En azından, bu ikramiye için.

Gerçekten, kazanan numara 9627 idi. Ole Kamp'ın bileti için kırk beş puan daha gerekiyordu.

Sonraki iki çekilişte ise çok uzak rakamlar çıktı: 775 ve 76287.

İkinci seri de kapanmıştı. Sıra yüz bin marklık son çekilişe gelmişti.

O anda, seyircilerde olağandışı kıpırdanmalar baş gösterdi. Bunun nedenini anlamak hayli zordu.

İlkin uzun bir mırıldanma duyuldu. Sesler büyük salondan dersliklere, oradan sokaklara yayıldı. Birkaç dakika boyunca, ortalığın yatışması mümkün olmadı. Nihayet sesler yavaş yavaş kesildi ve ardından derin bir sessizlik geldi. Sanki bütün kalabalık donup kalmıştı. Bu yatışmanın içinde belirli bir budalalık vardı -bu benzetmemiz mazur görülsün- bu durum, idam sehpasına çıkarılan bir mahkumu gördükleri anda insanların hissettiği budalalığa benziyordu. Ancak bu kez, adı bilinmeyen kişi yüz bin mark kazanmaya mahkum edilmişti. Yani seviçten ölmezse, başı kesilmeyecekti.

Joël kollarını kavuşturmuş, dalgın dalgın etrafına bakıyordu. Belki bu kalabalığın içinde en heyecansız kişi oydu.

Hulda kendi içine kapanmış gibi oturuyor, zavallı Ole'sinden başka şey düşünmüyordu. Sanki son anda, ortaya çıkacakmışçasına, bakışlarıyla içgüdüsel olarak onu arıyordu.

Sylvius Hog, ona gelince... Ama Sylvius Hog'un içinde bulunduğu durumu göz önünde canlandırmaktan vazgeçelim.

Başkan, "Yüz bin mark ikramiye çekilişi!" dedi.

Ama ne sesti! Sanki bu ağırbaşlı adamın yüreğinden geliyordu. Bu sesin anlamı, daha çekilmemiş birçok biletin olmasıydı ve her biri büyük ikramiyeyi kazanabilirdi.

Birinci sıradaki küçük kız, sol kutudan bir numara çekti, onu herkese gösterdi.

Başkan, "Sıfır!" dedi.

Bu sıfır, büyük bir etki uyandırmadı. Gerçekten, sanki bu

numaranın çıkması bekleniyordu.

Başkan ikinci sıradaki küçük kız tarafından çekilen rakamı açıkladı:

“Sıfır!”

İki sıfır! Anlaşılan birle dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz arasında bulunan bütün numaraların özellikle şansı çoğalıyordu. Nitekim Ole Kamp'ın bileti -unutulmasın- 9672 numaraydı.

Tuhaf şey, Sylvius Hog iskemlesi üstünde kıpırdanmaya başlamıştı. Sanki yalpa vuran bir gemideydi.

Üçüncü küçük kızın üçüncü kutudan çektiği numarayı başkan bildirerek, “Dokuz!” dedi.

Dokuz!.. Ole Kamp'ın biletinin ilk rakamıydı bu.

Başkan, “Altı!” dedi.

O sırada, bütün bakışları üzerine çeken dördüncü kız herkese altı rakamını gösteriyordu. Kızın ürktüğü açıkça belli oluyordu; zira bakışlar doldurulmuş tabancalara benziyordu.

Şimdi kazanma şansı, birle doksan dokuz arasındaki numaralar için yüzde birdi.

Acaba Ole Kamp'ın bileti, yüz bin markı şu alçak Sandgoïst’in cebine mi indirecekti? Gerçekten, Tanrı’dan kuşkulansalar yeriydi!

Beşinci küçük kız elini kutuya soktu ve beşinci rakamı çekti.

Başkan, “Yedi!” dedi.

Sesi kısılmıştı, ön sıralardan bile güçlükle işitiliyordu.

Aslında, işitilmiyor, görülüyordu. O anda, beş küçük kız aşağıdaki rakamları herkesin gözüne sokuyordu:

00967

Bundan böyle, kazanan numara, zorunlu olarak 9670 ile 9679 rakamları arasından biri olacaktı. Demek şu anda, kazanma şansı onda birdi.

Şaşkınlık doruğa çıkmıştı.

Sylvius Hog ayağa kalkmış, Hulda Hansen’in elini yakalamıştı.

Bütün bakışlar zavallı kızın üzerine çevrildi. Nişanlısının son hatırasını feda etmişti. Ole Kamp'ın onun ve kendisi için düşlediği serveti de feda mı ediyordu?

Altıncı kız elini kutuya sokarken biraz zorlandı. Titriyordu yavrucak! Nihayet numara göründü.

Başkan, "İki!" diye haykırdı.

Heyecandan tıkanmış halde, iskemlesine yığıldı.

Yardımcılardan biri yankılanan bir sesle, "Dokuz bin altı yüz yetmiş iki!" diye bağırdı.

Ole Kamp'ın biletinin numarasıydı bu. Şimdi Sandgoïst'in eline geçmişti bu bilet! Herkes bunu biliyordu ve tefecinin hangi koşullarda onu edindiğini de biliyordu! Nitekim derin bir sessizlik oldu. Eğer bilet hâlâ Hulda

Hansen'in ellerinde olsaydı, bütün üniversite salonu hurra haykırışlarıyla yankılanacaktı.

O Sandgoïst alçağı, şimdi bilet elinde, parayı almak için ortaya çıkacak mıydı?

Yardımcı, "Dokuz bin altı yüz yetmiş iki numaralı bilet, yüz bin marklık büyük ikramiyeyi kazanmıştır!" diye yineledi. "Onu kim alacak?"

"Ben!"

Bu ses Drammen tefecisinden mi gelmişti? Genç bir adamdı bu. Yüzü solgun, bütün hatlarında olduğu gibi kişiliğinde de derin acıların izleri görülen bir genç adam! Ama yaşıyordu, gerçekten yaşıyordu!

Bu ses üzerine, Hulda ayağa kalkmış, bir çığlık atmıştı. Çığlığı herkes duymuştu. Sonra, genç kız yığılıp kalmıştı... Ancak genç adam kalabalığı yardı ve kendinden geçen genç kızı kolları arasına aldı... Ole Kamp'tı bu!

20

Evet! Ole Kamp'tı. *Viken* batarken, Ole Kamp mucize eseri hayatta kalmıştı.

Telegraf'ın onu Avrupa'ya getirmemesinin nedeni, savaş gemisinin arama yaptığı sularda bulunmamasıydı.

Bulunmamasının nedeni, o tarihte kendisini kurtaran gemiyle çoktan Christiania'ya doğru yol almasıydı.

İşte, Sylvius Hog bunları anlatıyordu. İşte, kendisini dinlemek isteyenlere bunları yineliyordu. Herkes can kulağıyla dinliyordu. İşte, zafer kazanmış bir komutan edasıyla bunları söylüyordu. Onu dinleyenler, onun yanında bulunma mutluluğuna eremeyen başkalarına anlatıyorlardı. Böylece bu sözler gruptan gruba, dışarıdaki kalabalığa, dersliklerde ve sokaklarda yığılmış insanlara yayılıyordu.

Birkaç dakika içinde, bütün Christiania olayı öğrenmişti. Genç kazazede geri dönmüş, büyük ikramiyeyi kazanmıştı.

Bütün hikâyeyi Sylvius Hog anlatmak zorunda kalmıştı. Ole anlatamazdı, zira Joël neredeyse boğacak şekilde kollarıyla ona sarılmıştı. O sırada, Hulda kendine geliyordu.

Ole, "Hulda!.. Sevgili Hulda!.." diyordu. "Evet!.. Benim... Nişanlın... Yakında kocan!.."

Sylvius Hog, "Hemen yarın çocuklarım, hemen yarın!" diye haykırdı. "Bu akşam, Dal'a döneceğiz. Şimdiye kadar hiç görülmemiştir ama, bir hukuk profesörü, bir Storthing milletvekili, Telemark delikanlılarının en ateşlisi gibi düğünde

dans edecek. Bunu herkes görecek!"

Peki Sylvius Hog, Ole Kamp'ın hikâyesini nereden biliyordu? Çok basit; donanmanın Dal'a gönderdiği son mektuptan. Gerçekten o mektup -Sylvius Hog'un aldığı ve kimseye söz etmediği son mektup- ikinci bir mektup içeriyordu. O da Christiansand'den gönderilmişti. İkinci mektup şu bilgiyi veriyordu: Kaptan Kroman yönetimindeki Danimarka yelkenlisi *Génius,* Christiansand'e gelmişti. Gemide *Viken* kazasından kurtulanlar vardı. Bunların arasında genç denizci Ole Kamp da bulunuyordu. Ole Kamp üç gün içinde Christiania'ya gelmiş olacaktı.

Donanmadan gelen mektup, ayrıca kazazedelerin çok acı çektiğini ve hâlâ son derece bitkin durumda olduklarını bildiriyordu. Bunun içindir ki Sylvius Hog, Hulda'ya bir şey söylemek istememiş, nişanlısının dönüşünü haber vermemişti. Nitekim yazdığı karşılıkta dönüşün kesinlikle gizli tutulmasını rica etmişti. Bu haber herkesten titizlikle saklanacaktı.

Savaş gemisi *Telegraf*'ın ne *Viken*'den sağ kalanları ne de geminin enkazını bulamayışını açıklamak kolaydı.

Şiddetli bir fırtınaya yakalanan *Viken* ne yapacağını şaşırmış, kuzeydoğuya kaçmak zorunda kalmıştı: O sırada, İzlanda'nın üç yüz altmış kilometre güneyinde bulunuyordu. 3 Mayıs'ı 4 Mayıs'a bağlayan gece -fırtına gecesi- Grönland denizlerinden sürüklenen o muazzam buzdağlarından biriyle çarpıştı. Çarpışma şiddetliydi, öyle şiddetliydi ki beş dakika sonra *Viken* sulara gömülüyordu.

İşte o anda, Ole o yazıyı yazdı. Piyango biletine yazdığı cümlelerle nişanlısına veda ediyordu. Kâğıdı bir şişenin içine kapattıktan sonra denize fırlattı.

Ne var ki çarpışma anında, kaptan dahil, *Viken* mürettebatından birçok kişi ölmüştü.

Vikerı sulara gömülürken, yalnızca Ole Kamp ve dört arkadaşı

bir buzdağı kalıntısının üzerine çıkabildiler. Korkunç fırtına buz parçasını kuzeybatıya doğru sürüklemeseydi, sadece ölüm saatleri gecikecekti. İki gün sonra, bitip tükenen, açlıktan ölmek üzere olan beş kazazede, Grönland'ın güney kıyısına fırlatıldılar. Burası çok ıssız bir yerdi, ama Tanrı'nın bir lütfü olarak hayatta kaldılar.

Orada, birkaç gün içinde yardım gelmeseydi mahvolacaklardı.

Öbür kıyıda bulunan balık yataklarına ya da Baffin Körfezindeki Danimarka işletmelerinin bulunduğu yere nasıl gideceklerdi? O gücü nereden bulacaklardı?

O sırada, *Génius* yelkenlisi de fırtına yüzünden rotasından çıkmış, oradan geçiyordu. Kazazedeler gemiye işaretler gönderdiler. Sonra gemiye alındılar.

Kurtulmuşlardı.

Ne var ki *Génius* gemisi şiddetli rüzgarlar nedeniyle zar zor yoluna devam etti ve çok rötar yaptı. Oysa Grönland ile Norveç arasındaki mesafe nispeten kısa sayılırdı. Bu yüzdendir ki ancak 12 Temmuz'da Christiansand'e varabildi. Christiania'ya da 15 Temmuz sabahı ulaşabildi.

İşte o sabah, Sylvius Hog gemiye gitmişti. Orada, hâlâ bitkin durumda olan Ole'yi buldu. Genç adamın Saint-Pierre Miquelon'dan yazdığı son mektubundan sonra meydana gelen bütün olan bitenleri anlattı. Sonra, onu evine götürdü. Bu olayı saklı tutmalarını *Génius* mürettebatından rica etti. Geri kalanı biliyoruz.

İlkin Ole Kamp'ın piyango çekilişine katılmasını kararlaştırdılar. Bu gücü kendinde bulacak mıydı?

Evet! O gücü bulacaktı, madem ki Hulda oradaydı! Ama bu çekilişten hâlâ bir çıkarı var mıydı? Evet, yüz kere evet! Elem onun hem nişanlısının çıkarı vardı!

Gerçekten, Sylvius Hog bileti Sandgoïst'in ellerinden geri almayı başarmıştı. Drammen tefecisinin Madam Hansen'e

ödediği fiyattan onu satın almış, Sandgoïst biletten kurtulduğu için çok sevinmişti. Zira kimse bileti satın almaya yanaşmıyordu.

Sylvius Hog bileti Ole'ye teslim ederken, "Benim mert Ole'm," dedi, "bunu bir kazanma şansı olsun diye vermiyorum, zaten pek olası değil, ama onun Hulda'nın elinde olmasını istedim. Çünkü siz öleceğinize inandığınız anda, son veda arzunuzu o biletin üzerine yazmıştınız!"

Nitekim görüldüğü gibi Profesör Sylvius Hog çok iyi etmişti. Hem öyle iyi etmişti ki, çekiliş sonucunu öğrenen Sandgoïst kafasını duvarlara vuracaktı!

Şimdi Dal Oteli'nin yüz bin markı vardı! Evet! Tam tamına yüz bin mark! Çünkü Sylvius Hog, Ole Kamp'ın biletini satın almak için ödediği parayı asla geri almak istemedi.

O para Hulda'nın evliliğinde çeyizi olacaktı. Küçük Hulda'sına onu verirken çok mutluydu.

Dikkatleri bu denli üzerine çeken 9672 numaralı biletin, nasıl olup da büyük ikramiyeyi kazandığı anlaşılamayabilir.

Evet, elbette şaşırtıcıdır, ama olanaksız değildir. Çünkü o bilet kazanmıştır.

Aynı akşam, Sylvius Hog, Ole, Joël ve Hulda, Christiania'dan ayrıldılar. Dönüş Bamble üzerinden gerçekleşti. Çünkü kazandığı ikramiyeyi Siegfrid'e teslim etmek gerekiyordu. Hitterdal'ın küçük kilisesi önünden geçerken Hulda iki gün önce kafasına saplanan karanlık düşünceleri tekrar anımsadı; ama Ole'ye baktı, onu görünce hemen mutlu gerçeğe döndü.

Aziz Olaf! Dört gün sonra, Hulda kocası Ole Kamp'ın kolunda Dal'ın küçük kilisesinden çıkıyordu. Işıldayan tacıyla ne kadar güzeldi! Sonra öyle bir düğün oldu ki, Telemark'ın en uzak köylerine kadar yankılandı. Güzel nedime Siegfrid, babası çiftçi Helmboë, müstakbel kocası Joël ve Madam Hansen, herkes sevinç içindeydi! Sandgoïst'in korkunç hayaleti artık Madam Hansen'i rahatsız etmiyordu.

Acaba bütün dostlar, bütün davetliler, Help Kardeşler ve ötekiler genç evlilerin mutluluğunu görmeye mi, yoksa hukuk profesörü, Storthing milletvekili Sylvius Hog'un dansını seyretmeye mi gelmişlerdi? Bilinmez. Her neyse, profesör güzel güzel dans etti. Açılışı sevgili Hulda'sıyla yaptı ve sevimli Siegfrid'le bitirdi.

Ertesi gün, bütün Vestfjorddal Vadisinden hurra haykırışlarıyla uğurlandı ve ayrıldı. Ama Joël'in nikahına mutlaka gelmeye söz vermişti. Nikah konusunda taraflar büyük sevinç içinde anlaşmışlardı. Birkaç hafta sonra kıyılacaktı.

Düğün günü, profesör açılış dansını bu kez sevimli Siegfrid'le yaptı ve sevgili Hulda'sıyla bitirdi. Ve bundan böyle, Sylvius Hog bir daha dans etmedi. Şimdi Dal Oteli mutluluktan dolup taşıyordu. Nice acıların ardından o mutluluğa ulaşılmıştı. Kuşkusuz, bu Sylvius Hog'un eseriydi, ama o hiç üzerine alınmıyor, durmadan, "iyi ama, Madam Hansen'in çocuklarına hâlâ bir şeyler borçluyum!" diye söylenip duruyordu.

Dillere destan bilete gelince, çekilişin ardından Ole Kamp'a iade edildi. Şimdi, Dal Oteli'nin büyük salonunda, ahşap bir çerçevenin içinde onurlu yerini almıştır. Ancak biletin görünen yüzü, ünlü 9672 numaranın yazılı olduğu ön yüzü değildir. Arka yüzünde bulunan, kazazede Ole Kamp'ın nişanlısı Hulda Hansen'e yazdığı son veda cümleleridir.